

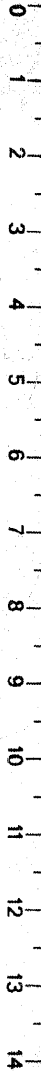

BIBLIOTHECA ALMA
 S. J. A.
 Relat:
 Estans:
 Numero: 443

15693855

Hadriani Barlandi

OLLANDIÆ B-5450

COMITVM HISTORIA
ET ICONES:

Cum selectis scholijs ad Lectoris lucem.

Eiusdem Barlandi

Caroli Burgundiæ Ducis vita.

ITEM

VLTRAIECTENSIVM EPISCO-
porum Catalogus & res gesta.

Eiusdem argumenti libellus GERARDO

Del. coll. de Ms de Granada

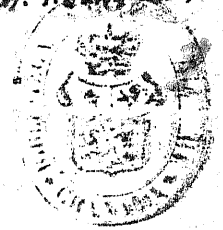
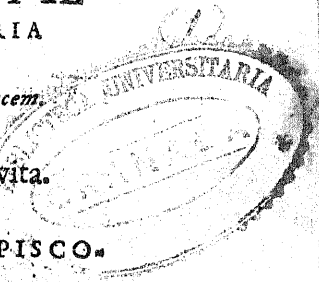

BBL
 Eiusdem in hoc libro
 descripti et Catalogi Epif-
 coporum Ultraiectensium Gona-
 do Adornano auctore
 cuius omnia opera
 prohibentur in Indice
 expurg. an. 1707. Em-
 nat. 9. Junij an. 17

FRANCOVRTI

Apud Io. Wechelum, impensis Sigif. Feycrabend.

M D LXXXV.

Apud hunc: 16 Cal. gromaz. 1677

Hadriani Barlandi

OLLANDIÆ

B-5450

COMITVM HISTORIA
ET ICONES:

Cum selectis scholijs ad Lectoris lucem.

Eiusdem Barlandi

Caroli Burgundiæ Ducis vita.

ITEM

VLTRAIECTENSIVM EPISCO-
porum Catalogus & res gesta.

Eiusdem argumenti libellus GERARDO

Del Coll. de la Real de Granada

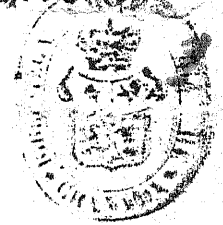
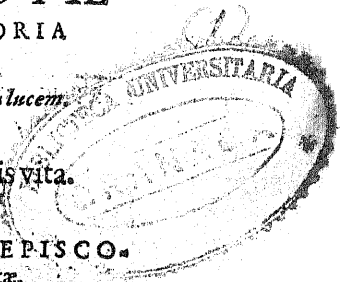

*Expone en este libro
Historia et Catalogus Epif-
coporum Ultraiectorum Gona-
do Bonomano auctore,
cuius omnia opera
prohibentur in Indice
Expurg. an. 1707. Em-
nati. 9. Jan. an. 17*

FRANCOFVRTI

Apud Io. Wechelum, impensis Sigif. Feycrabend.

M D LXXXV.

0372-87

D. HADRIANI COR DATI
CANONICI MIDDELBVRGEN-
sis in operis auctorisq; com-
mendationem.

*Romanos proceres scriptor Tranquillus adum-
brans,*

Magna immortales reddidit arte viros.

*Non secus Hollandos Comites Barlandus ab
umbra*

Evocat ad lucem candidiore via.

Tranquillo laeta, & Barlado Hollandia debet,

Hic Batavos, Latios colligit ille duces.

DOCTISSIMO VI-
RO D. IOANNI BORSALO,
Decano Sandenburgenfi apud
Verienses, Had. Barlan-
dus S. D.

UPIENTI mihi,
humanissime Bor-
sale, vita mea se-
riem chartis, ceu fidis sodali-
bus, committere, in mentem
venit praeter te neminem ali-
um esse magis idoneum, apud
quem id facerem. Summa
enim mihi consuetudo & fa-
miliaritas tecum est perue-

★ ii

EPISTOLA

*tus. Ita que ut ab ea incipiam
 atate, qua nostrates pueri di-
 scēdis literis admoueri solent,
 annos natus undecim, à pa-
 tre Gandauum, ablegatus
 quadriennium ibi perpetuum
 doctissimo præceptori operam,
 dedi Petro Scoto, viro longè
 facundissimo, & qui in Ora-
 torum ac Poëtarū veterum
 enarratione suis temporibus
 fuerit cessurus nemini. Is, ubi
 me animaduertisset incredi-
 bili literarum studio præter ce-
 teros flagrare, cœpit ea diligen-
 tia instituere ac docere, ut nul-
 lum interim boni præceptoris
 officium prætermiserit. In cu-*

ius

DEDICATORIA.

*ius adibus ac schola maximo
 cum fructu exactis quatuor
 annis iussu parētis Louanium
 veni. me miserum, in hoc Gy-
 mnasio, alioqui per celebri, mu-
 tata studiorum ratione dici
 non potest quantam breui in-
 ter elingues studiorum socios
 iacturam ac utilissimarum
 præceptionum, quas ab optimo
 dicendi magistro perceperam,
 interitum fecerim. Itaque pe-
 rijt hîc planè alterum, nobis
 quadriennium, quod exclusis
 quæ id atatis mihi discebantur
 multò poterat melioribus
 impendi. Quid multa? iam e-
 ram atatis vicesimum ingres-*

* iij

EPISTOLA

sus annum, cum acceptis liberalium Artium studij insignibus, ad ea vix tandem reuertor, quæ coactus non modo intermiseram diu, sed etiam abruperam, abieceramque.

Qua me credis animi latitia velut exundasse primis illis diebus repetiti studij, quo ab ipsis panè crepundijs unice sum delectatus? verùm ut maximum, ita & breuissimum fuit gaudium, quod ea studiorum mutatio mihi pepererat. In his enim principijs cum euoluere ac maiore cura legere cœpissẽ, veteres auctores, qui puero mihi fuerant gustati,
ibi

DEDICATORIA.

ibi sum expertus, quàm multa superiore illo quadriennio, quod puerilibus commentationibus impenderam, excidissent. Quæ omnia quantis postea laboribus, vigilijs, sudoribus, ac valetudinis iactura recuperauerim, non est eloquibile. Porrò his ita reuocatis, de prudentum consilio & amicorum sententia me contuli ad docendum. in quo munere totum nouennium, aut plus eo ita me gessi, ita semper studij satisfacere, ut & libenter me auditores mei audierint, & ex quotidianis meis enarrationibus

EPISTOLA

multum se quidam profecisse
 fateantur: quamquam ego
 hic nihil mihi sumo, aut ar-
 rogo. Dum hæc aguntur, dum-
 que inter puluerarios sedeo
 scholasticos, re ipsa repperi ni-
 hil esse difficilius quam alios
 bene instituere. quod certò scio
 nunquam facturos eos, qui
 duntaxat gustatis aliquot
 neotericorum scriptis, vete-
 res illos omnis doctrina paren-
 tes, nunquam attigerint.
 Quorù non paucos censeo pro-
 pmodum ediscendos ei, qui
 volet eximiù prestare inter-
 pretem. Nemo hic mihi Gra-
 culos, nemo satis Romanè lo-
 quen-

DEDICATORIA.

quentem pradicet. ingenium
 sublime, ac omnifariam eru-
 ditum hominù volumus eum
 esse, qui Poëtas aut Oratores
 antiquos susceperit enarran-
 dos. ut ad me reuertar, in ma-
 ximis docendi laboribus et-
 iam stylo exercēdo plurimum
 temporis impartiti sumus.
 Verti septimo ab hinc anno
 complures Æsopi Apologos.
 Scripsi adnotamenta in prouer-
 biales Vergilij sententias. Ea
 Parisiis abhinc triennium ita
 corruptit ac deprauauit qui-
 dam omnium literarum rudis
 Typographus, ut satius fue-
 rit in scrinijs continere, quam

EPISTOLA

*ineptissimis librarijs temere
 committere. Postea scripsi
 opusculum de literatis Urbis
 Rom. Principibus. Scripsi Scho-
 lia in selectiores Plinij Episto-
 las. Scripsi Compendium Rhe-
 torices: & hæc impressa sunt
 ac diuulgata. Quæ nondum
 edidimus, Commentarij in Au-
 sonij tetrasticha; varij in Co-
 mœdias hîc exhibitas Prolo-
 gi: Scholia in aliquot Pruden-
 tij carmina: Paraphrases in to-
 tum fermè Valerium Maxi-
 mum, Epistola vna prolixior in
 malos Chalcographos. & hæc
 omnia iuuenis scripsi iuueni-
 bus.*

*NUNC autem prowe-
 ctio-*

DEDICATORIA.

*ctiori mihi, posteaquam cu-
 pido incessit literis mandandi
 ILLUSTRIVM HERO-
 VM RES GËSTAS, AB
 HOLLANDIAE NOSTRAE
 PRINCIPIBVS visum
 est auspiciari: in quorum egre-
 gijs facinoribus commemo-
 randis fidei seruanda tam
 anxie studui, ut non vno
 libro contentus multas ac
 varias etiam bibliothecas
 adierim, ubi de hisce rebus
 aliquid extaret.*

*Non multò post accessit CA-
 TALOGVS EPISCOPO-
 RVM TRAIECTENSIVM,
 ad quod Libelli scribendum*

EPISTOLA

eo consilio venimus, ut qua
 tanti viri digna relatu gesse-
 re, aliquando legerentur à
 pluribus. Ex uberrima enim
 hac doctorum hominum fru-
 ge nemo adhuc, quod sciam,
 extitit, qui cultum orationis,
 velut nitidiorem vestem, his
 rebus adijcere sit conatus.
 Hoc autem tempore mihi
 scribuntur facta insignia Ca-
 roli Burgundi, quem Princi-
 pem constat ante Nantium
 occubuisse. Spero & hac Cel-
 situdini tua futura non iniu-
 cunda, ubi in publicum exie-
 rint. Habes interim, vir do-
 ctissime, in quibus studijs ad-
 ole-

DEDICATORIA.

olescentiæ florem consumpsimus. Ea situ probabis, naua-
 ta opera me nunquam pœni-
 tuerit. Vale. Louanij Præ-
 cidaneis Ferijs trium Ma-
 gorum.

HOLLANDIA
unde dicta.

Hollandiam, alij Holtlandiam, id est terram lignorum: alij Hollandiam, id est, terram cassam & non solidam, dictam volunt. Nonnullis enim locis adeò non solida est, vt natare dicatur super aquam. Quo autem tempore ita dici cœperit, non me legisse memini. Verùm tamen constat hanc appellationem admodum esse recentem. Nam Hermánus Contractus, qui scripsit ad annum vsque Domini 1066. in fine vbi de Theodorico Marchione *IV.* eius nominis pluribus locis fit mentio, nusquam Holládiam nominat, sed
vbiq;

vbiq; Fladirtingam, ab eo puto opido quod hodie haud procul Oceano nomen habet Vlardingem, quod Gerardus Nouiomagus vetustissimum esse asserit, vocatque Vlardingam & Vlardingiacum.

FRANCISCVS VALLESIVS DVX ALANSONIÆ.

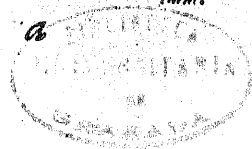
HADRIANI BARLANDI DE REBVS GESTIS COMITVM HOLLANDIÆ LIBELLVS.

De Theodorico I. Holl. Comite. CAPVT I.

AROLVS cognomento Caluus, Romanus Imperator, & Galliarum Rex, filius Ludouici Pij Cesaris, quum audisset Hollandiam Imperatoriam terram à Danis, qui Traiectum incolebāt, vi bellica fœdari, * Ioannis octauus Pontificis rogatu, Prin-

* Ioannes octauus Pontifex, à quo Carolus etiam Caluus inuenitus memoratur.

cipatum eius contulit Theodorico cuidam Sigisberti Aquitani filio Troiani sanguinis viro An. 863. ut Annales tradunt. Is confestim armata manu Hollandiam ingressus, Frisios cōpescuit primum. Deinde cū inuidere cœpissent y populi tam longam † Theodorico cum finitimis pacē, eum provincia eiecerunt: eiectus confugit ad unicum & promptissimum subsidium * Carolum Caluum Imperatorem, cuius iterū opera non ita multo post in Hollandiam * reductus, de ijs qui coniurationis auctores fuerant, supplicium sume-

† Theodorico a Frisij Hollandia eiectus.

* Carolū quem Principem sibi adhuc inuenis fortiter agenda amicitia & familiaritate deuincerat.

* Theodorico in Hollandiam reductus.

sumere non distulit. * Obijt mortem iam senio confectus, anno initi Principatus quadragesimo, relicta uxore Genā nobili femina. Peperit ei hęc Theodoricum, qui paterni Comitatus heres postea fuit. Ambo & Theodoricus & Genā sepulti Egmonda.

* Accepit hęc etiam ex donatione Ludouici Germanorū Regis Ludouici Pij filij, anno 865. Zelandiam, unde quum Dani, Vlti, & Slauī (qui tum præerant Dordraca & Traiecto) nouum Principē deturbare, conarentur, præuentus est militia Lupoldus, aliter Suenorū Comitū filius, qui re præstere gesta sedibus, in sibi constitutus illustribus Borussia ortum dedit.

Ex Iacobi Meiēri Flandriæ Annalium Lib. 1.

CAROLVS Martellus Pipini An. 734. ex Alpiade pellice filius, ducto in Frisiā exercitu, Poponem Ducem in acie cecidit, gentēque subegit.

Ex eiusdem Annal. Lib. 11.

Rex Danorum Godofridus An. 810.

4 HOLL. ET ZEL.
ducentarū nauium classe in Fri-
siā appulit; raptimq; omnes eius
regionis insulas depopulatus, o-
pima cū præda domū recurrit.

Ex eodem libro.

An. 837. Normanni Valachriam Ze-
landiæ insulam depopulantur.

Ex eodem.

An. 863. Carolus Caluus Hollandiam,
Batauorum olim celebrem insu-
lam, Comitatus honore decora-
uit, Theodorico cognomine Fri-
sio, fortissimo viro, primo insti-
tuto Comite, vt haberet, quem
Danis Normannisq; efferis ho-
stibus opponeret.

Ex eodem.

An. 884. Carolus Cæsar coactus est pa-
cem facere ac fœdus cum Nor-
mannis, deditq; Godofrido ilo-
rum

rum Regi in matrimonium Gil-
lam Lotharij Regis filiam, do-
temq; illi adiecit Frisiam.

THEOD. AOVITANIÆ.

De Theodorico secundo.

CAPVT II.

* Comes. Non sum nescius hoc verbi apud Latinos veteres non usurpari solum pro Principe, tametsi ita sum usus, ut vulgo satisficeret, cui magna ex parte hæc scribi videbam, Barlandus in Scholijis. Monasteriū Egmondense instauratum.

THEODORICVS huius nominis secundus, qui in demortui patris locum factus est
 * Comes, iterum rebellantes Frisios bis memorabili pralio deuicit. Egmondense monasterium crematum à Frisijis, ex lapide instaurauit. Visitur eadem domus hodie multò quàm tunc erat opulentiore apparatu, debeturq; omnis hic splendor & magnificentia adificij Menardo Mannio abbati, qui vir sanctimonia insigni nõ modo collapsa vetustate maiorum opera restituit, verum
 etiam

Laus Menardi abbatis.

etiam propè extinctum inter suos * pietatis studium reduxit. Theodoricus autẽ Comes fatalẽ obiit diem, anno gubernationis octauo & octogesimo. Corpus eius ingenti hominum vtriusq; sexus cõuentu Egmondam delatum.

* Pietatis Cuius nostratè pestate nescio quomodo maxima obrepit mortalitatis animis obliuio. vñ mis verè mihi dixisse videtur Erasmus Moria sepultam esse apud Carthagenes Pictavem.

Ex Meiëri Annal. II.

THEODORICVS II. Comes An. 977. cum coniuge Hildegarde dedit Monasterio Blandiniensi Cleiham in pago Flandrensi, anno Regis Lotharij XXII. & Abbe Womari XXIII. subscribentibus Arnulpho Marchiso Flandriæ & Arnulpho filio Theodoricis Comitibus, Indictione III. Hic Arnulphus filius Theodo-

8 HOLL. ET ZEL.

riciis (vt reor) erat, qui occifus fuit à Frifonibus pofttea, ad quẽ vlcifcendum filius eius Theodoricus Gandauenfis (vt fcribit Sigibertus) in Frifiam eft profectus anno Domini 1018. Cleiham verò effe puto, quod iam vocatur prope Dixmudam Keiham. Eius ministerium Ecclefia feruat adhuc hodie Abbas Blandinienfis.

COMI-

COMITVM II. 9

THEODORICVS II.

De Arnulpho.
CAPVT III.

ARNVLPHVS tertius Hol-

10 HOLL. ET ZEL.

landia Comes, Theodorico patri successit. Hic Princeps multa cum Phrysijs bella gessit. Ad postremum casus ab iisdem, in quodam Westphrysijs agro non sine maximo dolore suorum, à quibus & ipse Egmondam exanimis deportatus, in maiorum conditorium reponitur.

COMITVM III. II
ARNOLDVS HOLLANDIÆ.

COMI-

De Theodorico tertio.

CAPVT IV.

THEODORICVS *huius*

nominis tertius, defuncto patre Arnulpho, rexit Hollandiam, cuius Principatu multis diebus arsit in ea regione stella crinita, quam subsequutum est bellum Traiectense: in quo casis utrinque multis haud obscuri nominis Principibus, captus etiam Adeboldus loci Praesul abducitur in Hollandiam, ubi Comitis iussu diu multumque custoditus mansit, cum propositas sibi conditiones abnuisset. Creditur eius belli praecipua causa fuisse, quod Adeboldo instigante Phrysijs rebellassent. Itaque postea, ut patris necem ulcisceretur

Stella crinita.

Bellum Traiectense.

Adeboldus
Episcopus captus.

tur Theodoricus, incensis villis, agrisque late vastatis, omnem brevi Orientalis Frisia regionem sua ditionis fecit, cumque bello victis Florentium minorem filium profecisset, ipse victorem exercitum reduxit in Hollandiam, Hierosolymam profectus, ut Domini- cum sepulcrum ex voto inuiseret, in reditu mortem obiit. Corpus eius Egmonda illatum tumulo maiorum.

* Hunc Florentium, & alterum Theodoricum natu maiore suscepit ex filia Ortonis, Ducis Saxonum, coniuge sua.

Peregrinatio Theodorici Comitis.

Praefuerat hic Theodoricus Hollandia:

46. annis, quo defuncto eius vxor Vithildis ad Saxones suos reuerfa est.

Ex Meiëri Annal. II.

BALDUINUS BARBATUS IX. Comes Flandriae ob rem bene gestam in Lotharingia aduersus rebelles donatus est ab Henrico

Ann. 107.

14 HOLL. ET ZEL.
Cæsare Valachrijs cum alijs Zelandiæ insulis. Quæ quidem res origo fuit longissimæ inter Flan-
dros atque Hollandos discordiæ
ac belli, quod quadringētos pro-
pè per interualla tenuit annos,
contententibus vsque Hollan-
dis Zelandiam iure optimo esse
suam, Donatione quadam iam
inde ab Ludouico Cæsare Lu-
douici Pij filio profecta.

COMI-

COMITVM IIII. 15
THEODORICVS III.

De Theodorico quarto.

CAPVT V.

POst defunctum patrem
Theodoricus quartus Co-

* Leodij. Hæc
 urbs duo par-
 titer habet or-
 namenta, Cle-
 rum numero-
 sum, & Anti-
 stitem nostris
 tēporibus Ex-
 ardu de Mar-
 ca, virum o-
 ranibus abun-
 de cumulatū
 dotibus quæ
 magno Præ-
 sule dignè vi-
 deri possunt.
 Barlandus.
 Ludi Leo-
 dienses.
 Fuga Theo-
 doricæ Prin-
 cipis.

Proditio Dor-
 draci.

*mes fuit, qui * Leodij, quò lu-
 dorum gratia cum multis alijs
 variarum regionum Princi-
 pibus venerat, homicidio per-
 petrato trepidus aufugit, nec
 sic quidē tutus. nam alij Prin-
 cipes, qui eadem nobilis viri
 cupiebant vindicare, cum
 ingenti armatorum manu fu-
 gientem usq; in Hollandiam
 sunt insequuti. Dordraci, quā
 urbem proditione occupave-
 rant, cruento certamine di-
 micatum, occisis una nocte
 quadringentis nobilibus. De-
 functus ea pugna Theodori-
 cus, manè post solis ortum,
 quum animo satis otioso foris
 deam-*

*deambularet, telo in femore
 ictus ab hostibus, qui nocte su-
 periore aufugerat, biduo tan-
 tum supervixit.*

Ex Meiëri Annal. lib. III.

*Theodoricus I V. coniura-
 tione Agrippinensium ac Leo-
 diensium Dordraci occiditur I-
 dibus Maij. 1048.*

An. 1048.

De

CVM Theodoricus sine prole decessisset, frater eius Florentius ex Frisia in Hollandiam accersitus, reip. gubernacula suscepit. Huius successibus externi Principes aliquot, Archiepiscopus Coloniensis, Antistes Leodinus & Lambertus * Comes Louanienfis inuidentes, contraxerunt exercitū, quo nouum Comitē Principatu deturbarent, quod ubi ad Florentium permanasset, statim ex consilio senis cuiusdam, quā hostem venturum credebat, fa-

* Comes Louanienfis. Ita habet Annales, Caterum hodie nullus est Comes Louanienfis: neque à rerum Scriptoribus traditur, quam ob causam sublarus sit hic Comitatus.

Infidia.

Etas clam noctu ingentes fo-
 neas, ut qui intendebatur do-
 lus procederet, fœno & stra-
 mine operuit, in quas egressi
 hostes cum incidissent, adfuit
 statim Florentius, qui magna
 prius edita cade, multos ab-
 duxit captiuos, inter quos erat
 Comes Louaniensis, quem
 postea grandi pecunia redem-
 tum dimisit incolumem. Hæc
 victoria Comitum tantum ab-
 fuit ut Archiepiscopum Co-
 loniensem deterruerit, ut non
 multis inde annis interiectis,
 cum numeroso exercitu in Hol-
 landiam sit reuersus, cui effu-
 sus omnia vastanti occurrens
 cum

Victoria Co-
mitis.

cum non pœnitenda suorum
 manu Florentius leui pugna
 hostem fudit. Multi in eo præ-
 lio cecidere, reliqui capti, qui
 etate, aut alia re impediti fu-
 gere non potuerunt. Fuit an-
 nus ille quo Florentius eam
 victoriam adeptus est, huma-
 na salutis secundus & sexage-
 simus supra millesimum. Ha-
 bent Annales hunc eundem
 Principem, non multo post su-
 peratum Archiepiscopum
 sub arbore quadam, currendo,
 an pugnando defessum sedisse,
 ibiq; interemptum ab his qui
 superiori prælio fu-
 gerant.

Vicinus Archi-
episcopus Co-
loniensis.Alii cœdem e-
ius in annum
1061. incidit-
se volunt, 14.
Calendas
Iulias.
Vbi interem-
ptus Floren-
tius Comes,

Ex Meiëri Annal. lxxi.

An. 1057. In Synodo Agrippinensi data est pax à Cæsare Henrico IV. qua Balduinus Pius Comes Flâdrię terram omnem inter Schaldim & Teneram, quinq; insulas Zelandicas cum quatuor officijs retinuit anno 1057.

FLO-

LORENTIVS I.

De Gertrude.

CAPVT VII.

MORTVO Florentio praefuit uxor eius Gertrudis, qua * gubernante, non inuenio usquam bellatum. Hac uita decessit, edita iam ex duobus maritis † numerosa prole.

* Gubernauit & praefuit bicanium.

† Nam quatuor filios & unam filiam reliquit, Philippo Francorum Regi conubio sociatam.

GER-

GERTRVDIS SAXONIAE

De Roberto.

CAPVT IIX.

* Hic Theodoricus ex quatuor Gertrudis filiis natus maximus fuit.

ROBERTVS secundus Gertrudis maritus * Theodorici primigni sui, necdum maturi, gubernaculis tutor ascitus Remp. summa integritate continentiaq; rexit. Pulsus tandem à Godefrido Lotharingia Duce, qui Traiectensis Antistitis opibus fretus Hollandiam per vim occupauit.

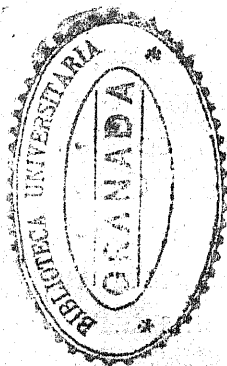
Ex Meïeri lib. III.

An. 1063. Aldernardæ indictus à Balduino Pio Flandriæ Comite optimatum conuentus, confectum ibi matrimonium inter Robertum

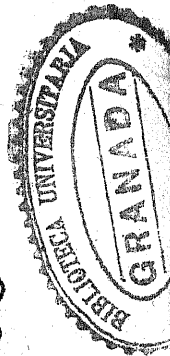
tum Pij filium natu minorem ac Gertrudę viduam Florentij Comitiss Hollandiæ, institutus Robertus Procurator Hollandiæ, ac Tutor liberorum Florentij ex voluntate Legatorum Hollandiæ. Assignatæ Roberto pro sua hæreditaria portione V. Insulæ Zelandiæ, Walachria, Schaldia, Zuytbeuera, Nortbeuera, Borselia, Comitatus adhæc Aloftanus cum terra I V. Officiorum ac grandi pecuniæ summa. Profectus igitur Robertus continuo in Hollandiam cum Gertrude celebrauit nuptias, statimque Frisij indicto bello partem aliquantam eius regionis subegit, indeque nomen sibi Frisio peperit.

An. 1070. Anno 1070. cum Frisij bel-
lum gessit, citeriores Frisios si-
mul Kerlandos & Alkemarchos
domuit, priuignos suos Theo-
doricum, Florentium, Bertam
strenuè defensauit.

ROBER-

ROBERTVS COGNOMEN-
to Frisius.

De Godefrido.

CAPVT IX.

GODEFRIDVS cum iam
videret omnia sibi ex ani-
mi sententia succedere, factus
multo elatior, bellum Frisijs
intulit, quibus deuictis reuer-
sus in Hollandiam subsedit

★ *Alcmaria*, nouem interim
hebdomadas à Frisijs obsessus,
implorauit opem Traiectensis
Antistitis, qui repente succur-
rens, multis milibus Frisiorum
caesis, *Alcmariam* obsidione
soluit. Postea idem † *Godefri-*
dus, qui *Gibbosus* dictus (quòd
grandis ei pectore gibbus ex-
creuerat) condidit oppidum

Del-

Delfense, nostris temporibus, Laus eiusdem oppidi.
diuitijs, & pietate multum in-
signe. Tradunt quidam eum,
cum fortè ventrem exonera-
ret, grauiter vulneratum, pau-
cis post diebus animã efflasse,
huisseq; hoc modo pœnas ★ *alie-*
ni per vim occupati imperij.

Ex Meiëri Annal. lib. III.

Godefridus Lotharingæ Dux
cognomento *Gibberosus* auxi-
lio *Guilielmi* 21. *Traiect.* Episco-
pi inuasit *Hollandiam*. Resti-
tit *Robertus* quantum maximè
potuit, occurrit hostibus cum
exercitu ad *Castellum*, nomi-
ne *Leidam*, sed pugna ibi
commissa, deteriore, fuit for-

★ Nam (vt di-
ctum est) ex-
pulerat eiecc-
rarque *Hol-*
landia *Robertum*
Tutorem
eius pueri,
qui hæres per
gratiam admis-
nistrare non
potuit.

* *Alcmaria*.
Oppidum est
Hollandiæ per-
quam amœ-
num, ubi no-
stra memoria
Ludus. Lite-
rarius fuit ló-
gè pulcerrí-
mus, cui præ-
erat Io. Mur-
mellius, vir
doctrina neu-
quam vul-
gari, quo de-
functo Scho-
la illa repente
dissipata est.
Alcmaria ob-
fessa à Frisijs.
† *Godefridus*
Gibbosus cõ-
ditor oppidi
Delfensis,

tuna, victusq; & fugatus cum v-
xore & liberis profugit Ganda-
uum, quo ad eum raptim omnis
cōuenit Nobilitas Flandriæ Teu-
tonicæ, durum Richildis impe-
rium, auaritiã, superbiamq; mu-
liebrem exosa. Nam præter alia
noua vectigalia, quaternos tota
Flandria denarios à singulis ex-
egit lectis.

GOTHI-

GOTHIPHRÆDVVS LOTHAR-
ringæ Gibbus.

De Theodorico quinto.

CAPVT X.

GODEFRIDO igitur caso, redijt Comitatus in familiam & ad verum heredem Theodoricum huius nominis quintum, qui administrationem adeptus, pro magno habuit negotio, recuperare patriam hereditatem, cuius gratia Conrado Traiectensium Antistiti bellum indictum, exercitus conflatus, qui cupiditate recuperanda hereditatis, per vim adempta, mirum dictu, quanta sit alacritate, & impetu ho-

Bellum indictum Episcopo Traiectensi.

hostem aggressus, qua quidem re factum, ut territus Antistes, ac veritus, ne illud malum plus nimio inualesceret, deditionem fecerit. Itaq; pax facta, & quicquid antea vi armisq; Conradus Theodorico adhuc puero ademerat, redditum. Ortum interea nouum à finitimis bellum, Frisijis nouo Comiti rebellantibus, contra quos per concretas frigidibus aquas (iam enim bruma tempus erat) profectus Theodoricus, modico negotio eorum aciem disiecit, cæsis in eo certamine quatuor Frisiorum milibus. Tantum absuit,

Pax inter Episcopum & Comitum.

Bellum Frisicum.

ut ea clade accepta quieverint, ut eodem tempore contracto alio exercitu, eduxerint contra Theodoricum: quare bellione vehementer commotus redijt ille, estq; eo die atroci concursu tanta Frisiorum strage pugnatum, ut nullius neque sexus, neque aetatis respectus sit habitus. Plures etiam villa atque pagi incensi.

sterum casu
Frisii.

Stauria.

Stauria tribus hebdomadibus circumfessa, tandem his conditionibus rebellionis veniam impetrauit, ut deditioe facta certam pecunie quantitatem Theodorico daret. Hunc in modum subactis Frisjs pax

com-

composita, perpetuumq; obsequium Hollandia Comiti promissum. Hic Theodoricus vita defunctus est, cum praefuisset annis quinq; & viginti.

c iij

De

FILIVS eius ^{*} Florentius ^{* Florentius}
 deinde imperat, vir excelsa ^{pacis amator.}
 statura, obaso corpore, pacis ^{† Florentius}
 quàm belli amantior. Egenos ^{optimus Prin-}
 hic & pauperes (quod magnū ^{ceps.}
 iustitiæ opus est) aluit, studuitq;
 toto Principatu, ^{*} omnibus
 prodesse, nocere nemini. Hoc
 modo vivendo, omnes qui an-
 te eum fuere Comites virtute
 ac sanctitate antecelluit, mor-
 tuus, postquam annis duobus
 & viginti in summa pace &
 otio Hollandiam rexerat.

^{*} Omnibus pro-
 desse, &c. Nunq
 contra faciūt
 Principes,
 quorum unū
 studiū est, as-
 siduis exacti-
 onibus popu-
 lo ad egeita-
 tis terminos
 redacto, sus-
 ararium lo-
 cupletare.

c iiij

Ex Meiëri lib. 4.

An. 1096. Repetit Henricus IV. Cæsar à Roberto Comite Flandriæ XIV. Alostanos, quatuor Officia, Arcem Gandensem, & Insulas Zelandicas: verùm Roberto sua fortiter defendente Henricus cogitur incœpto desistere.

Ex eodem.

An. 1108. Hollandi fœdere cum Henrico V. Cæsare ic̄to Zelandicas Insulas à Roberto repetunt 1108.

Ex eodem.

An. 1113. Obijt sepeliturq; Furnis Gertrudis, Vicecomes Furnensis, Balduini Securis auia, Roberti Frisij vidua, anno 1113.

F L O.

FLORENTIVS II. COGNOMENTO pinguis.

De Theodorico sexto.

CAPVT XII.

FVIT inde Comes Theodoricus superioris Florentij filius, natu maior, qui subita defectione rebellantes Frisios dormuit, atq; ad obsequium retraxit. sed non diu illi in officio manserunt. Nam paulo post Florentio Nigro, quem in Theodoricum fratrem animo infenso esse non ignorabant, socia arma iungentes, hostiliter in agrum Hollandicum incursione facta, Alcmariam incenderunt, exarsissetq; multo latius id incendiū, nisi repente certior factus Theodoricus

Alcmaria incensa.

ho-

hostem retrò abire coegisset. Haud multo post, cum allatum esset uxoris eius fratrem à Frisijis captum, exercitum à Traiectensium Antistite superatum, * Traiectum profectus hostiliter eam urbem circumfedit, eratq; omnisariam mox instrumentis oppugnaturus, nisi cū uniuerso clero Heribertus Antistes Pontificio habitu urbē egressus, ut anathemate Comitē notaret, militē compressisset. Comentarij, quos sequimur, tradunt ipsum quoq; Theodoricū ad Antistitis pedes iacentē anathematis fulmē suppliciter deprecā-

* Obsidio Traiecti.

*tum. supplici ignotum, Urbisq;
obsidione liberata. Huius*

† Traiecti ortum incendium.

* Traiectum vrbis pulcherrima.

Quidam scribunt huius Theodorici temporibus in Gallis tanta laboratum siccitate, ut fontes, putei, lacus, fluvii omnes exaruerint, ac veluti rimis faciente terra. flâmeus quidam eruperit ignis, qui perpetuum bienium duravit.

† Theodorici temporibus Traiecti, nescio quo casu, ortum incendium, cuius adeò flamma inualuit, ut precipua Urbis templa, nō pœnitendis adornata imaginibus, arserint. Miraculi loco habitum, quòd in tanta * pulcherrima vrbis conflagratione Ædem Salvatori dicatã ignis non attigit.

THEO-

THEODORICVS VI

De Florentio tertio.

CAPVT XIII.

THEODORICVS, cuius
 modo res gestas perstrinximus, filium reliquit Florentiū,
 qui postea factus Comes matrimonio sibi iunxit * filiā Regis
 Scotiae, quam à Viboldio Abbate Egmondensi, viro
 multa sanctitate prädito, in Hollandia portum aduectam
 incredibili apparatu letitiāq; excepit. Hunc, & Godefridū
 Traiectensium antistitem, de Frisia imperio contendentes,
 in gratiam reduxit Fredericus imperator, qui sedanda
 altercationis gratia id temporis

* Filia Regis
 Scotiae data
 Florentio Comiti.
 Viboldius Abbas
 Egmondensis.

Fredericus
 imperator venit
 in Hollandiam.

in

in Hollandiam descenderat.
 Contigit paucis post mensibus, ut, Florentio Comite maioribus curis occupato, Frisij in Hollandia agrum egressi Alcmariam iterum incend-
 rint. qua re commotus Florentius, educto exercitu, cum Frisiorum gente conflixit, victi Frisij non paucis argenti modis pacem redemerunt. Estq; deinde Florentius cum plerisque alijs illustribus viris Hierosolymam profectus, quibus omnibus, cum una esset suscepta peregrinationis ratio, ut Saracenos, qui terrā sanctam inuaserant, diuino freti au-

Alcmaria iterum incensa.

Saraceni uti-
 caedes.

xilio eijcerent, bis cum ea gente dimicauerunt, ac primo pralio interfectorum armis adiuti, altero ita fœdè hostem affligerunt, ut in ea pugna undecim Saracenorum milia ceciderint. Spolia ampla relata: tamq̃ singularis victoria auctori Deo acta gratia, si satis diligenter, & integra veritate compositi Annales. Perijt Florentius in Antiochia.

Florentius in
Antiochia
morceus.

FLO.

FLORENTIVS III.

De Theodorico septimo.

CAPVT XIV.

THEODORICVS septimus patri Florentio in Antiochia defuncto surrogatur, qui Comitatum adeptus cum Gulielmo fratre suo in Zelandia satis atrociter conflixit. Verum non multo post, Balduinus Traiectensium Antistes & Theodoricus Archidiaconus concordie auctores fuere, hac conditione, ut Gulielmus Theodorico maiori natu Comitatum Hollandie cedens, in Frisia Orientali Remp. administraret, & quotannis ex Geerulitensi teloneo

tre-

trecentarum librarum (ut vocant) redditum acciperet. Desijt postea in humanis agere Balduinus antistes, à cuius obitu Theodoricus Hollandie Comes sedis Traiectinae (de qua electis duobus contendebatur) factus est Tutor. cui summa fide res Ecclesie curare nitenti, obstitit Geldria Concilium: estq; ob id cum ea gente dimicatum. Postquam hic motus resedit, Comes Theodoricus cum exercitu Brabantiam ingressus * Buscumducis vicepiti. eratq; nobiles inde viros aliquot in Hollandia abducturus, nisi subitus Lotha-

Mors Balduini Traiectensis Episcopi.

Pugnata cum Geldris. Caprum Buscumducis.

* Vrbs ea est Brabantiae ultimis insignis, vicina Geldria, cum qua gente his annis aliquot belligerata est.

ringia Ducis aduentus omnia mutasset. Nam casis illic in magno numero Hollandis, dux ipse captus non potuit prius in suum Comitatum redire, quam omne damnum, quod Buscoducensibus intulerat, æqua estimatione persoluisset. Idem quum annos tredecim rexisset, & morbo graui non longè à Dordracò premeretur multum angebatur Guilielmi fratris absentia, quem Ada filia adolescentula admodum, & immatura adhuc ætate, ad imperandum relinquere tutorem cupiebat. hisq; implicitus curis moritur, omni-

Ada filia
Theodorici.

mnibus magnum sui desiderium relinquens.

THEODORICVS VII.

d ij

De Ada.

CAPVLT XV.

ADA superioris Theodorici filia, mortuo patre, nupsit illustri viro Ludouico Comiti Lossensi. cui cum tantum coniugium à finitimis quibusdam Principibus inuideretur, magni bellorū motus in Hollandia orti, vix tandem post multam cadem resederunt.

ADA

ADA THEODORICI SEPTIMI Filia.

d iij

De Gulielmo I. Theodorici
septimi fratre.

CAPVT XVI.

AD AE neptis gubernatio-
nem * Gulielmus Orien-
talis Frisiae Comes excepit. ab
hoc inimicorum arces aliquot
euerse. Incensum à Traiecten-
sibus Dordracum huius prin-
cipatu. Causam vastationis
eius non inuenio. Pax tandē
inter Hollandos & populum
Traiectensem ita composita
est, ut Comes Gulielmus, qui
prius multò maiore incommo-
do Traiectenses affecerat,
* mille talentum Antistiti
persolueret. Hic Molgtolini

* Nam frater
erat superio-
ris Theodo-
rici, & Ada
Theodorici
filia sine pro-
le decesserat.

Dordracum
incensum.

* Facit num-
mi nostraris
sexcenta mil-
lia aureorum.

anun-

auunculi sui, Scotorū Regis,
audita morte, per quam Re-
gnum lege ad se redisse puta-
bat, classē cōtraxit, qua Sco-
tiam ingressus multa oppida
expugnauit: sed cum à Ludo-
uico Lossensi Comite Hollan-
diam igni ferroq; vastari ac-
cepisset, ne certum & iam ac-
quisitum Comitātū pro incerto
Regno amitteret, domum re-
ductis nauibus, Ludovicū ad-
ortus est: qui Hollandia agros
latissimè populabatur. Obijt
mortem hic Gulielmus anno
initæ apud Hollandos guber-
nationis vndeuigesimo, in Fri-
sia Orientali sexto & vigesi-
mo.

Gulielmi Co-
mitis in Sco-
tiam profe-
ctio.

Reditus Gu-
lielmi in Hol-
landiam.

GVLIELMVS I.

De

De Florentio quarto.

CAPVT XVI.

FILIVS eius * Florentius * Ex priore
cōiuge fulce-
ptus . duas e-
nim duxerat.
 huius nominis quartus fit
 inde Comes, peritia dimicandi
 nulli superiorum principum
 secundus. Magnitudine re-
 rum gestarum huius viri ac-
 censa Claremontensis Comi-
 tis vxor maritū orauit, vt lu-
 dos militares ex industria pa-
 raret, rata futurū vt Floren-
 tius studio dimicandi cum suis
 accurreret. Constituitur cer-
 tamini dies, ad quē diem cum
 Et Florentius, cuius vnus gra-
 tia factus erat ille apparatus,
 venisset, lata mulier cōscendit

Crdes Florē-
 tii Comitū.

*partem domus superiorem, ut
ex editiore fenestra dimican-
tem prospectaret, cuius virtu-
te ipsa cum subinde laudibus
ferret, suspicans maritus ad-
ductum sibi ante oculos tori
insidiatorem, contractis clam
armatis in locum certaminis
descendit, omnisq; rei ignarū
★ Florentium obtuncat.*

Ex Meiëri Annal. 8.

An. 1233. Anno 1233, incitante Grego-
rio IX. ductæ sunt terra mariq;
copiæ in genus quoddam Hæ-
reticorū, qui Statingi vocaban-
tur Bremensibus cōtributi. Huic
expeditioni interfuit Florētius,
& trecentas Hollandi naues ad
id

id bellum misisse feruntur, Sta-
tingi partim interfecti, partim in
filuas & inuias paludes se abdi-
derunt.

Ex Meiëri Annal. lib. 9.

Anno 1278. obiit Mathildis *An. 1278.*
flia Florētij Comitis nupta Her-
manno Comiti Hennenbergē-
si, sepulta apud Losdunū in Mo-
nasterio à matre Māthilde filia
Henrici Ducis Brabantix fun-
dato. Hæca est quæ vno partu
liberos peperit 365. qui omnes
ab Othone Episcopo Traiecten-
si sacris abluti sunt fontibus in
pelui simul iacentes, ac deinde
obierunt. Hoc illi accidisse pu-
tatur ideo quòd pauperculę cui-
dā mulieri geminos exprobraf-

* Obruncati
corpus ad Rhe-
noburgente
Cænobiū de-
portatum ibi
loci magnifi-
cè sepelierunt
Almaniꝝ pro-
ceres. Perit
autem hic Flo-
rentius viridi
adhuc ætate,
quā annis 12.
Hollandiæ
præfuisset.

set, perinde atq; adulteræ, quæ
 conscia pudicitia suæ : Oro (in-
 quit) Deum vt tot pariat ipsa,
 quot dies continet annus. Errât,
 qui eam Margaretam Comitem
 Hollandiæ vocant, eumq; par-
 tum anno 1314. ascribunt.

FLO-

FLORENTIVS III.

De Gulielmo secundo.

CAPVT XIIIX.

OCCISO Florentio, Gulielmus filius eius nondum maturus administrationi erat, sex tantum natus annos: tamē ei Comitatus Hollandie adpu-berem aetatem incolumis mā-
sit, tutela patruī Ottonis Traiectensiu Antistitis. Hic Gulielmus armorum, quā auri multo studiosior, imberbis ad-
huc, & vix dum annū agens, vicesimum Romanorum Rex eligitur. cui inde Leodium per Antistitem loci consanguineū suum perducto uniuersus cler-
rus extra urbem officij causa obuiam

Gulielmus
Rex Roma-
norum ele-
ctus.

obuiam processit. Eodem ferē tempore apud Treuironum Archiepiscopum pluribus die-
bus commoratus, redijt postea in Hollandiam, instituitq; nō longē ab oppido Delfensi Con-
cilium, ad quod Hollandi
Zelandiq; suas causas defer-
rent, locus dicitur * Haga-
Comitis. Idem Princeps nun-
tius & literis certior factus
Margaretam Nigram, qua
per id tempus Flandrix prae-
erat, exercitum conflasse ad ex-
pugnandam diripiendamque
† Walachriam Zelandia insu-
lam, Florentium fratrem cum
armata iuuentute eō misit, ut

Concilium in
Haga Comi-
tis.

* Hic locus non est muro cinctus, tamē splendore atque elegantia aedificiorum multa superat eius regionis oppida.

† Habet hæc Insula Vrbes aliquot insignes, in quas ex toto panē terrarum orbe merces conuehuntur. facit hoc portuum tanta commoditas.

Flandros ab iniuria arceret. Accidit fortè, ut non longè à Middelburgo, nobili Zelandia emporio, duo exercitus inter se concurrerint. Fuit ea pugna Flandris tam cruenta, ut latissimè sese in Middelburgensem agrum sanguis effuderit. quod cum Gulielmus Rex audiisset Flandros memorabili clade affectos, nauigans euestigio in Zelandiam, simpliciter accurrentibus Flandrorum reliquijs pro innata sibi clementia veniam dedit, cumq; omnes detractis vestibus nudos remisisset, ne à tanta illa clade reuersi ludibrio suis essent,

Middelburgū
Emporiū Ze-
landia.

Gulielmi clem-
entia.

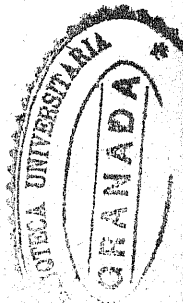
*essent, ex virentibus piscis subligacula sibi fecisse traduntur. In hunc modū superatis Flandris * Gulielmus ab Innocē-
tio Pontifice Max. in Italiam accersitus Ianua * Casarea accepit Insignia. Inde profectus in vltiorem Almaniā, ubi per omnia opida, pagos, & arces maximis est honoribus comonestatus, exiliētibus vndiq; ad Regis aduentum plurimis. interea certior factus Frisiorū rebellionē turbari Hollandia otia, ingenti armorum manu reuersus cum hoste bis conflixit, semel primo aduentu, estque tunc Regijs viri-*

e ij

* Legitur in
Comētariis
Rerum Hol-
landia, hunc
Gulielmū per
id tempus, xii
duntaxat. Af-
sumtis via cō-
mitibus, fur-
rim venisse in
Italiam: atque
ira habitu per-
egrini plerif-
que lustratis
opidis Ianuæ
ab Innocen-
tio Pōt. Max.
nullo non ho-
noris genere
exceptus Co-
rona Imperii
ab eodem dō-
natur.

Innocentius
Pōt. Max. Gu-
lielmus Cæsar
factus.

* Meierus fol.
78. errorē esse
notauit.
Pugnati cum
Frisiis.

*bus Frisiorum miles subactus, item post 5. Kal. Febr. cum omnia diuturnum gelu peruia fecisset, Frisiam iterum ingressus ante initum praelium occiditur, nouem & * viginti annis in publica administratione completis.*

Ex Meiëri Annal.lib.9.

An. 1252.

Gulielmus Cæsar Margaretam Comitum Flandriæ terris Imperialibus priuauit, propterea quòd fidem Cæsari non præstitisset, illasq; Ioanni Auennio attribuit: Terrã, inquit, de Namurco cum suis appendicibus, terram iuxta Scaldem, terram Alostensem, terrã de Wasia, terram

ram I V. Officiorum cum omnibus appendicibus sororio nostro nobili viro Ioanni Auennio, vt eadem Comitissa in Feudum tenuit, concessimus, à nobis & Imperio perpetuò possidendas, quarum terrarum homines & habitatores eidem Ioanni obedire volumus & præcipimus. Datum Francofordiæ, 5. Idus Iul. 1252. Regni nostri anno I V.

Idem Auennium in Hannoniam, vnde à matre depulsus fuerat, restituit anno 1253. Margareta, vt occupatos ab hoste recuperaret dominatus, grandem ex Flandria Atrebatesq; conflatum exercitum cum duobus filijs misit in Zelandiam. Sunt auctores,

Gulielmus in Frisia cæsus. * Præfuit Hollandiæ annis 7 x. in administratione verò imperii Rom. annos octo compleuerat. Sic qui scribant, multò prius à nescio qua Vate prædictum, fore vt armis Frisiorum victus occumberet.

agente Duce Brabantiaë Henrico, indictum fuisse Andouerpiaë de rebus componendis conuentum, eaq; de causa factas aliquot dierum inducias, quas Margareta fregerit, speras inopinatos Florentium Hollandum, ac Lupum Cliuianum Caesarios duces profligare. Vt cumq; sit, Flandris ea expeditio opido quam infelicitate cecidit. Na acerrime ab Hollandis in insidijs locatis excepti atroci praelio victi sunt, ac foeda occidione ad magnum numerum caesi. Capti Principis filij Guido, Ioannesq; cum Comitibus Theobaldo Barrensi, ac Godofredo Ghisnensi cum alijs cccxxx. (vt Guisianus tradit) Equestris ordinis viris, tota classe cum omni-

in-

instrumento bellico amissa. Hac in Walachria ad Westcapellam 4. Nonas Iulias retulere quidam in literas ad xxx. vel hoc amplius hominum millia hic ex nostris occubuisse. Misit Magareta Valterum Tornacensium ac Rodolphum Morinorum Episcopos vna cum Philippo Decano D. Donatiani Brugensis ad Caesarem de redimendis liberis in Hollandiam. at ille adiri se non est passus, sed statim in Vangiones se contulit, Legati magna diligentia infecuti post longam expectationem tandem hoc acceperesponsum. Quandoquidem multis modis Margareta perduellionis esset rea, quod se Caesari deuincere abnuisset, quod tridui inducias per-

Ducem Brabantū pactas violasset, primū omnium sese purgatam redderet, Cæsareæq; Maiestati satisfaceret, hinc de liberorum redemptione ageret. Hoc per Hugonem Spiranum Imperij Cancellarium, ac Cononem Moguntiacensem Episcopos accepto responso domū legati reuertuntur. Margareta tali responso nihil admodum permota, res omnes aduersas inconcusso inuictōq; pertulit animo, nec vltra dignata ad Cæsarem mittere, nihil nisi de bello reparando cogitauit; magnamq; spem in Ludouico Rege Christianissimo, cuiusiam ex Syria nunciabatur reditus, posuit.

An. 1254. Anno 1254. missa rursus legatio

gatio in Germaniam ad Gulielmum Regē de Guidone ac Ioanne cæterisq; Nobilibus captiuis liberandis, non ab Margareta, sed nomine Regis Ludouici ac V. ciuitatum Flandriæ. Propositæ à Cæsare hæc conditiones: Fateretur Margareta Cæsaream se minuisse Maiestatem, cederēt Flandriæ ciuitates vel reclamante Margareta Comiti Hollandiæ in perpetuum Valachriam, Guido ac Ioannes eius frater cederēt æternū fratri suo Ioanni Aueniensi Dominatus Imperiales sitos inter Flandriam & Hannoniā iuxta placita conuentus Francofordiani. Ad hæc approbarent pacem ab Ludouico Rege Odoneq; Rom. Pontificis

Legato Cardinale anno 1246.
 antea factam. Numerarēt ijdem
 pro sui dumtaxat redemptio-
 ne 200000. Florenorum iusti pon-
 deris. Hæc vbi domum renunti-
 assent Legati, Margareta celebri
 Procerum conuentu: Viri fortes
 (inquit) Guidoni filio Flandriæ
 post me affigno possidendam.
 Vestram obtestor fidē, vti eam
 aduersus hostem nostrum Hol-
 landum, meosq; filios Auenni-
 enses strenuè defendatis. Quòd
 si fortè Guido in custodia Hol-
 landica moriatur, filium eius na-
 tu maximū Flandriæ Comitem
 salutabitis. His ita constitutis ad
 Ludouicum Regem proficiscit-
 ur petitum eius opem, qui tum
 egit Parisijs apud Fanum Ger-
 mani

mani in Laia. Nò continuò pro-
 missa illi auxilia, propterea quòd
 contra placita Pacis anni 25. cau-
 sa Ferdinandi Comitis factæ, fe-
 cisse videretur. Munierat Arcem
 Ruplemondā aduersus Hollan-
 dum. Dictum erat, ne quam tota
 Flandria Arcem Comites resti-
 tuerent fundarētve absq; Re-
 gis consensu. Ipsa Ruplemondā
 licet Cisscaldanam non in Re-
 gno, sed in Imperio sitā esse con-
 tendebat, atq; ita vetere ritu fuis-
 se obseruatum. Attamen post lō-
 gam cum Margareta disceptati-
 onē decreta illi amplissima con-
 trà Hollandum auxilia, Carolo
 Regis fratri demandata prouin-
 cia sub hac conditione, vt dissol-
 ueret Margareta omnes belli im-

penfas, Hannoniámq; dum ipsa viueret, Carolo possidendã traderet, quã morte ipsius ad Ioannem Auenniensem rediret. Venere cum Carolo Duces Burgũdus, Lotharingus, Comites Alenconius, Borbonius, Stampanus, Sabaudus, Campanus, Altifiodorensis, alijque nobiles permulti cum firmissimo exercitu. Compendiũ omnes conueniũt, ibi copiã recensentur. Indictum Hollando bellum, datus dono ab Hollando Fœcialibus qui bellũ indixere torques aureus Guidoni captiuo detractus. Ascana planities in confinio Brabantiaẽ certo die pugnaẽ constituta. Recepta ante omnia Ruplemonda, exercitum deinde Carolus Margare-

garetãq; duxerunt in Hannoniã, Valentianã, Castrilocus, Senogia, Binchium, Melbodium, Beaumontium, Atha, ac reliqua omnia opida recuperata, excepto Bochano, cui parçitum est, eò quòd tũ ibi Alisa Ioannis Auenrij vxor iaceret puerpera, & Angia virtute Galteri Angiani defensa. Hollandus Auenniũsq; cũ copijs haud contemnendis Valentianas recipere tentarunt, sed mox reiecti sunt, ac tota Hannonia expulsi.

Anno 1255. Post Caroli ex *Am. 1255.* Hannonia discessum Valentianas Cæsar recepit, cæteris opidis in fide manentibus Margareta. Ludouicus Rex ad Cal. Oct. Gãdauum venit ad redimendos de

Cęfare Margaretę liberos, sed re infecta Gandauo decessit. Et paulò pòst Gulielmus Cęsar, quo fata trahebant, in Frisiam proficiscitur, vt bello eam gentē quateret, sed victus ibi est atq; occisus sub Kal. Febr. Refert Albertus Crantz. ne hodie quidē constare vbi corpus sit tumultatum. Errare eos puto, qui hunc tradūt Genuę ab Innocentio IV. accepisse Cęsarea insignia.

Clade Gulielmi adeò fractus est Ioannes Auennius, vt ex mœrore animi morbo contracto finem viuendi fecerit 9. Kal. Ian. Anno 1257. sepultus Valentianis.

G V.

GVLIELMVS ROMANORUM Rex.

De Florentio quinto.

CAPVT XIX.

* Florentius
adhuc infans
in cuius va-
giebar, quum
pater eius Gu-
lielmus à Fri-
siis est inter-
emptus.

Frisii bello
petiti.

FLORENTIVS huius no-
minis quintus annū agens
septimumdecimum, vindica-
turus patris Gulielmi cadem
Frisijs bello indicto, non multo
post cum ingenti armatorum
manū descendit. Congressitum
prælio Frisij plus octingentos è
suis amisere. Florentius post
aliquot annos iterum cum ex-
ercitu in Frisiam reuersus pro-
spere pugnavit. Eodem tempo-
re senis cuiusdā indicio inuen-
tum patris corpus, quod usq̃
in eam diem interfectores eius
occulerant, Middelburgum
in Ze-

in Zelandiam deportandum
curavit, sepeliuitq̃ magnifi-
centissimè in Præmonstraten-
suum Fratrum monasterio, quo
non est hoc tempore structura
magnificentius aliud in ditio-
ne Burgundica. Meruit hac
re illustris Princeps singularis
in parentem pietatis laudem.
Porro defunctus sepultura
munere cum Flandris, qui
mox ad subigendam Wala-
chriam adfuturi dicebantur,
nauali prælio certare constitu-
erat, sed priusquam educere in
hostem potuit, interea adfuit
Brabantia dux Ioannes, quo
adnitente facta pax, qua ut

Monasterium
Præmonstra-
tentium Mid-
delburgi.

VValachria
Zelandia in-
sula.

Guido Comes
Flandriæ.
Opera Flor-
entii Principis.
Florentius ve
nationi dedi-
tus.

Florentii in
Angliam tra-
iectus.

*Hæc Florens
Insula tres ha-
bet præcipuas
Ciuitates, Cæ-
tium, Eborac-
um, Londi-
num, habet &
Metropoles
duas, Cantua-
riensem & E-
boracensem.

habet deniq;
Gymnasia to-
tidem, in qui-
bus (vt audio)
nō minus ho-
noris habetur
Linguarū vi-
liffimarum ac
pulcherrima-
rum studio,
quàm cæteris
disciplinis,
quæ in pluri-
bus aliarū re-
gionum Scho-
lis ob quæstū
magis sunt in
pretio.

*firmiter esset Guidonis Flādriz
Comitis filia Beatrix nomine
Florentio in matrimonium
data, ex qua cum suscepisset
quatuor filios, tres in flore pri-
mo extincti sunt. Multa in
diuersis Hollandia opidis pa-
latia magnifico extruxit ap-
paratu, & secessus fecit amœ-
nissimos, in quibus nunc ve-
nationi operam daret, nunc in-
ter forma excellentes virgines
delitiaretur. In re quoq; mili-
tari dimicando iaculandoq; se
multum exercuit. Proditum
est, eum domi ordinatis rebus
in * Angliam traiecisse, vt
Scotorum gentem subigeret:
verum*

*verum rebellionem Flādrorū
reuocatus, mentē ad alia ver-
tere coactus est. quæ omnia
prætereo studio instituta breui-
tatis. Extremo vita tempore
magis contumelia causa, quā
impulsu libidinis corruptit u-
xorem Gerardi cuiusdam Vel-
seni, quem ipse prius ad sum-
mos honores prouexerat. Hoc
factum eius cum intolerabi-
le videretur, conspiratum est
in eum à multis, Velseno &
Hermanno Woerdeno corru-
pta patre, conspirationis prin-
cipibus. Apprehensus igitur
Traiecti, cum auditum esset in
Hollandia contrahi exercitū*

Florentius
 xxi. vulne-
 ribus confos-
 sus Traiecti.

ad liberandū Comitē, duobus & viginti vulneribus à Uelfeno confoditur. Uelfenus postea captus perpetrati sceleris pœnas dedit.

Ex Meiëri Annal. lib. 9.

An. 1256. Anno 1256. Bruxellæ pax cõuenit inter Margaretam Comitē ac Florentium fratrem Gulielmi Regis defuncti, eundemq; Tutorem Florentij V. ac procuratorē Hollandiæ. Liberati Guido, Ioannesq; Flandrenses cum cæteris captiuis grandi ære: nam proditum est, hîc Gandenses per se cõtulisse ad 8000. nummūm. Pactum, vt Florentius Tutor, aut eo deficiente Florentius eius pupillus duceret vxorem Beatricę Gui-

Guidonis Comitē filia, cui dos esset Zelandia tota in fide ac clientela Comitū Flandriæ. Quod si casus ita ferret, vt neuter horum Beatricem duceret, tunc vnus aliquis ex filijs Guidonis duceret Machtildam, Gulielmi Regis cæsi filiam, cum Zelandia, quo dictum est modo tenenda, approbata per Hollandos pax anni 1167. quantum attinet ad vectigalia Zelandica ac libertatem Flandricorum mercatorū. Confirmata apud Peronam pax mense Sept. anni 1246. facta per Regem Ludouicum atq; Odonem Cardinalem, Criuechors & Alluetum Guidoni, Bochanum & Osteruandia Ioanni Auennio post mortē matris per eundem

Regem attributa. Interdictum Flandricis Hannonicisq; exulibus in Hollandiã refugium, ademptum & Hollandicis inuicẽ in Flandriam & Hannoniã. Duxit itaq; secundum formulã huius fœderis Florentius V. postea Beatricem in matrimoniũ, primus Comes appellatus Zelandiæ, quam cum insulis ipsius omnibus possedit. Cessit & Carolus Andegauensis, Ludouici Regis interuentu, Hannonia, solutis illi belli superioris impendijs.

Florentius V.
primus Zelandiæ
Comes
appellatus.

Ex Meiëri Annal. lib. 10.
An. 1303. Florentius Comes Hollandiæ Gulielmi Cæsaris cęsi à Frisijs filius, à familiaribus suis Hermano, Gerardo, Gisberto, dum aucupio animi gratia indulget, fœdo par-

do parricidio occiditur per causam, quòd quibusdam arcibus ac possessionibus istos spoliasset in gratiã Ioannis Episcopi, qui Ecclesiæ esse bona cõtendebat. Audaciores fortè facti fuere percussores isti, quòd præter populares suos Eduardum Regem, suumq; socerũ Guidonem Flandrię Comitẽ Florentius offendisset. Habebat enim Beatricem filiã Guidonis in matrimonio, ex qua natus filius Ioannes duxerat vxorẽ Elisabethã filiam Regis Eduardi. Nihilominus tamen tanta erat Gallorum Regis largitio & corruptio, vt Anglo Flandroq; relictis, cum Gallo & Ioanne Comite Hannoniæ filio amitæ suæ fœdus feriret.

FLORENTIUS V.

De

De Ioanne primo.

CAPVT XX.

INTERFECTO Florentio,
 cum puer adhuc abesset in
 Anglia filius eius Ioannes,
 discordia aliquandiu in Hol-
 landia laboratum est, donec
 missi in Britannia legati Co-
 mitis nuper casi heredem re-
 ducerent, sub cuius appulsu
 omnis repente sedatus motus.
 Hic Ioannes natu grandior
 bis rebellantes Frisios aggres-
 sus magnis affecit cladibus.
 Hoc etiam Principe Dordra-
 ci tumultuatum est. decessit
 post exactum in administrati-
 one quadriennium. Eodem

Discordia la-
 boratum in Hol-
 landia.

Gigas Nico-
laus.

ferè tempore vixisse dicitur in
Hollandia gigas, Nicolaus
nomine, cuius immanitas cor-
poris omnibus fuit admiratio-
ni, excelsa statura homines sub
brachio excepisse traditur. cal-
ceus eius quatuor excellenti
magnitudine hominum pedes
facile capiebat: Pueros quoq;
in ludum euntes ita vastitate
illa membrorum, territabat,
ut nisi procul, & à tergo eum
aspicere non fuerint ausi. Hoc
fortasse non ita facile sibi fidem
apud homines inueniet, quòd
fabula propinquum videri pos-
sit: sed cur minus æquo animo
audiendum, quàm quòd olim

in

in Creta insula repertum, sit
humanum caput instar dolij:
& in terra India vixisse ho-
mines tam insigniter auritos,
ut aures ad pedes defluerent.

Ex Meieri Annal. lib. 10.

Agebat tum Ioannes Floren- An. 1303.
tij filius cum vxore apud Regem
Eduardum in Anglia, sed flagi-
tantibus Hollandis statim à cæ-
de patris domum reuersus est,
deq; consilio Regis & Guidonis
aui sui datus est illi Tutor (nam
ferè puer adhuc erat) Vulfardus
à Borsalia Veriensis Toparcha,
vir quidem strenuus & fide-
lis, sed Ioanni Hannonio non

Mirum verò
Tutoris eguit
se, qui mari-
tus iam erat,
sed videtur
secum pugna-
re hic scriptor
qui puerum
vocet.

fatis ad stomachum, ideo quòd cum Flandris fugeret exercere inimicitias. Igitur Hannonius, fretus foedere Gallorum, summittit occultè percussores, & Vulfardum occidendum curat, profectusq; mox in Hollandiam Tutelam Ioannis arripit, illoque tandem (vt frequens fama est) per venenum sublato, Principatum inuadit, tanquã proximus hæres. Erat quippe matre natus Adelide Florentij amita.

IOAN-

IOANNES HOLLANDIÆ.

De Ioanne secundo.

CAPVT XXI.

CVM sine liberis Ioannes huius nominis primus facto cessisset, Hollandiæ Comitatus ad Ioannem Hannoniæ Principem deuoluitur. Hic fratrem suum Guidonem Traiectensium Antistitem creatum tanto studio defendit, ut semel profligatis, qui illum Episcopatu deijcere conabatur, nulli deinde arma mouere sint ausi. Per id tempus eques armatus in cælo visus, qui adhortatus dicitur clara voce populum ad arma capessenda. Stetit & mare eodem temporis

Prodigia.

ris

ris spatio innumerabilibus copertum nauibus. ad quod spectaculum cum undiq; sese accolæ effudissent, repente naues illa omnes euanuerunt. His tunc prodigijs premonstrata sunt paulo post apud Zelandos gesta bella. Flandrorum Comes Guido Dampetra (ita enim scriptum inuenio) intra paucos menses frustra Ziriseam obsedere maxima suorum iactura. ultimo ferè tempore quo Gulielmus Ioannis Hollandiæ Principis filius bellum hoc ad exitum perduxit, 10. Augusti anno 1304. tantis utriusq; viribus est in acie descensum,

Zirisea obsessa. Zirisea, siue (vr alii uocant) Ciriacum mare, Zelandiæ opidum est ad prime concinnum. Hic plurimum student parando salu: nauium quoque gloria paucis cedunt. Flandrorum cardes.

ut ad tria milia passuum (si veri sunt Commentarij quos sequimur) exauditus sit bellantium fremitus. Cæsa sunt in eo certamine x. milia Flandrorum, naues captæ magno numero. Hac victoria filij audita Ioannes Comes multum lætatus paucis post diebus mense Sept. anni 1304. Namurci Comes estoparcha Cluse Guidonis Comitis Flandriæ ex Isabella Luceburgensi filius, vita decessere, sepulti Valencenis nobili Hannoniæ opido.

Ex

Ex Meieri Annal. lib. 10.

In exercitu Gallorum, qui ad Curtracum 11. Augusti 1302. die Benedicti sacro infelicissime cū Flandris pugnarūt, Ioannes Comes Osteruandius filius natus matris Comitis Hannoniæ & Hollandiæ secundam aciem duxit, & cæsus est. Huic cognomen absq; pietate erat, quod paulò antè in Zelandia, cū caperet Barisdorpium, omnem ibi promiscuam ætatem absq; misericordia occidisset. Ioannes verò Renessius Eques Zelandus, qui à Comite Hollandiæ in exilium pulsus fuerat, quadringētos Hollandos ad hanc pugnam adduxit.

Ioannes ab Arkel giganteæ *An. 1302.*

An. 1302.

Meierus 11,
Iulii Beka 11,
Augusti.

vir staturæ vnà cum nepote suo Hugone Buttermanno Arkelio, ex acceptis hîc vulneribus obiit, sepultiq; sunt apud Axellam in Flandria. Pugnarūt contrà Gallos magna cū laude pro Flādris.

Sub initium Martij Ioannes & Guido (Guidonis à Dominico Petri Comitis Flādrię ex Isabella Luceburgensi filij) adunato magno exercitu obsederunt Lessiniã, quam Arnulphus Aldenardensis id temporis tenebat in clientela Comitis Flandri. quē Arnulphum Ioannes Comes Hannoniæ per insidias interceptum paulò antè ceperat, opidum occupauerat, indeq; hostili incursione Aldenardenses ac Gerardi-mótanos grauiter infestabat. Igitur

tur Flandri hoc opidum obsidētes & oppugnantes vicinis Hannonijs detrimenta multa intulerunt. Ioannes autem Hannonius quamuis Hollandiæ accessu auctior & potentior factus esset, auxilioq; & societate vteretur Frācorum, non tamen committendum existimauit, vt manus cum Flandris cōsereret, obfessisq; suppetitas ferre tentaret. Sub exitū Martij, postquā nihil ab Hannonio veniret auxilij coacti sūt Lessiniēses se dedere. Germanis, qui in præsidio erāt & strenuē se defenderāt, cū armis suis abire permissum. Opidū in prædam datū ac deinde concrematum, portis, turribusq; ac muris adeò nudatum, vt nullum esset periculum,

ne Flandrijs ultra posset nocere. De hoc opido longa fuerat disputatio, ac rixa inter Flandros & Hannonios, utrius esset beneficium.

An. 1303.

Ioannes Renessius alijq; propinqui & familiares Vulfardi occisi conatibus se Hannonij opposuerunt, Albertumq; Cæsarem, ad quem Hollandiam dicebant deuolutam sollicitabant, sed Hannonius nixus Gallorum fauore superior fuit, Renessiumq; cum socijs multauit exilio, qui tum in Flandriam confugerunt, bellumq; Zelandiæ inferendum magno opere suaserunt, anno 1303. igitur quia Zelandia beneficium erat Comitem Flandriæ, iuxtaq; Leges & consuetudines eius provin-

uinciæ, quoties absq; sobole moriebatur beneficiarius, deuoluebatur ditio ad superiorem, cuius erat beneficium. Guido Comes Flandriæ, antequam à Gallis caperetur, Zelandiæ Principatum ad se iure ac more maiorum deuolutum dicebat, illumq; filio suo Guidoni præstantiss. iuueni donauit, armis quidem sibi vindicandum. Hæc præter veteres similtates regnandiq; auaritiam noua causa erat belli Zelandici, auxitq; ea res indignatione Regi Philippo Pulchro, quod tantos sibi sumserant Flandri animos, ut se ceu contempto (quædo cum illis ipse bellum maximum gereret) ausi sint diuersas etiam suscipere expeditiones. Nec de-

fuerūt, qui Guidonis consilium vehementer reprehenderēt, quū opera eius maximè egeret Flandria contrā Gallos, in tanta præsertim paucitate ducum, sed litorales Flādri ac piscatores, quibus perpetua erat cum Zelandis Hollandisq; dimicatio, atq; excubiæ omni tempore habendæ in litore, maximam Guidoni ostenderunt animorum alacritatem pollicentes breuissimo tempore Zelandiam posse domari.

Ad X. circiter Kal. Maias adunata multarum nauium classe Ioannes Comes Namurci & Clusæ, & Guido Dominus Rickoburgensis ex portu Brugensi soluunt in paruam insulā, quæ Catfant seu Casolia nuncupatur. In-

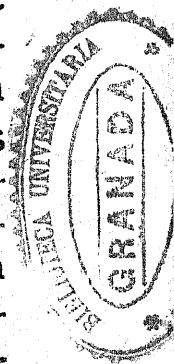
ter

ter hæc Gulielmus filius Comitis Hannoniæ per Calesiam nauigat in Hollandiā. Nam quod Propancij tum fœderati essent Flandris, hoc erat quòd per Brabantiam negatus illi esset transitus. In Casolia dum omnia parantur quæ bello forent necessaria, ventusq; propitius à nostris expectatur, adest de improviso Gulielmus, de quo diximus, æstu ventoque prospero delatus cum Hannonio, Hollando, Zelando, Frisioq; milite, nostrisq; semiparatos adoritur, nostri ex re consilium capiunt, resistuntq; hostibus quantum fieri potuit. victor tamen fuit Gulielmus, interfectisque aliquot Flandris mox in Hollandiam recurrit. Hæc in

g iiij

Cattant quod sonat, ni fallor,
 Cattorū arena, quippe Cattant
 & Cadz toparchia nuper cum
 Cortena opido submersa, simul
 Cadsberch in Flandris & Cadswick
 in Batavis à Cattis nomina
 populis mansisse videntur, quo-
 rum partem Cattorum, Batauos
 nomine, in insulas Rheni extre-
 mamq; oram Belgicæ demigrasse
 refert Tacitus. Eo detrimento
 nostri valde irritati, nihil cunctā-
 tur hostē celeriter insequi, Gui-
 do fremens frendensq; cum sua
 classe præcessit, eamq; ad 7. Kal.
 Maias ad Veram Valachriæ opi-
 dum appulit, Opidani conspe-
 ctis filijs & propinquis Vulfardi,
 dolo, vt supra commemorauimus,
 interfecti, Prætorem suum
 datum

COMITVM XXI. 105
 datum ab Hannonio interfece-
 runt, ac Guidonem cum proge-
 nie Vulfardi mox admiserunt.
 Vera siue etiam Canphera nunc
 non magnum, sed pulchrum at-
 que amœnum est opidum cum
 templo in primis visendo, Arcēq;
 splendida ac hortis amœniss. illi-
 us toparchæ. Hic Guido dū pau-
 lum quiescit cum suis ac cibum
 sumit, certior mox fit de aduen-
 tu hostium. Prælium igitur sta-
 tim conseritur super aggerem
 quendam, atq; in vtroq; aggeris
 latere durum atq; acre, sed terga
 vertere tandem coacti sunt ho-
 stes, desideraueruntq; ex suis plu-
 rimos. Fugit Gulielmus dux eo-
 rum ad Vicum Aremudam, quò
 nostri ferociter insequuti rursus

cum hostico exercitu manus cō-
 ferunt, cadunt vtrinq; multi, sed
 ex hostibus longè plures quàm
 ex nostris, nec sustinere nostros
 diu valent. Itaq; bis die vno fufus
 fugatúsq; Gulielmus fugit ad o-
 pidum Zirixeam situm in Scal-
 dia, quæ vna est ex Insulis Zelan-
 dicis. Pugnatū item super alium
 aggerem non ita procul Vera à
 solis Brugenfibus, qui Guidonē
 sequebantur, cum quadam ho-
 stium manu, vbi victores Bru-
 genes paucos ex suis amiserunt.
 Nam de aggere quos hostes in a-
 quam deturbarant, viuos adhuc
 multos finita pugna extraxerūt.
 Ex hostibus autem quotquot in
 aquis viderunt luctantes, non
 modò non extraxerunt, sed al-
 tius

tius etiam demerferunt, adeò ma-
 gno & crudeli odio duo isti vici-
 ni populi inter se grassati sunt,
 quos amicos potius ac fratres ef-
 se oportuit. Ioannes Namurcius
 his conflictibus non interfuit,
 quod multum dolebat, remo-
 tius enim atq; altius in mari eius
 classis erat: nec terram tenere po-
 tuit tam breui tempore. Guido
 secutus Gulielmum, in opido eū
 Zirixea obfedit per spatium tem-
 poris satis longum, arcubus, fun-
 dis, aliisq; instrumentis impigrè
 oppugnans, sed capere non va-
 luit. quin Gulielmus facta viri-
 liter eruptione mille & quin-
 gentos ex Flandris occidit, vt tra-
 dit Io. Beka Hollandiæ scriptor.
 Tunc Guido Middelburgum

inducia.

primum Valachriæ opidum
 aggressus, eo intra dies octo aut
 x. potitus est. Capto Mediobur-
 go, quod nunc opulentum &
 pulchrum est opidum cum insi-
 gni cœnobio Præmonstratensium
 Monachorum, pacte sunt indu-
 ciæ ab Kal. circiter Iuniis ad usq;
 ferè Aprilem insequentis anni,
 excepta Hannonia, adiecta con-
 ditione, ne fortiùs interim Ziri-
 xea, quàm tunc esset, muniretur,
 manente in Guidonis fide Wala-
 chria, in qua excepto Ioan. Cru-
 ningo proceres reliqui omnes
 Guidoni dicto erant audientes.
 Walachriam à Walis, id est, Gal-
 lis nomen inuenisse puto. Tunc
 Guido in Flandriam, Gulielmus
 ad patrem Ioannem se contulit
 Hagam-

Hagam-Comitis Hollandiæ, v-
 bi Ioannes ob exactam ætatem,
 tradita omni administratione fi-
 lio in Hannoniã se recepit. Sub
 harum initium induciarum Phi-
 lippus filius Guidonis venit cum
 vxore in Flandriam, &c.

Sub Kal. Febr. Guido Namur-
 cius, quas habebat in Hollandia
 inducias cum Comite Hanno-
 niæ malo vsus consilio reuoca-
 uit, quæ tamen, vt dictum erat,
 per duos menses post reuocati-
 onem tenuerunt, quibus in duo-
 bus mēsis vterq; se ad bellum
 instruxit. Sub medium Martium
 paratus Guido traiecit cum suis
 copijs in Walachriam, cuius tum
 penes eum erat imperium, iun-
 ctæque sibi progenie ac familia

Vulfardi Borsaliensis, de quo supra memini, ad Hollandiam subigendam omnibus se modis accinxit. In Walachria mense Martio, ut primum exierat induciarum dies, Guido Namurcius omnia parat, quæ ad obsidendam iterum Zirixeam necessaria esse videbantur, contra cuius conatus duo conscripti exercitus ab Hannonijs & Hollandis. Guido Episcopus Traiect. frater Comitum Hannonij alterum, alterum verò ductabat Gulielmus Hannonij filius. Hi postquam copias coniunxerant, Zirixeam versus mouent, ut cum Flandris acie confligant. sed dum Duuelandiam præterlegunt illamq; depopulari tentant, à Florentio

Bor-

Borsalio Vulfardi cognato ac Ioanne Rinesio, qui illic cum Borsalis, qui Exules vocabantur Zelandiæ, & Flandris præsidio erant, acerrimè sunt excepti, pugnaque nauali de nocte obruti, cæsi atque mirum in modum per tenebras obruti, adeò ut ad tria millia partim occisi, partim submersi tradantur. Ex Hannonijs Hollandis & Frisij totus ferè exercitus constabat, sed Frisij reliquis se fortius ac prudentius gerebant, naues aliæque eorum res relicte nostrorum fuere præda. Captus hic Guido XL. in ordine Episcopus, missusque à Florentio, Borsalo, ad Namurcium, qui mox eum misit ad patrem suum Guidonem agentem apud Vindaliã in Flandria. Erat enim nepos

Principis Guidonis ex fratre Ioan. Auennio, vir nimirum, si sacerdotibus bellare liceret, fortis & animosus, Gulielmumq; Bertoldum Episcopum prædecessorem suum Brabantici sanguinis virum nobilem, bello curauerat ante biennium interfici. Fratres illi erant, præter Hannoniũ, Ioan. Cameracensium, ac Bossardus Mediomatricum Episcopi, itẽ Princeps Moriennæ Florentius. Guido autem noster Princeps eius patruus. Ceciderunt autem ea pugna viri insignes Gulielmus Hornus Præfectus Dominici Traiect. Nicolaus Parsinius, Theodoricus ab Harlem, Theodoricus Zulanus, & Sruederus à Beverwerdo. Et hac quidem victoria tam clara potiti sunt Borsali in Duuelandia, hoc est, terra columba-

lubarũ, cum Flandris haud ita multis & incolis eius insule 13. Kal. April. anno 1303. inconsulto & inscio Imperatore suo Namurcio, qui ad Zirixeam adhuc erat occupatus. Hannonius vehementer consternatus ex Walachria vix saluus euasit, aduolauitq; in Hannoniam ad patrem tum agrotantẽ, cui anxius & querulus fortunas suas exposuit. Namurcius verò his omnibus cognitis rebus ad 12. Kal. April. quod Sabbatum erat Palmarum. Zirixeam cinxit An. 1303. obsidione, quam egregiè munitam fortiter defendebat Vi-

tus Hamsteda filius nothus Comitum Florentij, à suis (ut dixi supra) occisi. Flandri arcibus & fundis modisq; alijs tota hebdomade usq; ad Pascha frustra hinc laborauerunt.

An. 1304.
Pascha 19.
Martii.

Cum primum certus nuncius Traiectum allatus est de capto & abducto Episcopo, mox tota ciuitas in motu erat, ut fieri solet in populo incondito discordiaq; qui caret rectore. Dissidebant adhuc grauiter inter se Nobiles de Reip. per Episcopi absentiam administratione. Gerardus Bruterus, Iacobus Lichtenbergius, & Vernerus Elisabetha
clare

clara femina filius ab aduersa factione interfecti sunt. Frater verò Lichtenbergij Guilielmus Rodemburgius cum filio in vincula coniectus.

Inter hac Guido Namurcius die Mercurij post festum Paschæ (quod incidit in 29. Martij) videns se irritò labore terere tempus Zirixæ reliquit obsidium, atque cum toto exercitu Mosam amnem traiecit, omnemque Borealem Hollandiam cum opidis, municipijs, pagis in suam potestatem redegit, excepto solo Harlemo, quod fa-
b ij

cere deditioem constanterru-
nuit, acceptosq; obfides ex Lei-
da, Delphis, locisq; alijs Gan-
dauum mifit, fideli cumprimis
Ioannis Renefij in his opera
ufus. Leidam inter alia Hol-
landia infigne ac vetus opidũ
fuiſſe prædicant, aſtruuntq; ij,
qui Geographiam ſcrutantur,
Lugodunum eſſe Batauorũ,
de quo celebris mentio fit apud
Ptolomaum, quod & Anto-
nini Itinerarium, Lugdunum
appellare videtur Caput Ger-
maniarum, ab quo per Albia-
na Caſtra & Traiectum, iter
facit Argentoratum. Traiecti
non pauci erant, qui Epifco-
pum

pum Guidonem oderant, ea
cauſa erat cur ſe libentius de-
derent, Ioannemq; Renefium
Præfectum à Namurcio ac-
ciperent.

Eodẽ tempore Meridianã
Hollandiã Io. Dux Braban-
tia inuadit, omniumq; opido-
rum adeptus eſt deditioem,
præter Dordracum. Eam ci-
uitatẽ decem dies obſidet, ma-
ioremq; eius partem per ignita
miſſilia incendit. Tandẽ Dor-
dracenſes duce Nicolao à Pu-
teo, forti ac nobili viro, magnis
viribus erumpunt ac retroce-
dere ſingulari virtute Braban-
tos cogit, totaq; Zuythollan-
b ij

dia expellunt. Nec his contenti usq³ ad Buscumducis insectatur, ferro incendioq³ omnia deformantes, adeo ut Busco etiã Ducis firmo opido ignem inijcerent, per inflammatas sagittas. Reuersi dehinc cum diuite prada per Fanum Gertrudis, unde & Brabantos eiecerunt. Posthac Nicolaus ille Puteanus rebus secundis elatus maximos Hollandis suis fecit animos, mouensq³ cū illis Iselmundam cum Flandris quoq³ feliciter dimicauit, qui (si uerus est calculator Ioannes Beka) cecidit hinc duo Flamingorum milia, ubi &

Na-

Namurcium tanto fuisse narrat in discrimine, ut uix saluus euaderet, qui paullo post magna manu profectus Traiectum res Fori Iudicialis inibi ordinauit, deditq³ illis Magistratum quem Scultetam nuncupant, ut ius diceret ciuitati, haud sat scio an id ueterum more, nempe Dietetas & Zetetas Arbitros & Magistratus Atheniensium fuisse legimus eos, qui soluere debitores creditoribus cogeret. Ad eam imitationē Sculteta Scouteta dici uidetur, atq³ ita scriptum inuenio in Memorijis paullo remotioribus, quamuis

h iij

hodie & Scultetus scribatur,
Scult enim & Scot debitum
sonat.

Traiectum clara & vetus
Episcopalis est Ciuitas Anto-
nino memorata, ita dicta, quod
hic esset traiectus veteris Rhe-
ni. Apud Traiectum autem
Mose sedes aliquando fuit
Episcoporum Tungricorum,
quæ iam est Leodij. Hic Na-
murcius ordinatis, quæ ad ci-
uitatis politiam pertinebant,
diligenter quoque egit cum Ec-
clesia, ut amoto Guidone Epi-
scopo capto statueretur loco il-
lius Episcopus Gulielmus Iu-
liacus egregius bellator, pralio
Pabu-

Pabulensi, anno 1304. 15.
Kal. Sept. desideratus, filius
Gulielmi Iuliaci Aquisgra-
ni occisi ex tertia Guidonis Co-
mitis Flandriæ & Mathil-
dis Betunensis filia puero Ioan-
na. tales enim Ecclesijs obtru-
debatur. Posthæc Vitus Ham-
steda vir fortissimus ex Ziri-
xea Zantfordiam nauigat,
contrahitque quantas potest co-
pias ex Frisijs, Kenemaris, Wa-
terlandis, Zuttandrisque, qui-
bus et Harlemicis accessit præ-
sidium. Hoc Vitus instructus
exercitu obuiam habet Flan-
drorum numerum non procul
Harlemo (Hillegon loco no-

men) hic acie decertatum, utrimque quidem fortissime, sed Flandros omnes ad unum prostratos & occisos Hollandi tradunt, collectisque in unum mortuorum corporibus loco datum nomen in perpetuam memoriam Manpat, id est, Virorum semita, aut vestigium. Dehinc consurgit apud Delfos quidam Ockenbergius. Is ex Viti nunciata victoria animum sumens Flamingos omnes aut cecidit aut opido fugavit, donec alia rursus pars Flandrorum Delfos invade-
ret ac teneret, in quos rursus Vitus & Ockenbergius mo-
uentes

Manpat.

uentes victores fuere: Via, quae etiam nunc Flaminga vocatur, occisi ad quingentos, ceteri in fossis opidi dum fugiunt submersi, sarcinis armorum nimis gravati. Ita tandem Northollandia per Vitum, perque Puteanum Zuythollandia omnes Flandri ac Propantij expulsi. Namurcius relicto Traiecto Zirixeam redit, ac tertio iam opidum illud premit obsidione, ballistis, apris, Cattis, aliisque machinis vehementissime oppugnans. Apud Sconhonia Praefectus Arcis à Flandris constitutus Nicolaus Cattus ex Northbevelandia

Via Flamin-
ga.

nūc submersa, Eques strenuus
 captus à ciuibus missusq; ad
 Vitum, qui Flagellū (ut aie-
 bant) erat Flamingorum. Vi-
 tus raptim profectus Sconho-
 viam, obsedit Arcem, adeoq;
 Magenis (inquit Beka) fa-
 tiguat obsessos, ut vitam à Vi-
 to pacti, deditioem facerent.
 Magenas, nisi fallor, vocat
 Ballistas maiores, quibus lapi-
 des pondo 120. detorqueban-
 tur. Vitus ubi acceptos in po-
 testatem obsessos in custodiam
 condidisset, Zirixeam est re-
 uersus. Guido ad plagā Aquil-
 lonarū opidi Magenas duos,
 in meridie verò unam consti-
 tuit,

Vitus Am-
 theda.

tuit, quibus non absq; maximo
 opidi detrimento prægrandes
 iaculabatur lapides. At con-
 tra opidani impigrè agentes op-
 positas habebant suas tres Bal-
 listas, grandes ac validas ni-
 mis, quibus egregiè nostris re-
 sistebant, adeo ut eosdem non-
 nunquam lapides, qui à nostris
 erant iacti, in auctores remit-
 terent. Postquam autem ali-
 quantisper ea esset continuata
 utrimq; iaculatio, nostri fossas
 opidi straminibus, stipulis, pa-
 lis, aliq; materia repleuerūt,
 ut scalis admotis in muros e-
 uaderent opidumq; caperent,
 quod quidem quamquam es-

sent aggressi perficere tamen non potuerunt. Nam Vitus suos intus, Frisios precipue, ad eò animauit, ut incredibile dictu sit quantam prestiterint virtutē, nihil graue, nihil difficile, nihil arduum illis fuit, mulieribus, quæ & fortiter se gerebant, quicquid viris foret vsui ad murum suppeditantibus, ignemq; qui à nostris sæpe per missilia tectis inijciebatur tam viriliter exstinguentibus, ut ciuitati magna pars fuerint salutis. Struebant & nostri aliud grande machinamentum, quod Cattum appellabant, illudq; ab Aquilone
rotis

rotis suppositis ad murum admouerunt, tanta altitudine ut muros superaret, atq; ex eo quicquid in opido ageretur nostri prospicerent, istudq; mirum in modum obsessos urgebat. Turrim fuisse puto motoriam, ex qua sagittis contisque & saxis missilibus hostes grauissimè impetebant, ita ut negotium illis pregrande facerent. Nec eo tamen segniores pralium capessabant, sed fundis, iaculis, ballistis omnique vi armorum ita se defenderunt, ut Flandros tandem à muro turriq; illa propelleret, postquam mil-

le circiter & octingentos occidissent, tantaq; fortitudine ex opido eruperunt, ut palos ab hostibus immisos ex fossis suis cum reliqua materia extraherent. Erat quidem faber ferrarius, qui per sagittas quas faceret, pollicitus est se Cattum Flandrorum crematurum. Nec fefellit ingenium. Nam paulo post tanto nimbo ardentium sagittarum machina illa offusa est, ut nequaquam ab incendio posset à nostris seruari. Romani olim tales turres crudis corijs ac centonibus communiri curabant aduersus incendia. Hic autem earum re-

rum usus puto Flandros carnis se. tam magno atq; horrendo igni hæc turris conflagrauit, ut usque ab Vlardinga, quæ ad mare est, cerneretur incendiū, putareturq; esse opidum captū atq; incensum. Significabant autem hæc omnia Zirixeani Gulielmo Comiti qui fugerat in Hannoniam, auxilium ab eo supplices petentes. Sub finē Aprilis hæc gesta sunt.

Sub Kal. Aug. quatuor exercitus stabant parati ad dimicationem, duo terra circa Tornacum, & alij duo mari non procul Zirixea, quam adhuc premebat obsidione Gui-

do. *Gulielmus Hollandus* patre *Ioanne* agrotante classem quam potuit maximam instruxerat milite Gallo Frisio, *Hollando*, *Hannonio*. Adfuit *Reinerius Grimoaldus* (alij ab *Anna* habent) *Genuensis* celebris *Nauarchus* cum ingenti classe ex mari *Mediterraneo* pertantum maris circumcuium à Gallo missus. In consultatione conuenit inter nostros duces, ne ullo modo committeret *Guido*, ut pralio nauali cum hoste cōfligeret aperto in mari, se classemq̄ suam circum *Zirixeam* contineret continuans obsidium, quod si

vel

vel terra vel mari (quod vix illis possibile erat) tentarent ipsum hostes inuadere ac soluerre obsidionem, tunc demum esset tempus se defendendi ac dimicandi. Eo confirmato consilio *Ioann. Namurcaus* ad *Theani* Comitem *Philippum* filiū Comitis *Guidonis* ex priorithoro natu minimum accersitur, ubi maiori vsui quam apud *Guidonem* futurus esse videretur. Oravit *Guidonem* crebris literis *Traiecto* missis *Io. Renesius*, ne unquam in animum induceret rem dubie committere alea, ac cū *Nauarcho* toto orbe nominatissimo de

rei summa decernere: Rē per-
 bono adhuc esse loco, ideo quòd
 si terra congregiatur habere-
 mus militem longè validiorē,
 numeroq; maiorem, tantum-
 modo esse per necessariū à mari
 abstinere, donec ab ipso fortè
 hoste prior impeteretur. Re-
 nescius enim rerum mariti-
 marum multam habebat pe-
 ritiam, illiq; maior pars ciuū
 Traiectens. quibus odio erat E-
 piscopus, libenter parebant.
 Interea Reinerius, Hollan-
 dusq; cum eo indies propius
 accedebant ad nostros, Gui-
 donemq; ad pralium prouoca-
 bant nauale. In initio Guido ni-
 hil

hil mouebat, quietum se, ut
 conuenerat in consilio, tenuit,
 qua in re si perseuerasset, nihil
 illi hostes potuissent nocere. At
 moram improperante hoste
 ignauiamq; interpretante in-
 cessit grandis cupido genero-
 sum iuuenem cum hoste dimi-
 candi. Erat dubio procul ina-
 nis gloriæ nimis auidus, ni-
 misq; affectabat humanam
 laudem, que secutura erat, si
 tantum virum tam illustrem
 rei maritimæ Imperatorem
 vicisset. Die x. Aug. D. Lau-
 rentio celebri anno 1304. post-
 habitis tam publicis quàm
 priuatis consilijs fretus fiducia

An. 1303.

virium, relicto ad obsidionem aliquanto peditatu ipse cum toto exercitu & classe astu surgente & advesperascente die ad hostes contendit. Hic preliū confertum viribus adeo pertinacibus, ut vix tandem spississima noctis tenebra pugnantes dirimerent. Hic fragor, clangor, sonitus, strepitus, clamor, fremitusq; tantum inualuisse narratur, ut per tria nostratia milia exaudiretur. Multi utrimq; ea vespera ceciderunt, multi graviter vulnerati fuere, dubiaq; fuit victoria, quam videbantur Flandri superiores, quod quaternas ma-
ximas

ximas naues quas turritas vocabant, de hostibus cepissent, occisis aut submersis, qui in illis erant omnibus. Nox itaq; pugnam diremit, paulumq; temporis quieti ac religandis vulneribus utrinq; datū, refluenteq; astu ambae classes in caenobaserunt marino, modico intervallo separatae. Mane il-
lucente die ac rursus stagnante astu, hostium quidem naues simul stabant ferreis invicem connexa catenis, sed nostra magna naues disiunctae ac separatae fluitare ceperunt, funibus illis magnis, quibus fuerant conli-

gata, per hostium dolum de nocte rescissis, qua res cladem nostris attulit. Creditum id factum occultè à nonnullis Zelandis, qui Guidoni metu magis quam amore adhaerebant, ad quos quidem & voces de nocte audita Hollandorum: *Reditè, Reditè nobiles Zelandi ad verum vestrum Dominum, cogitate de patria liberanda. Ad cuius rei confirmationem ceperunt Zelandi illi (nō Borsaliani) primum omnium facere fugam, quod exemplum secuti Flandri Zelandiq; alij magis fidi, quum in maximo discrimine incassum se nisiuros viderent,*

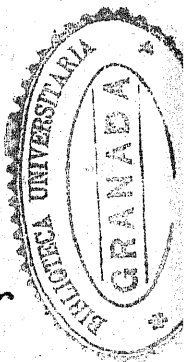
viderent, receptis quas cumq; poterant ex maioribus dispersis nauibus in Flandriam fugerunt. Guido autè quamquam à toparcha Axellano maturo ac prudente viro hortaretur, ut fuga salutem quæreretur, obstinatus refractusq; adeò fuit, ut inflatus quadam superbia fugere detractaret. sed mox naues bellatoresq;, quamquã à compluribus desertus quos potuit adunauit, magnoq; animo pralium instaurauit, donec paucis cadentibus, sed omnibus ferè per minores naues fugientibus, viuus veniret in Amiralli potestatem unà cum

Domino illo Axellensi, quos Reinerius per Calesiam misit ad Regem, apud quem tantisper captiui fuere, donec pro Episcopo Guidone captiui in Flandria commutarentur. Est in historijs Hollandicis, initio pugna quandam mira magnitudinis nauem à Flandris fomento lardi picisq; & sulphuris apparatus, incensam, missamq; in hostium classem, ut in illam incendium inferret, sed per miraculum in diuersum reflante vento repulsam reuersamq; in nostrorum classem, suisq; fabricatoribus magna intulisse stragē, adeoq; illo miraculo

raculo hostes fuisse animatos, ut certam sibi victoriam promittentes viginti quatuor totas horas cum nostris horrendum in modum continuarent prelium, donec euaderent victores. Sed nostri de illa nauī nihil prorsus meminerunt scriptores. Addunt & aliud miraculum, apud Egmondam per totum pugnae tempus visam in aere crucem purpureo colore. Perisse decem Flamingorū milia: captas naues centum supra mille cum nonaginta pretiosis papilionibus. Noster Scriptor Minorita equalis illius temporis, non nisi mit-

le circiter ex nostris per duos illos dies cecidisse refert: reliquos omnes fugisse per spectata ducis imprudentia ac peruicacia. Nec hostibus incruentã fuisse victoriã, qui priori die multo plures quam nostri perdiderrint. ecce quã diuersi abeant Scriptores! Peditatus autem quem in obsidio relictum memorauimus, fugit in Scaudiã, dictam à nonnullis Scaldiam, à fluuio Scalda, qui eam insulam circumluere solebat. Et quia bona pars Zelandi erant nactis per amicos nauibus unã cum Flandris, quotquot portare naues possent transmiserunt

runt in Flandriam, reliqui ad tria circiter milia se dediderunt commutatiq; sunt pro Hollandis qui in Flandria captiui detinebantur Ioan. Renesius fugit Traiecto, ne veniret in hostium suorum aduentantium potestã, sed Leccam fluuium cum suis per scaphã dum transire celeriter contendit, onere multitudinis in profundum nauicula deprimitur, exstinctusq; Renesius postea graui cum planctu à suis sepelitur. Ita Flandri tota Hollandia pulsã, & Guido peruicacia & inutilis pudoris sui pœnas dedit. Potuerat enim fugere.

quod & Casarem olim Dictatorem, quum in Britannia bellum administraret, fecisse legimus, ne in Barbarorum incideret manus.

An. 1304. Obijt hoc anno mense Septembri, Ioan. I I. Comes Hannonia & Hollandia. Obijt Philippa eius uxor Aprili proximè insequenti, ambo Valentionis sepulti.

Ex Meiëri Annal. lib. II.

Hannonia ab Hayna seu Hagna fluuio (uti ego accepi) dicta est, Hainoia & Hainoiensis scribi solitum, sed nunc magis Hannonia Haynegau,

id

id est, Hayna regio aut tractus, sicut Bonnegau, pro Comitatu Bononia nostra.

Ex Meiëri Annal. lib. II.

Pace, qua apud Achiacum An. 1305. super fluuium Oringiam arbitrio Regis Philippi V. Iunii, 1305. composita fuit cum Roberto Betuniensi Comite Flãdria captiuo, fœderati utrarumq; partium comprehendebantur, excepto Comite Hollandia quantum attinet ad Hollandiam & Zelandiam. Ei subscripsere Robertus Comes Flandria antequam custodia dimitteretur, Henricus Luce-

burgensis futurus Imp. Ioan. Dux Brabantia, Ioan. Flandrensis, Gulielmus Flandrensis, & Adela eius uxor Domina Nigellana ac Procomes eadem castri Dinij, & arbitri scilicet Ludouicus Eburonicum Comes Regis frater. Robertus Dux Burgundia, Amedeus Comes Sabaudia, & Ioan. Comes Dimduni genere, Ioan. Gauerus toparcha sternacius, & Gerardus toparcha ad Zotteghē, Legatiq; trium membrorum Flandriae cum pluribus Nobilibus, alij enim duo arbitri scilicet, Ioan. Quicus & Gerardus

rardus Maurus Praefectus Castri Gandensis perspecto Gallo-
rum astu, colloquio abstinerunt, tractandiq; negotio se abdicarunt. Per hoc foedus iniquitatis (ita enim nominabant) Guido Episcopus Traiect. cum reliquis captis in Flandria dimissus, tum & Guido Namurcius cum alijs in Flandriam redit.

Renatū bellum Hollandi- An. 1306.
cum ob fidem de Insulis Zelandicis Roberto Flandria Comiti non prestitam, atq; ob portiones quasdam hereditarias in Hollandia & Frisia quas post mortem Ioannis fratris Flo-

rentij Comitibus deberi sibi Robertus affirmabat. Eo bello socius Flandris fuit Ioan. Dux Brabantia sed priusquam sanguis funderetur, deprecatione quorundam bonorum induciae sunt factae, & arbitris submissa est controuersia. Arbitri fuerunt Ioan. Comes Namurcius & Guido eius frater electi per Robertum, altera ex parte Guido Episcopus Traiect. & Galterus Castellionicus Portiacensis Comes, idemq; Magister Equitum Gallorum, quid autem isti tandem pronunciauerint, nusquam inuenio.

Men-

Mense Ianuario celebratum maximo apparatu matrimonium Eduardi Regis Iunioris Angliae cum filia Regis Philippi Pulchri Isabella, non absq; magno dolore Isabella filia Guidonis Comitibus Flandriae, quae & Eduardo erat parata. Eas ad nuptias conuenere Bononia (quae nomine dicta est antiquo Gessoriacum Morinorum nauale) Wilhelmus Comes Hannoniae cum Ioanne fratre & omni fere Gallica Nobilitate.

Guilielmus & Ioannes Comes Hannoniae interfuere Coronationi Henrici Comitibus

Epiphania
Domini.

An. 1308.

k ij

Luceburgens. Caesaris hoc nomine VII. qua peracta fuit Aquisgrani ad S. Epiphaniorum diem, cuius stemma hęc adducam (quod Conrardus Vecerius inueniri possenecat.) Henricus Luceburgens. pater Augusti frater erat Isabella uxoris Guidonis Comitis Flāndria, & Philippa uxoris Io. I. Comitis Hannonie. unde bella progenies, mater Augusti Beatrix filie Ioan. I. Comitis Hannonie Guidonem patruū habuit, fratres enim erant Io. & Guido, & Balduinus ex matre Margareta Comite Flandria & Hannonie. porro
 Uxor

uxor Augusti Margareta filia Ioan. Ducis Brabantie Guidonem auum ciebat maternū, erat .n. Augusta orta ex Margareta filia Guidonis, quam habuit in matrimonio Brabantus. Comes item Sabaudie affinitate Augustum tangebatur per Mariam uxorem, qua soror erat Augusta & filia Ducis Brabantia, Augustus item Guidonem dicebat patruum, eo quod Isabellam amitam illius Guido habuisset in matrimonio. Cecidit autem Henricus patrem Augusti cum fratribus Valerano ac Balduino pugna illa Voruncana (s. Iuk
 k ij

nij 1288.) duo enim erant,
 Augusti fratres Valeranus
 Luceburgensis & Balduinus
 Luceburg. Treuirorum Episco-
 pus, qui obiit an. 1354. Avus
 paternus Augusti Henricus
 erat Luceburgens. & Rochen-
 sis in Arduenna cognomine
 Blondellus. Avia materna
 Henrici Adelheidis filia Flo-
 rentij Comitis Hollandia. Re-
 liquit autem Henricus VII.
 liberos Ioannem & Mariam
 Luceburgenses, ex quibus Io.
 iure uxorio Isabellæ sororis Re-
 gis Vincislai, Rex fuit Bohe-
 miæ, unde orti Carolus IV.
 Rex, & Imper. I. Vincislaus
 Dux

Dux Brabantia & Io. Com.
 Lucenburg. Maria Lucebur.
 nupta fuit Carolo Pulchro Re-
 gi Francia, sed à partu statim
 cum infante suo obiit. Io. Lu-
 cebur. Henrici filius Rex Bo-
 hemia pralio Kerfiacensi occu-
 buit an. 1346. 26. August. se-
 pultus Luceburgi. Cuius filia
 Bona Luceburg. uxor erat Re-
 gis Io. an. 1332. mater Philip-
 pi cognomine Audacis Ducis
 Burgundia, Comitis Flandria
 & trium fratrum eius Caroli
 Regis Ludouici Andegauen-
 sis, Ioan. Ducis Biturigum, &
 Bona, Isabelle, Maria, Ioana.
 Mense Iulio Robertus An. 1310.
 k iij

Flandria Comes mouit contra Gulielmum consanguineum suum Comitem Hannonia & Hollandie. Iam enim induciarum tempus finitum erat. Hannonius nullo modo committendum sibi ratus, ut cum Flandris acie decertaret, per Ioannem Namurcium ac Gerardum à Zotteghem tentare cepit, si quam uiam ad pacificandum cum Roberto posset inuenire. Indicto igitur tempore de discordia componenda pax tandem conuenit his conditionibus, ut insulas Zelandie in fide & clientela Comitum Flandria possideret, dummodo

modo tamen Guidoni Flandrensi fratri suo tantum assignaret annui redditus, quantum ea insule ualere, ut omni Hannonius renunciareret iure, quòd in i v. Officia ac Wasiam se iudicabat habere, ut domum reciperet quotquot ex Zelandia per omne tempus belli pulsati essent propter partes Flandritas, illisq; aut eorum hereditibus bona omnia fideliter restituenda curaret, quae uel Fisco essent adiecta, uel aliter ablata. His de rebus Robertus obfides ab illo accepit Namurcium & Zotteghem cum tribus alijs Nobilibus locupletibus

ex Hannonia, pacta conditio-
 ne, ut si pacem hanc Hanno-
 nius non seruasset, bonis omni-
 bus quæ dicti quinq; obsides in
 Flandria possidebant, exem-
 plo manus iniiceret, sibiq; in
 perpetuum retineret, quæ qui-
 dē bona & reditus ad 25000.
 nummūm aestimata sunt. His
 ita perfectis venit Hannonius
 inermis ad Robertū in castra
 nostra cum Nobili comitatu,
 flexoq; altero genu fidem ac iu-
 ramentum illi præstitit de Va-
 lachris omnibusq; Zelandicis
 Insulis, reditumq; est utrimq;
 domum cum pace & gaudio.
 Tenuerat enim bellum LXX.

am-

amplius per interualla annos.
 Verumtamen neq; hac Pax
 ultra quinquennium durare
 potuit.

Aboluta enim apud Re-
 mos Ludouici Utini Gallia-
 rum Regis coronatione, Gu-
 lielmus in gratiā Regis fœdus
 cum Flandris ictum frangit,
 terraq; & mari Flandriam
 adoritur Hannonio, Gallico,
 Frisioq; & Hollandico instris-
 ctus milite Rupelmundam,
 Kieldracum, Brochtā, Zwin-
 dracum, totamq; Wasiam &
 Scaldis orā populabundus in-
 cendit, & dū propè Curtraciū
 Regi suppetias uenisset, equo

An. 1315.
iii. August.

à Flandris excutitur, occisusq^{ue} fuisse à Flandris, nisi singulari virtute Io. ab Arkel, Philippi ab Vassenare & Theodorici Brederodi fuisse discrimine exemptus. Gallus nulla re gesta an. 1315. medio Aug. cum detrimento domum se recipit. Inter hæc facili negotio Hollandum qui ad Calam (inquit Beka) initio castra fecit, nostri finibus suis expulerunt, magna enim celeritate nõ expectato Flandrico exercitu omnem Scaldis exurens regionem in Zelandiam reuersus est.

An. 1322. Statim à morte Comitis
Ro-

Roberti renata est discordia cum Gulielmo, sed composita est per Carolum Rëgem hunc in modum: Cessit ac reddidit Ludonicus Niuernensis Comes Flandriæ Hollãdo in perpetuum Insulas omnes Zelandicas cum omni iure quod in illas se habere contenderat, remisit omnem sibi ab illo debitã ea de causa pecuniam. Simul Gulielmus Flãdro cessit quicquid iuris se habere contendisset in Ditiones Alostanam, Wasiam, IV. Officiorum, & Gerardi Montis. Adhæc Auenna Cameracensi renunciauit, permisitq^{ue} vt Ioannes

Vide vt ubiq^{ue} ferè hostium fortunas elictet, sitorum virtutem extollat.

*Flādreſis Creuectoria, Allue-
to cum tota præfectura agri Ca-
meraceniſis pro ſe ſuisq̄ heredi-
bus fruereſur. Quantum autē
ad Flobecam & Leſiniam at-
tinet, cōuenit ut queſtio decer-
natur: nec unquā poſthac per
bellum, ſed per ſex arbitros cō-
trouerſia iſta componatur, in
quorum arbitrorum manibus
ea manebūt ditiones donec res
ſit decifa. Quod ſi qua forte ul-
trā incidat diſcordia de Hollā-
dia & Zelandia, arbitri Co-
mitis Flandriæ conuenient a-
pud Saeftingiam, Hollandiæ
autē arbitri apud Rinlandiā,
non diſceſſuri ex his locis donec*

res

*res ſint compoſite. Præterea pa-
ctum, ut bona Exulum Hollā-
diæ & Zelandiæ propter par-
tes Flandriæ detenta & Fiſco il-
lata cedant ad emolumentum
Comitis Hollandiæ. Quod ſi
qua fieri debeat reſtitutio, Flā-
der eam fieri curabit per ſum-
mam 30000. Librarū, quam
Hollandus illi perſoluet, inſu-
per ut Valētianenſes, qui par-
tes tenebant Flandriæ, poſthac
ab illis abſtineāt, ut quicumq̄
exulatū mittatur propter con-
ſpirationē in ſuum Principem
neutro in Principatu ſit liber.
Actum Lutetiæ media Qua-
drageſima, anno 1322.*

An. 1326. Reductore Ioanne fratre
Comitis Hannonie Isabella
Eduardi I. Regis Anglia
uxor, cum paruo comitatu ex
Zelandia rursum traiecit in
Angliam in fine Septemb. sta-
timq; adnitente Nobilitate,
maritū Regem cepit, filiumq;
Eduardum annorum XIV. a
Cantuariensi Episcopo coro-
nandū curauit, 4. Kal. Febr.

An. 1327. Rex Scotia Robertus Edu-
ardo nouello Regi Anglia bel-
lum indixit cui arctum tum,
cum Hannonio fœdus erat, ob
Philippam Gulielmi filiam,
eidem Regi desponsam. Itaq;
ex Belgis pulchra admodum
manus

manus Equitum profecta in
Angliam, quorum princeps e-
rat Ioan. Hannonia Comitis
frater. Scoti ubi se inferiores
vident, pacem per matrimo-
nium ordinauerunt. David
Roberti Regis filius sororem
Eduardi Ioannam duxit u-
xorem.

Philippus Valesius mouet An. 1328.
in Flandros qui à Nobilitate, ^{iv. Kalend.}
August.
et comite suo secesserant, et
ad Castetum castra metatur.
In ea expeditione octauam a-
ciem duxit Wilhelmus Comes
Hannonia cum 18. signis, cum
turma item Equitum Ioan-
nis eius fratris. Ex Hannonia

nobilitate præcipui hîc erant
 filius eius Wilhelmus, Theo-
 doricus Brederodius. Ioânes
 Arkel, Alardus Egmödanus
 Philippus Vassenarius, Ioan.
 Hãsteda Arnulphus Crunin-
 gius, Ioânes Pallanus, Guli-
 elmus Duuëuordius. 10 Kal.
 Sep. coniurati ductore Zan-
 neca impetum faciūt in Gal-
 los, & peditatu Flandrorum
 caeso ad Regis vsque taberna-
 culum peruenere, sed aduentu
 Com. Hannonia Rex pericu-
 lo eximitur, & coniurati cir-
 cumclusi caduntur ad sex, plus
 minus milia, Gubielmus Hã-
 nonius equo erat deiectus in
 ter-

terrã, sex mox à suis sublatus.

Fremererursus cœpit bellũ. An. 1333.
 Hannonicum, quod in ipsa suo
 exortu extinctũ fuisse vide-
 tur, & pax prius ordinata,
 quàm gestum bellũ. Per eam
 pacem Lessiniã & Flobecam
 Comitibus Hannonia in per-
 petuum Ludouicus cedit, sed
 retinuit tamen fidem & Ho-
 magia, quacunque in earum
 Præfecturarum clientelis, vel
 Flandris vel Alstans debe-
 bantur, hoc adiecto, ut si quid
 petat in iis dominatibus Gu-
 lielmus Mortauensis in Cu-
 ria postulet Comitibus Flan-
 dria.

Insuper promisit Hannonius nunquam Lessinia & Flobece alias quam tunc erant facturum se munitiones absq³ consensu Comitum Flandriae. Libras praterea mille annui proventus se Flandro pensurum.

*Eodem anno postquam Comes Ludouicus emisset Mechliniam de Adulpho Episcopo Leodiensi & Reginaldo Comite Geldriae, Brabantiae Dux Ioannes obstitit, quò minus Mechliniani in verba Ludouici iurarent, Wilhelmus Hannonius Ludouico militauit, et Brabanti vincunt. Post haec
Phi-*

Philippus Gallorum Rex per matrimonia bello terminum imposuit filiae Brabanti Margareta Ludouico Flandro triu³ annorum puero, Ioanna Wilhelmo Hollando, Maria Reginaldo Geldrio promisse sunt.

l ij

Ioannes Hannonix.

De

De Gulielmo tertio.

CAPVT XXII.

SVRROGATVR in patris locum Gulielmus, qui cum esset vir pietate & innocentia insigni, Boni cognometum meruit. Middelburgi apud Zelados collegiũ Canonico-
 rũ D. Petri ab eo institutum reperiõ. Sub hoc tempus duobus maximis malis Hollãdia biennium laborauit, fame & pestilentia. hæc latissimè vagata, ingentem hominũ vim extinxit; illa tam inualuerat, ut super vetitos cibos inuēti sint, qui fame adacti pecudũ mo-*

Institutio
 Collegij Ca-
 nonicorum
 D. Petri Mid-
 delburgensis.

Fame ac pe-
 stilentia diu
 vexata Hol-
 landia.

l iij

re nascentia in campis gramina comederint. Anno octavo & vicesimo supra millesimum & trecentessimum Philippus Gallorum Rex Gulielmi huius copijs adiutus, Flandrorum exercitum fudit fugavitq. Eodem anno Gulielmus Frisios classe adortus est. In Hannonia praefectum Snythollandiae, qui rustici pinguiore vaccam pascis abduxerat, & suam reliquerat ultimo affecit supplicio. Tantus erat iustitiae amator. Idem graui morbo laborans, cum adesse sibi fatale tempus videret, accersitum ad se iuuenem, filium hortatus est
ad

Flandri à Gallo vidii.

Animaduersione in eum qui vaccam abduxerat alienam,

ad cultum verae pietatis: precatus eundem, ut paci studeret, neq. clerum oneraret exactionibus. Hac ille pauca locutus, haud multo post animam efflauit. Ante hunc nullus unquam Comes *★* maius reliquit sui desiderium.

★ Qui ob naturam bonitatem triginta tribus annis, quibus praefuisse dicitur, omnibus carissimus viuere, non potuit fieri, ut mortuus non desideraretur.

Guilielmus Hannoniæ,
cognomento Bonus.

De

De Gulielmo quarto.

CAPVT XXIII.

GULIELMVS accepto à
patre Comitatu, statim cū
delecta armatorum manu in
Hispaniam transgressus, ut
Regem assidua cū Turcis Sa-
racenisque bella gerētem au-
xilijs adiunaret, pugnādo ob-
iectandoq; se periculis in tan-
tam breui claritudinem eua-
sit, ut Hispanis equè ac militi
suo gratissimus esset. Postea re-
uersus in Hollandiā Traiectū
oppugnare adortus, Nobiliū
(quos apud se habebat) roga-
tu, ciuibus has breues et dum-

Gulielmi in
Saraceno sex-
peditio.

Reditus Gu-
lielmi in pa-
triam.
Traiectenses
oppugnati
quibus & ve-
nia data sup-
plicibus.

*taxat paucorum mensuram pacis redimendæ conditiones dedit, ut nudatis plantis adaper-
tisq; capitibus egressi quingenti ad Comitum pedes humiliter prostrati veniam poscerent.*

Guilielmus in
Friffia periit
26. Sep.
1345.
* Pleiſque ho-
die Principes
nō hoc agūt,
ſed luxui feſe
& inertia de-
dunt.

*quod cum ita factum eſſet, mo-
uit inde in Friſios, ubi dum
* nimia cupiditate propagan-
di fines imperij incautiſſime dimi-
cat, ad Staueram occiditur.*

Ex Annal. Meiëri lib. 12.

Ioannes Hannonius Eduar-
do III. Regi Angliæ, qui Galliã
ſibi deberi aiebat aduerſus Gal-
los militauit anno 1339. & Gui-
ſiam cremauit, quamuis in illa
eſſet filia eius Ioanna Ludouico
nupta

nupta Bleſenſi. Galli terram Si-
macenſem, quæ Ioannis Hanno-
nij erat, diripiunt & incendunt.
Cameracenſes item in Hanno-
niam incurrentes Aſperam &
Monasterium D. Vedasti depopu-
latur. His rebus irritatus Hanno-
niæ Comes Guilielmus cum
Ioanne Hannonio & Comite
Falcobergenti Aubentum in ter-
ra ſua aggreſſus ſpoliatum incē-
dit. Adiunxerat & ad id bellum
Ludouicum Cæſarem ſibi Edu-
ardus, eſtq; ab illo vicarius Im-
perij conſtitutus in conuentu
Francofordiæ anno 1338. quo
nomine Hollandiam, Geldriam,
Iuliacum, Agrippinam Coloni-
am, Brabantiam, Hannoniamq;
ſibi adiunxit. Sed Philippus Rex

vasro vsus confilio foedus societatemque hanc armorum interturbat.

Erat Cæsari vxor Margareta Gulielmi III. Comitis Hannoniæ & Hollandiæ filia, soror quidem Philippæ Reginæ Angliæ, sed filia eadem sororis Regis Philippi, nempe Ioannæ Vallesiæ, quæ iã vidua Comite Gulielmo III. velum sumpserat religionis Fontanellæ in Cameraconsibus.

Per hanc Margaretam Augustam atque Oratores pecuniamque ad eam missam perfecit Gallus, vt amicitiam quamuis simulatam cum Cæsare fabricaret, tum per totam Galliã Ludouicus magno honore Imper.

per. Augustus, simul Margareta vxor Augusta appellata. LXXX. milia aureorum dederat Anglus Cæsari, duplum daturus si contra Gallum pugnaturus descenderet, sed illum argenteæ Gallorum hastæ auerterüt, promittente Philippo Rege se pacem & cõcordiam perpetuam conciliaturum inter Papam & Cæsarem, quod quidem non modò non fecit, verùm etiam per omnem vitam clam operam dedit, ne vnquam Cæsar quo iectus erat fulmine à Pontifice liberaretur.

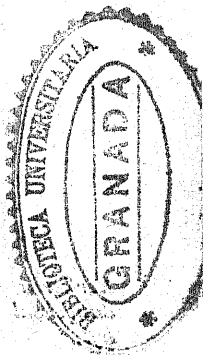
Inter hæc Ioannes Normaniæ ^{AN. 1349.} Dux Philippi Regis frater Hannoniã flammis & ruinis miserã-

dum in modum fœdat, defensis tamen fortiter & feruatis Melbodio, Montaco, Querceto, & Trico, combufferant Normanni Fontanellâ, sed Ioannes Dux incendiarios vltimis affecit pœnis, eò quòd Ioanna Valefia amita eius post obitum mariti diuinis omnino dicata rebus, maxima ibi esset Sacerdos. Obsedit quoque Normannus Thuinum Episcopi ad ripam Scaldis. Huic vt opido succurreret accessit Wilhelmus Com. Hannoniæ & Ioannes eius patruus cum omnibus viribus suis. adduxerat quoque Ioannes Arteuelda Lx. amplius milia Flandrorū, hi omnes ad dextram, in sinistra verò ripa fluminis Galli castra metati sunt.

Dum

Dum hîc sedetur Ostrouatium Galli, Cameracesium Hannonij populabundi percurrerunt. Flandri prœlium poscebant, sed Dux Brabantiaë dissuasit. Galli etiâ prouocati minimè sibi pugnandum esse iudicabant. Discessum igitur nulla re gesta, opidum incendio deformatum & dirutum. Eduardus conuētum apud Vilfordium Brabantiaë agit. pactum ibi, vt Flandri, Brabanti, Hannonij perinde atque in vnum iam conflati corpus omnia concordibus animis comuniq; consilio agerent. Itaque paratis rebus omnib. Eduardus, Hannonius & Arteuelda 13. Tornacum obsidēt sub Ferias Magdalenæ. Siclinium in melanthi-

m

fio Comes Hannoniæ diripit & incēdit, parte alia Ioan. Hannonius cum exiret pabulatum circa montem Xabulæ, vt Gallorū aliquos interciperet, sed à Leodiis Luceburganisq; acerrime est exceptus ac fufus. Inde quū Mortauiam frustra tentasset ad Eluonenses se conuertit, atq; eos quòd Hafnonē deuaftassent capit & populatur, vnaq; cum D. Amandi Monasterio incendit, simili furore Orchiacum, Lādæ, Chellę Marcianæ cum monasterio D. Rictrudis direptę & incēfæ. in fine autem Augusti Angli Hannoniiq; ad Bouinas Gallos initio superarūt: instaurantibus autem fortiter certamē Comite Sabaudię & filio eius Ludouico

vincunt

*Iter Gevris
dixisset Sal-
lest.*

vincunt Galli. Sed quis omnes pugnas & incurfiones satis perfcripferit? Inter hæc Philippus Rex vt cognouit, quanta obfessi Turnacenses premerētur anguftia, nihil inexpertum reliquit, quod ad eorum liberationē pertinere arbitratus est. Sed quādo armis experiundum non existimabat, subornat Ioannam Valesiam sororem suam (quæ cum bona opinione factimonix post viri Gulielmi III. Comitis Hannoniæ obitum sumpto velo caftitatis apud Fótanellam in Cameracenfib; sacerdotio fungebatur) eandem Eduardi socrum atque cum magnis donis Gandauū mittit ad filiam suam Reginam, vti illa apud maritum

Regem vel pacem vel saltem inducias impetret, multa que prætere a Philippus munera alia aliis spargere, nihil pensi habere quæ quantaque pollicitaretur ac daret, dummodo tam copiosum tamque inexpugnabilem exercitum dissolueret, Tornacesque quos vnicè amabat eximeret obfidione. Tantum igitur valebāt Valesiæ preces tum apud filium Gulielmū Comitem, tum apud Philippam Reginam suam filiā, tantū preces & intercessio ipsius Reginæ apud maritum regem, tātum Regale numisma Philippi, vt compotes voti euaderent Galli impetratis ab Eduardo vnius anni induciis.

Secūda die Ianuarij terra mouit in

uit in Hollandia & eius vicinia.

Gulielmus Comes Hannoniæ Hōllandia & Zelādiæ Traiectenses duobus vicit præliis, Traiectum obsedit ac redegit in potestatem, sed profectus mox contrā Frisios victus est ab illis iuxtā Staueram & interfectus die 26. Septembris, quam quidem mortem prædictam illi tradunt ad Comite Geldriæ Reginaldo, dum a sacris eum leuaret fontibus.

Ioānnam Gulielmi Hannonij Viduam Philippus Rex Vencellao Boemo collocauit Caroli Imperatoris fratri.

m iij

Guilielmus Hannoniæ.

De

De Margareta.

CAPVT XXIV.

SUCCESSIT huic soror
Margareta, Ludouici Ro-
manorum Imperatoris con-
iunx, quæ exquisitissimo appa-
ratu in Hollandiã descendens
filio suo Gulielmo hac condi-
tione tradidit eam gubernan-
dam, vt quotannis ille matri
certam pecuniæ quantitatem
dependeret. Quæ Frisij per id
tempus habebãt bona in Hol-
landia, vt fratris Gulielmi ca-
dem vlcisceretur, Margare-
ta publicè vendidit. Traiecten-
sibus aliquot mensum inducia*

*Nullã enim
prolem Guliel-
mus ex vxore
sua Ioanna
susceperat.

Hæc Ioanna
caso à Frisitis
marito suo
(vt proximo
Capite dictũ
est) rediit in
Brabantiam.
erat enim fi-
lia Ioannis
Lorhoringie
& Brabantie
Præncipis.

Frisiorum bo-
na publicè ve-
dita.

Traiectensibus
induciæ datæ.

m iij

data. His rebus transactis, redijt in Bavariam Ludouici coniunx. Nec interea Traiectenses qui euerunt, exacto induciarum tempore præter omnium expectationem, cum exercitu Hollandiam ingressi. sed hic tumultus statim compressus. Post hæc reuersa ex

* Hæc Margareta post defuncta sepelitur Valencenis.

Bauaria matri Margareta Gulielmus Comitatum restituit. quam rerum mutatione excepit bellum, quod cum Traiectensibus Hollandi feliciter gessere.*

Margareta Augusta. CAP. XXIV.

An. 1345.

SUCCESSIT in principatus, Gulielmi soror eius Margareta

uxor

uxor Ludouici Bauari Imp. illisque filium suum Gulielmum statim præfecit.

14. Octob. Philippa Regina Angliæ cum sorore sua Margareta Augusta per portum Butiricum intrauit opidum Hyprense, introduxitq; secum multos exules perinde ac si princeps ipsa fuisset Flandrica, quæ quidem duæ Heroina 17. Octob. discesserunt, atque altera mare repetiit, altera verò Hannoniam.

Imperator Ludouicus sentiens se An. 1347. haussisse venenum mortiferum (datum illi à Ioanna vidua Alberti Ducis Austria) quum vomere nequireret venationis exercitio frâgere malum conatur, at tanta vis erat toxicici, ut omne remedium superaret, inter venandum paralyti percussus ce-

cidit de equo in terram, nec ita multò post exspirauit 5. Idus Octobris, postquam annos imperasset 32. successit Carolus Rex Bohemiae filius Joannis.

An. 1347.

Harlem Hollandiae opidum combustum ferme totum.

Pestilentia multò maxima hoc anno grassari cepit, quae toto orbe terrarum per triennium saeuit.

An. 1347.

Joannes Hannoniensis militauit Philippo aduersus Eduardum Regem in obsidione Calefensi.

An. 1350.

In Hollandiam duae ortae pestiferae factiones Houc & Cabeliau, dissidium grande tunc erat inter Guilielmum Comitem & matrem eius Margaretam Augustam, pars Nobilitatis, quae Cabeliauci vocabantur filio, Houci verò matri adhaerebant,

haerebant, factio ea calamitosa in primis terrae illi erat.

Zelandia Hollandiaque graui-^{An. 1351.}
bus bellis quatiuntur, & 4. Iulij pugna naualis in amne Mosa inter matrem & filium, qui Hollandiam Zelandiamque cum Hannonia vel uia matre sibi vendicabat. Hic Costus Renesius, Florentius Hamsteda, multique alij nobiles & numerosum sine nomine vulgus, Angli item auxilio missi intereunt. Victa Augusta in Angliam ad sororem fugit, re dehinc utcumque pacificata Hannoniam sibi Augusta in vita retinet.

Ludouicus Malianus per Guilielmum ab Reingerfoliet, magnum Praetorem suum Alostensem manus iniecit ditioni Flobecensi, amorisque

Præfectis Comitibus suos in illorum locum constituit, sibi que eam terram assignavit.

An. 1353.

Lessuna pax facta inter Ludovicum & Margaretam Augustam, Comitem tunc Hannonia, de controversia & discordia Flobecensi & Lessunensi hunc in modum, ut Margareta Flobecam Lessunamque possideat in fide ac clientela Comitis Flandria, præstet fidem Hannoniensi, sed ut cognoscat tamen Comes Flandria de causa & offensa Domini de Aubielle. Item ut Comes Flandria præstet fidem Hannoniensi de Blatomo & Tigniaco, & eorum appendicibus. Actum 13. April. 1353. presentibus Ioanne Episcopo Tornacensi, Domino Prateni, Domino Pouckensi, Domino Maldeghemensi,

hemensi, Domino de Reingersfoliet, Domino Ludouico van den Walle, Equite, Domino Malino ab Nepa Cancellario Flandria, Testardo à Wuestma 3. nomine autem Domina Hannoniensis presentes erant Ioannes Hannoniensis, & Domini Balliolanius, Moriannus, Haymedius, Bonssutus 3.

Per hæc tempora mercatores Orientaliales ex Brugis demigrarunt Dordracum Hollandia, sed statim reducti fuere. An. 1354.

Obiit Magareta Augusta Comes Hannonia, pridie Kal. Octobris 1355. estque Valentianis sepulta.

Margareta Imperatrix.

De

De Gulielmo quinto.

CAPVT XXV.

GVLIELMVS defuncta
m matre iniuit Hollãdia ad-
 inistrationem. Hic Prin-
 cept Traiectensium agros in-
 gressus omnia circa urbem ho-
 stiliter populari adortus est.

Incurso facta
 in agrum Tra-
 iectensium.

Qua re irritatus Antistes
 cū ingenti exercitu haud mil-
 ito post ingressus Hollandiam
 opida duo capta incendit. Gu-
 lielmi huius Principatu, bona
 pars Urbis Harlemensis defla-
 grauit. sed nec hoc quidē satis
 constat, unde tā ingens sit ortū
 incēdiū. Gulielmus exacto in

Harlemi in-
 cendium.

Gulielmi
 morbus.

*Principatu septennio incidit in Phrenesim, quo morbo implicatus, cum * hominē etiam sua manu occidisset, vinctus in custodiam datur, in qua & mortuus est, Anno 1379.*

*Cōmentarij habent, hunc viro clarissimis otto natalibus nōmē fuisse Gerardo de VVate-singen.

Guilielmus Bauarus V.

C A P. XXV.

An. 1357.

LUDOVICVS Comes Flādrīarum acceperat bellum facere Brabantis, ut Dux Vencelaus eiusque uxor Joanna coacti sint Pacificationem petere. Delectus hic Guilielmus Bauarus Comes Holl. cuius arbitrio Pax composita est his legibus: Louanium, Bruxella, Ninella, & Tilmontium quoniam Ludouico iurarāt fidelitatem, militare illi debebant

bebāt singulis annis dum uiueret per senas hebdomadas impensis Ducatus Brabantiae cum XXV. Cata- ^{Nota.}
*phraētis sub singulis ipsorum militari-
bus signis, Mechlinia in perpetuum Flandro adiudicata Comiti ideo quod emptā esset, titulo Ducis Brabantini in vita Ludouico uti-
cui, pro dote uxoris Andouerpīam sibi heredibusq; suis accepit. non tamen scribere potuit Marchio S. Imperij, sed id Tituli Duci mansit Brabantico. Actum apud Atham Hannoniae 3. Iulij, anno 1357.*

Mense Aprili Feriis D. Geor- ^{An. 1358.}
gij Guilielmus Bauarus Comes Hannon. & Holl. phrenesin & amentia incurrit, ita ut claudiac seruari per totam reliquam vitam deberet, eoq; statu perseverauit per annos XXX.

ad ultimum usque vita diem. Ultio
 Diuina fuisse putatur, propterea q̄
 tam asper, durus ac rebellis fuisset
 matri suae *Margareta Augusta*.
 Magnum exemplum pro reuerentia
 obseruantiaq; parentum.

An. 1366.

Renatum bellum, praedaeq; ac la-
 trocinia cum grandi mercatorum
 praecipue dispendio Flandros inter
 & *Hannonios*. Causam ex eo na-
 tam lego, quod *Joannem Angi-*
ensem Ludouici Maliani cogna-
 tum *Albertus Bavarus* Procura-
 tor *Hannoniae* capite truncasset a-
 pud *Quercetum Hannoniae* ultima
 Hebdomade Ieiuniorum in Caena
 Domini ob leuem (ut referunt) cau-
 sam, postquam accepta fide eò ad
Albertum fuisset profectus. Paci-
 ficatum tandem caedesque *Angiani*
 ab

ab *Alberto* maxima pecunia expia-
 ta ac redempta.

Hoc anno mortua sunt *Traiecti* ^{An. 1367.}
 x i. milia hominum pestilentia lue.

Philippa Hannonia Regina An- ^{An. 1369.}
 gliae antiquae pietatis femina ma-
 gnisque laudibus digna 19. kal. Aug.
 moritur.

Traiecti in *Frisia* grande incen- ^{An. 1372.}
 dium nocte *D. Odulphi* postridie
Barnabae Apost.

Moritur *Gulielmus Com. Han-* ^{An. 1379.}
noniae successore fratre eius *Alberto*.

n ii

Guilielmus Bauariæ
Quintus.

De

De Adelberto.

CAPVT XXVI.

RESVSCITATA deinde
contentio; his vt Frenetici
Comitis * vxor alius vt Gu-
lielmi ex vtroque parente fra-
ter Adelbertus succederet,
adnitentibus: vicit, quod ra-
rum est melior pars maiorem.
Et missi qui enestigio * Adel-
bertū, qui tunc aberat in Ba-
uaria, adirent: rogarentq; vt
quando frater mentis compos
esse desisset, ipse descenderet
administraturus Remp. audi-
ta legatione Adelbertus in
Hollādiam transgressus, à suis
officiosissimè excipitur. Postea

* Hæc appel-
lata est Mech-
teldis, quæ
idcirco post
mortem Gu-
lielmi nō est
admota gu-
bernaculis.
quod nullam
illi prolem
peperisset.

* Alij hunc
Frenetici suc-
cessorem Al-
bertū vocāt.
Missi qui A-
delbertum
administra-
di causā ac-
cesserunt.

n iij

Delfenses ob-
fessi.

*Nam Delfen-
ses munimen-
ta & arces ali-
quot Principis
Alberti in-
cenderant, &
item in Haga

Comitis ab-
sente Alberto
effraçtis culto-
diis eduxere
quosdam è

suis, qui antea
fuerant Alber-
ti iussu in vin-
cula coniecti.

Delfensium
dituti muri.
In Geldriam
eductus exer-
citus

*Fuit & Bava-
ria Dux Pau-
lò ante obitù
huius Principis
tanta obor-
ta est in Hol-

landia ven-
torum tempe-
stas, vt maxi-
ma hominù
strage multæ
domus cor-
ruerint.

**Delfenses obsedit *iniuriam
sibi illatam vindicaturus; ni-
hil tamen hostile fecit, illis ve-
niam suppliciter petentibus,
muri tamē diruti sunt, ne de-
inceps unquā rebellarent. E-
gressus inde Comes in Geldri-
am, præda & populationis om-
nia complevit. Ab ea expe-
ditione breui in Galliã ad Ca-
rolum Regē est profectus. Au-
ctores quos sequimur causam
profectionis huius non tradūt.
Sunt & Frisones ab eo sæpius
vexati. Præsuit *Hollandiæ
annis sex & quadraginta, a-
pud Hagam Comitis magni-
ficè sepultus.*

Al-

Albertus Bauarus.

CAP. XXVI.

QUODAM die Octobris pri- An. 1379.
ma luce priusquam pro-
pugnatores forent parati Tene-
ramundam Gandenses ductore
Rafone Herzelenfi vi opidum
capere aggressi sunt. Sed Theo-
doricus Brederodius Præfectus
vigilū strenuus opera sua omne
mox præsidium ad defensionē
maximo strepitu impulit. Lu-
douicus comes Flandriæ, qui in
Arce dormiebat, terribili sonitu
tubarum excitus absq; vlla mo-
ra arrepto vexillo suo ad mu-
rū accurrit. Goswinus Sauagiùs
Prætor supremus Flandriæ, Ri-
cardus ab Raffeghem, Ioannes

n iiij

Villanus, Philippus Masminius, Philippus Ronhiacus Burgundio cum occulta alia Nobilitate fortiter hostem exceperunt, oppugnationemque usque in meridiem sustinuerunt, qui quum se frustra niti cerneret, postero die Aldenardam discessit.

An. 1381.

Gandenses Albertum Com. Hannoniæ adeunt, petuntque supplices ab eo deprecator esse pro ipsis velit apud Ludouicum Principem pro pace tandem firma æternaque sancienda. In Alberto quidem nulla erat mora, quo minus omnia quæ peterent perficerentur. Sed Comes daturum se pacem negavit nisi obsides seu vades quotquot vellet quosque ipse eligeret, paci seruandæ sibi daren-

darentur, qua quidem in re conuenire cum illo Gandauenses nequiuerunt. Albertus precibus Ludouici adactus per Prætorem suum Simonem Zalanum prohibet, ne quid Gandensibus seu frumenti seu aliarum rerum deportetur, verumtamen Hollandi Zalano non obediunt, sed volente nolente vel ipso Alberto Gandauo necessaria mittunt. Mense Augusto Gandenses obtenta à Ludouico fide publica mittunt ad Albertum petentes ab eo, ut rursus pro ipsorum pace velit deprecari. Igitur conciliante Alberto Brugis indictus conuentus, ad quem omnia Flædriæ opida suos mittunt procuratores. Hic quingentos sibi tradi

vades ex Gandauo Comes volebat, sed eam conditionē quum Gandenses accipere recusarent, irrita cecidit tota congregatio. Albertus adiecta capitis pœna suis interdixit, ne vllō Gāndenses iuuarent cōmeatu, vt Ludouico gratificaretur. sed Hollādi quatenus valebāt farinā ac panē vasis inclusa Gandensib. mittebāt.

Henricus Dixmudanus audita clade Gandensium ad Resbeccam 1382. 5. Kal. Decembr. vim adferre Alberto conabatur propter cognatum suum Danielem Busæum inibi occisum, sed reclusus est Albertus à Guidone Com. Blesensi. Constituerant & Britones iunctis sibi Burgundis & Allobrogibus Hannoniā de-

popu-

populari, sed id quoq; precibus maximè Guidonis Com. Blesensis prohibitum est.

Franco Borsalius sequutus ^{An. 1385.} partes Gandensium.

Quinto Idus Aprilis Ioan. filius Philippi Audacis Ducis Burgūd. vxorem ducit Margaretam filiam Alberti Bauari Com. Han. Holland. & Zeland. Simul Gulielmus filius Bauari ducit vxorem Margaretam filiā Philippi Audacis. Hæ nuptiæ apud Cameracum maxima Nobilitatis frequentia celebrantur, dotem dedit vterq; pater filię suę centū milia Francorum, & sponsi honoribus magnis aucti. Ioan. Comes Niuernensis, Gulielmus creatus Comes Osterlandiæ.

His nuptiis qui interfuerūt rem visu raram viderunt duas spon-
sas Margaretas, duasque earum
sponfarum matres Margaretas.

Gulielmus Osteruandus per
Hannoniam & Hollandiam mi-
litem legit, vt focero & Nobili-
tati Flandricæ veniat suppetias
aduersus Gandenses. cuius præ-
cursor Ioannes Grater Traie-
ctensis cum selectissima Hollan-
dorum manu ad Hansdicam ap-
plicat cædibusq; & incendiis IV.
Officia aggreditur, sed ducibus
Simone Parisio Præfecto Maræ
ac Richardo Teclmo Præfecto
Poerboniensi Gandenses forti-
ter resistunt pugnaque conferta
Gruterum cum filio omnibuf-
que Hollandis inuadunt & oc-
cidunt,

cidunt; vt Brando refert Du-
nenfis.

Gandenses iunctis sibi Anglo-
rum auxiliis Birfletum mouent,
quod terra marique obsident ac
fortiter oppugnât. Tenebat hoc
opidum Ludouicus Aza Flan-
drensis nothus Ludouici Male-
ani vir bello præstantis. cui &
auxilio venit Osteruandus cum
Hollandis. Hi ita opidum de-
fenderunt, vt Gandensibus nihil
spei vrbs potiundi relinquerēt.

Carolus VI. Rex Galliæ in ob- *An. 1385.*
sidione Damni Osteruandum
Equestri donat dignitate, 1385.

Mense Maio Osteruandus cū *An. 1390.*
Comite Fani-Pauli Valeriano
Lutzeburgensi Richardi Regis
Angliæ genero in Angliã transf-

mittit ad Ludos Equestres, ibiq;
ordinē D. Georgij accipit à Re-
ge, qua in re parētes suos ac Re-
gem grauitē offendit, sed igno-
rantiam suam excusauit, paceq;
per Philippum facta fidem Ca-
rolo Regi præstitit nomine O-
steruanti.

An. 1391.

Apud Cameracum per Co-
mites Fani-Pauli & Osteruadiæ
Equestres decursiones magna
superbia factæ.

An. 1392.

In ciuitate Traiectensi Iaco-
bus à Iuliaco Frâciscanus Pseu-
doepiscopus postquã x per an-
nos Sacramenta in Episcopatu
administrasset exutus sacerdo-
tio decollatur.

An. 1392.

Osteruandius Aleidã Alber-
ti patris sui concubinam occi-
den-

dendam curauit, vnde magna
perturbatio exorta, sed duxit v-
xorem Albertus filiã Ducis Cli-
uiensis, paxq; per illam facta.

Albertus Bauarus filiũ suum. *An. 1396.*

Osteruandium ab expeditione
foceri in Turcas distinuit, arbi-
tratus non pietate, nõ amore re-
ligionis Gallos moueri, sed hu-
manã vanamq; gloriam solũm
spectare, nec dubiũ esse, quin ob
mores ipsorum detestabiles &
schisma ecclesię omnia illis malè
essent cessura, id q; euentus pu-
gnæ ad Nicopolim iv. Kal. Oct.
1396. commonstrauit, qua capti
fuere Rupertus filius Imperat.
Rupertus Bauari, & Ioan. Co-
mes Niuernensis Philippi Bur-
gundi filius. Igitur Bauarus

cum filio bellum eodē anno potenter mouit Frisiis Oriētalibus nunquam satis pacatæ genti. auxilia magna ex Galliis accepit, quorum erāt Duces Valerianus Comes Fani-Pauli, & Carolus Alebretus. ex Germania item & Anglia multi illi aderant. Naues habuit ea in expeditione penè innumeras. Erat tum apud Frisios Dux longè nobiliss. Iuo nomine, vir bello egregius & prudens consilio, qui in Prussia & Hungaria res magnas cōtrā Turcas gesserat. Hic iuasit Frisiis, ut custoditis Arcibus suis, hostes* in agros dispergi finerent, futurum breui ut absque graui incōmodo reuerterentur, quod terra aquosa magnisq; fossis inter-

* Malim,
per agros
dispalare.

scissa

scissa tanto exercitui alēdo non esset. Sanum quidem cōsiliū, sed à Frisiis tamen repudiatum qui sumptis crucibus & vexillis templorum suorum ad 30000. virorum obuiam hostibus prodeunt in tres acies distributi, sub Kal. Sept. commisso prælio Frisij quamuis egregiè pugnantes victi sunt, multaq; eorum Nobilitas in Hollandiam captiua deportata. Cecidit autem clariss. Dux Iuo non absque Christiani nominis graui dāno. Gulielmus Cruenburgius Hollandus cum filijs Ioanne & Henrico maximam hīc virtutē præstitisse traditur. victores Hannonienses Encusam redeunt. facti Ludi Equestrium certaminum apud

An. 1569.

Castrulocū Metropolim Han-
noniæ.

An. 1398.

Gulielmus Osteruandius du-
cit rursus exercitum in Frisios,
Staueram opidum capit, Frisiâq;
totam imperata facere cogit.

An. 1399.

Groningam Frisiæ opidum
Com. Hollandiæ subegit.

An. 1400.

Victi ab Hollandis & eorum
fociis rursus Frisij.

An. 1400.

Obiit sine liberis Catharina
vxor Gulielmi Ducis Geldriæ
filia Alb. Bauari Com. Holland.

An. 1401.

Gheldrius obiit sine liberis 14.
Kal. Martias tumulatus cum Ca-
tharina vxore apud Monachu-
sam, successit illi in Iuliacū, Ghel-
driam, & Zutphaniam Reinol-
dus quartus frater eius.

An. 1403.

In mari Hollandico tum ad-
mo-

modum procelloso & alto capta
mulier marina nuda & muta
portata in opidū Edam, & inde
Harlé, vestita est didicitq; edere
panem & lactaria, & vixit annis
multis semper muta; didicit itē
nere, & honorem exhibuit S.
Cruci quamnis muta.

Comes Holl. per hebdoma- An. 1403.
das 12. opidū Gorichū obsidet.

Mense Iunio Hollan. & Zel. An. 1403.
naues conductæ ab Anglis classi
Anglicanæ magnæ ac forti con-
iunctæ sunt, & Catsantum In-
sulam Flandriæ præde cupidine
inuadūt, partēq; illius incendūt
ac diripiunt, ea propter omnia
bona Holland. & Zeland. Mar-
gareta in Flandris distinuit, sed
pax breui interuenit.

Mense Decemb. moritur Adelbertus Bauarus filius Ludouici Imp. sepultus apud Hagam Holland. relictis liberis Gulielmo Osteruandio omnium opū hærede, Ioanne sine pietate, Episcopo Tungrorum, & Margareta coniuge Ioannis Ducis Burgundiæ.

An. 1403.

Vocatur à Ioanna Brabantina Margaretæ Maleanæ matertera Philippus Audax, vti Brabatiæ arriperet procurationem nomine filij sui Antonij id quod mox facere non distulit, veritiq; ne quid in eam iuris deposceret Imper. Brabantiam ambo Antonio addixerunt, quamquam ante obitum Ioannæ non sit inauguratus.

Adel-

Adelbertus Bauariæ.

De Gulielmo sexto.

CAPVT XXVII.

Gulielmus
bis eduxit in
Geldros.Conuentus
iudicis.*Pridie Kal.
Iun. an. 1417.

Patri Adelberto Gulielmus filius substituitur, qui Geldriam semel & iterum tumultuose ingressus, eadem eam populatus est. sed mutatis rebus tantus hic fuit postea Reinaldi Geldria Ducis amicus, quantus antea fuerat hostis. Biennio post Frisones Hollandia agrum, ut saepe alias, hostiliter inuasit: cuius ultionem iniuria Gulielmus maioribus curis tunc occupatus in aliud tempus distulit. Hic idem conuentu indicto, ad quem multi Hollandia Principes sunt profecti, egit in eo de surroganda sibi post mortem unica filia; quod cum omnibus placuisset statim confecta sunt super ea re Publica litera. Eodem anno Comes in morbum incidit, quo indies magis inualecente accersit iebet sacerdotem; cui de contractis tota vita noxijs Christiano ritu confiteretur. Post hac ille, cum paucillum temporis superuixisset, fato est functus* anno sue gubernationis tertio decimo, conditus Valentinianus in adicula Franciscanorum.

Wil-

Wilhelmus v. l. Alberti F.

CAPVT XXVII.

MARGARETA filia Philippi Audacis Ducis Burgundia, & Margareta Maleana Comitis Flandria nupta Gulielmo Hannonia Hollandiaque Comiti Alberti Bauari filio Compendi unicam enixa est filiam Jacobam, quae nupsit Joanni Aquitania Principi Caroli v. Gallorum Regis filio tertio, quem quod foedus & amicitiam iungeret cum auunculo suo Ioanne Burgundione ac Compendi pila ludentem toxico necatum lego à Valentina & Aurelianus anno 1417. Igitur iuvene extincto marito annum agente circiter x x. Jacoba liberorum cupida Ioanni Duci Brabantia,

An. 1406.
Margareta
Hannonica
cum nouo ge
nero filiaque
redit in Han
noniam.

Hunfredo Glocestriae Duci, Francioniq; Borsaliēsi deinceps nupsit, sed nullo partu facta mater ad Hannoniam, Holland. Zeland. & Frisiam propinquo suo Philippo Burgundioni aditum aperuit.

An. 1406.

Leodienses Joannem Bauarum Gulielmi Comitis Hanno. fratrem, qui tum nomen titulumq; tenebat apud illos Episcopi finibus suis hostiliter ciecerunt, propterea quod sacerdos fieri recusaret, quāquam se fore sacerdotē sepius illis promiserat, nouum sibi statuentes Episcopū Theodoricum à Perelbis, bellum inde cruentum magnaq; Leodij & Hannoniae calamitas sequuta, quam horrenda prodigia, Cometes, motus telluris & insueta Mosae fluminis inundatio præmonstrasse traduntur.

Pulsus

Pulsus Episc. Traiectum Mosae ^{An. 1406.} fugit amicum sibi opidum, hinc obsident & arctè circumcludunt eum Leodienses per totos IV. menses, ducem habentes Henricum nouelli Episcopi sui patrem. Gulielmus ad liberandum fratrem omnem suam cognitionem sollicitat. Joannes Dux Burgundiae opem illi promittit pacta conditione, ut si fortè capi ipsum contingat, ab Hannonio liberetur, eamq; ob rem Hannoniā Gulielmus illi oppignerat.

Burgundio militem imperat & cum eo Petrus Luceburgēsis Comes Conuersanus, Gulielmus Com. Namurcius, & c. Tornaco mouent, Angiam inde petens & ripam Sabis, ubi Florinas fossas omniaq; opida & castella ad fluuiū illum prosternit &

incendit, nemini parcat. & iã Burgundio cū copijs suis omnibus per Saxeam eã, quam Brunehildis vocant, peruenit, vsq; ad fines Tungrorum. Leodiēses certiores facti de hostium suorū aduentu obsidionem relinquūt & cum L. millibus pugnatorum mo-
s. Kal. Octob. uent contrā inimicos, & 23. Septem. frustra dehortante Perwisio congressi infelicitè ad XXIX. millia caduntur, & inter alios Perwisius cum Episcopo Theodorico, & filius Comitum Salunensis in Arduenna.

Postridie venit Traiecto Joann. Episcopus in castra, fratri sororio-
 que Ducibus multiplices actum gratias, caputq; Perwisij haste præfixum, & toti exercitui ostensum mittit Traiectum pro Trophæo suæ victo-

victoria. Hic Perwisius Joannem Horionem & filiū eius Gulielmum & claros aliquot alios viros iniuste decollarat: Sarcinium, id est, Fanum Trudonis super riuum Cifindriam Episcopo fidele vi ceperat, auctor præcipuus totius motus Leodij. Eburones grauitè multati datis obsidibus pacem iniuerunt, Ioannem suum sine pietate recipiunt, restituitur in locum suum Episcopus ille sine pietate, &c.

Controuersiam Burgundio com-
An. 1409. ponit inter Brabantum & Han- nonium, qui Brabanto, arbitrio Burgundionis, soluit LXX. milia Scutorum veterum debita Ioannæ Brabantina uxori quondam Gulielmi Comitum Hollandiæ ratione dotis profectitia.

Hollandus & eius frater Epif. Burgund. secuti in Armeniacos 1411.

Anno 1414. Concedit Augustam Veromanduorum ad Regem Princeps Hannon. Margareta cum C. C. equis ut oret pro pace. erat enim soror Ioan. Burgundionis, sed coniurati pacem impediunt. Pridie Kal. Junias Peronam ad Regem Burgundio mittit rursus pro pace sororem suam Margaretam & Antonium fratrem suum Brabantia Ducem unâ cum Legatis trium membrorum Flandriae, at coniurati Regem habentes in potestate, illiusq; abutentes nomine & auctoritate perturbant omnia, concordiam rejiciunt, pœnas de Burgundione sumere dignas statuunt. Conuentus rursus de pace apud Cameracum ubi ex nostris

stris & multi quidem alij, sed primarij Antonius Dux Brabantia & Margareta Hannoniensis, nulla pax cõuenire potuit, propterea quòd coniurati iam potētia superiores nimis multa peterent. 3. Kal. Septembris accedunt Dux Brabantia & soror eius Margareta, Legatiq; Ciuitatum Flandriae iam quartò ad Regem, qui Atrebatum iam septem circiter hebdomadas obsidebat, pro pace, & pridie Nonas Septemb. concordia inuēta est. nam orta inter obsidentes dysenteria, quam homines non potuerunt morbus Pacem attulit. Confirmata fuit ea postmodum Lutetiae Brabanto & Margareta, & c. presentibus.

Ludouicus Delphinus 15. Kal. An. 1415.
Ian. 1415. gener Burgundionis susse-

Et a morte moritur, sepelitur Lutetia in principe Æde, hoc est, in Basilica virginis matris. Iam Joannes III. Caroli V. I. Regis filius, qui in Hannonia apud socerum educabatur, novus Delphinus esse debuit, & missa Legatione ad Hannoniam euocatur, sed dubitabat formidabatque Hannonius deducere illum in Galliam, idem enim imminere metuebat suo genero, quod iam acciderat genero Burgundi, nempe ut & hunc perfidia Coniuratorum veneno necaret propter affinitatem Burgundi, cum uxor huius Delphini Iacoba ex sorore Burgundionis esset nata. Burgundio ad Hannoniam concedit, adsumpta secum defuncti fratris Antonij filio Philippo natu minore Fani-Pauli & Ligniacci Comite,

Comite, multa ibi & varia consultatio super Joanne nouo Delphino in Galliam deducendo, tandem apud Virofluctum finito colloquio Hannonius secum generum suum in Hollandiam agro ac fugienti similis ducit.

Principio huius anni de pace Regum grande colloquium fit in Anglia apud Londinum, ubi tunc erat Sigismundus Imp. eò cum magno comitatu proficiscitur Gulielmus Comes-Hannonia Pacis valde cupidus, & de Io. Delphino genero suo in primis sollicitus, eò quoque Burgundio misit Legatos 100. sed omnia frustra.

Ioan. Delphinus (icto cum Burgundione Valentianis fœdere) cum uxore per Augustam Veromanduum, dehortante licet Burgun-

dione, *Compendium* à socero deducitur. Socer autem Lutetiam Parisiorum profectus nihil prætermittit, quod ad exstinguendam civilem toto Regno discordiam pertinere videretur. quòd si nulla ratione pax integra coire posset, testatur in frequenti Procerum cætu Delphinum in Hannoniã reducturum.

Inter continuas seditiones initiũ huius anni morte Delphini fœdatum est. Socer eius Hannoniã Comes, diu domi penes se illum educarat, metuens semper periculum ab Aurelianensium maleficijs. nam quod præter unicam illam filiam liberos alios non haberet, in primisq; cuperet sobolem ex ea nasci, procul ab omni tumultu & Gallica seditione domi illum suã continuit. nunc autem
sublatis

sublatis per scelus ambobus eius fratribus Carolo & Ludonico, postquam ius solij illi obuenerat, diutius distinere non potuit, in mediam Galliã deducendus erat. Burgundio non nisi cum exercitu iustisque viribus ducendum censebat; Hannonius verò mitiore vir ingenio Pacem ac concordiam Regni se compositurum sperabat: eam in rem dum totus Lutetiã incumbit, commeabat ultrò citròque iunior Nobilitas *Compendium* ad Joãnem nouum Delphinum, quo socer eum perduxerat, effeceruntq; ut ipse cum suis aequalibus lusibus variis exerceretur. Interea Socer eius dum Pacis negotiũ agrè admodum procedit, protestatus est palam in frequenti consilio & cætu Procerum se Delphinum secum domum reductu-

rum, nisi Pax inter coniuratos & Burgundionem firma & rata coisset. Offensi libertate loquentis Coniurati, de distinendo & capiendo illo consilia agitant, qua de re Hānonius factus certior, clā cum duobus tantū famulis ex urbe se proripit celeriter Cōpendium, mox recursurus cū Delphino in Hānoniā, sed reperit illum lecto decumbētem ac grauiter agrotātem toto inflato corpore, oculis veluti sedibus suis emergentibus, atque ita toxico infectum refer-tumque ut octiduum dumtaxat superuueret. Mortuus est 14. Kal. Maij 1417. Siquidem dum fortē cum Nobilibus equalibus ludit pilā, quidā subornatus ambabus manibus venenatis per collū ipsum amplexus est, & mox agrotare infirmariq; to-

to corpore cepit. quidam tamē torquem aureū inter ludendum tradūt illum induisse, quē torquem qui attulit, dicebat missum muneri à matre eius, in illoq; fuisse venenum, quo mox correptus intra octiduum aut paullo amplius perierit. Quod cōstat odio & perfidia Coniuratorū necatus est, ideo quod fœdus icerat cum Burgundione. malebāt enim omnem Regiam stirpem maleficiis exstinguere, quam Burgundioni per fœdus aliquod videre coniunctam. Ideoq; spem suam ponentes in Carolo minimo natu Caroli V I I. filio Præfectū iam Parisiorum crearant, atq; in spē Regiæ successionis seruabāt. Erat is ab omni affinitate Burgūdionis alienus. Agebat Delphinus, dū moueretur, annū atatis plus min⁹ 20. sepult⁹ est

230 HOLL. ET ZEL.

Compendij in Dominico D. Cornelij, plorantibus in primis Iacobaeius uxore ac parentibus illius Gulielmo & Margareta Comitibus Hannonia. Apostema (inquit quidam) natum est illi ex toxico ad alteram aurem, quòd intra corpus crepuit. Hoc ex casu tantum mororis concepit Hannonius, ut & ipse statim moreretur. Obiit autem pridie Kal. Iunias. 1417 conditus Valentianis in Aedicula Fratrum Franciscanorum.

Guliel-

COMITVM XXVII. 231

Gulielmus Bauariae
Sextus.

p ij

De Iacoba.

CAPVT XXIIIX.

Ghorici pugnatum intra muros.

IACOB A post obitum patris gubernationi admota, cum audiisset Ghoricum opidum Hollandiæ à Gulielmo Arkelensi occupatum esse, iussit confestim eò cum expedita armatorum manu occurrere Valrauium Brederodiorum Principem, ut repentino suorum aduentu comprimeretur ille tumultus, estque paulò post intra muros atrociter dimicatum, cæsis utrinque ducibus. Opido sic recepto venit Hagam-Comitis Iacoba, nupsitque Ioani Brabantia

bantia Duci. Interea Ioanes Bavariæ Dux, Iacoba patris impetrato ab Imperatore Comitatu, quæ iure sibi deberi credebat, quod Gulielmus frater nullam virilis stirpis prole reliquerat, magnos tota Hollandiæ motus excitauit. hinc bella inter eum & neptem orta. plures etiã vrbes hoc metu à Iacoba defecerunt, quæ cõposita postea pace Ioani sunt relicta. inter quas fuit & Dordracum, ^{Dordracum.} Urbs hodie multum celebris. Mansit idem Ioannes per triennium Hollandicarum rerum Tutor. quo temporis spatio plurima domi forisque gesta,

p iij

Nuptiæ Iacobæ in Haga Comitibus.

que catalogum tantum, non perpetuam Historiam scribenti mihi sunt praterenda. Inter Ioānem Ducem Brabantie & Iacobā eius coniugem orta postea ira ita magna, ut breui sit inde diuortium subsequutum. Variis interea motibus agitari Hollandia, que post defunctū Bauaria Principem & suum Tutorem, spreta Iacoba, Ioannem eius maritū Comitem assumpsit. Hic breui post, cum & Brabantie Dux esset, credo delectatus Louanij Brabantie Urbis amœnitate, condidit inibi Gymnasium, in quo liberales

Diuortium inter Iacobam & Ioannem Ducem Brabantie.

Quo tempore conditum Louanicę gymnasium.

artes

artes publicè docerentur. Ceterum hac schola successu temporis multum creuit. præcipue accessione Collegij, in quo publicè tres lingua docerentur Hebraica, Græca, Latina. Magnis impensis instituit hoc collegium vir clarissimus Hieronymus Busidius, Prepositus Ariensis, anno salutis humane CIO. IO. XVII. Iacoba extremo vitæ tempore, cū post tot indecora connubia (nupsit enim Ioanne adhuc in humanis agente pluribus maritis) nullam haberet prolem, Philippo Burgundie Duci matertera sua filio, Comitatum

Collegium trium linguarum à quo & quando institutum Louanij.

Hollandiæ per manus tradidit.

Iacoba. CAP. XXIIIX.

DEFUNCTO Gulielmo frater eius Ioannes Bauarus XXIIIX. iam annum titulum gerens Episcopatus Tungrensis, in Concilio Constantiensi Episcopatum & Diaconatum deponit, ducitq; uxorem Elisabetham Antonij Brabantini viduam Lutzenburgensi Ducatu dotatam. Iacobam verò viduam Ioannis Delphini suam ex fratre defuncto neptem spoliare Hollandia Zelandiaq; nititur. Dordracum favore ciuium occupat, auxilioque Geldrorum Egmondanorū & Herculanorum opidum Gorichum præcipua opera Gulielmi Herculani capit. Iacoba

coba autem strenua mulier handsegniter agit, sed Gorichum statim obsidet. pugnatum est Cal. Decemb. 1417. Iacoba egregiè vicit, mille circiter ex aduersariis interfecit ac totidem cepit. Interfecti Gulielmus Herculanus, Otho Burēsis, & Peterfomius, capti Dominus Egmodanus, Ioānes Heterius, Hēricus Homotius, &c. sed Valeraium Bredodidum magnò suo damno desiderauit, opido tamen potita est. sed Bauarus quāuis victus Dordracum retinuit. Ioannes Burgundio nepti suæ Iacobæ succurrit. Coit ultima Iulij 1417. conuentus apud Birosfluctum. Ibi soluto per nouum Papam Martinum v. 20. Nouembr. cognationis vinculo Iacoba Ioanni Duci Brabantia Antonij defuncti filio nubit 4. April. 1418. agenti 16. non plus

ætatis annum fremere & irasci Ba-
uarus conariq; Sigismundi Cæsaris
favore nepti Hollandiam Hanno-
niamque detrahere, sed Iacobæ caus-
sa opesque & vires prævaluerunt.

An. 1418.

Bauarus Roterodamum Brilám-
que occupat, Hadrianum Nothum
Hannoniæ virum fortem bello in-
terficit 1418.

An. 1419.

Philippus Burgundio profectus in
Hollandiam sub initium Quadra-
gesimæ omnem componit controuer-
siam inter Brabātum & Bauarum,
creaturq; idem Bauarus Procura-
tor unā cum Brabanto Hannoniæ,
Hollandiæ, Zelandiæ, & Frisiæ,
per quinquennium 1419.

Orta grandis discordia inter Bra-
bantum & uxorem eius Jacobam
Bauaram, adeò ut diuortium cum
illo

illo facere prorsus vellet, dictitans
nūquam sibi cordi fuisse eas nuptias,
sed coactam à matre Brabanto esse
nuptam. Erat impar societas, tenera
admodum Brabantus fuit habitu-
dine corporis, viribus non fortibus,
hebetiq; & tardo ingenio, at Iacobæ
fæmina præstanti animo, ingenio a-
cri, florentiss. ætate, forma egregia,
succipieno, dotibusque tum animi,
tum corporis felix. Sæpe eius mater
Margareta, sæpe Philippus Dux
frustra conati gratiam inter illos ser-
cire. tantum enim absuit, ut placar-
etur Iacobæ, ut ex Calesia transmit-
teret in Angliam oratum Henri-
cum V. Regem auxilium diuortio
cum viro faciundo, cui contrà suam
(ut dicebat) volūtatem erat nupta,
eoq; res processit, ut Hunfrido Du-

240 HOLL. ET ZEL.

ci Glocestriæ Regis fratri desponde-
retur 1420. cui anno 1422. nupsit.

Bauarus Leidam Hollandiæ per
totas IX. hebdomadas obsidet, co-
gitque ad deditiõnem. Hoc opidum
magnam habet vetustatem, dictum
Ptolomæo Lugodunum Batauorum,
Antonino autem Lugdunum caput
Germaniarum.

An. 1421.

13. Kal. Decemb. inter Gertru-
dimontem & Dordracum horrèda
facta est inundatio, qua LXXII. Pa-
gi absorpti fuere.

Iacoba quum Brabanto marito
suo sub umbra cognationis nuncium
remisisset, hac re grauiter offensi
Brabantus, Burgundio, & Betfor-
dius frater Glocestrij Lutetia co-
acto Concilio, vetant Glocestrio, ne
aspiret ad possessionem ditionum Ia-
coba,

COMITVM XXIIII. 241

Iacoba, donec per Marr. Pont. dijudi-
cetur, utrū eius cum Iacoba verū sit
coningium, necne, sed adhac condi-
tionē adduci Glocestrius & Iacoba
nō potuerunt, menseq; Octob. 1424. ^{An. 1424.}
cum V. armatorum milib. ex Anglia
applicat Calefiā profecturi in Han-
noniā. Burgundio grauiter permo-
tus apertè declarat Betfordio Gal-
liæ procuratori se auxilium laturum
cognato suo Duci Brabantia. Suc-
cēset grauiter fratri Betfordius, ve-
ritus ne ob eam discordiam fœdus
cum Burgundis ictum infirmetur
rumpaturve.

Nonis Ian. de nocte obit morte re- ^{An. 1424.}
pentina Ioan. Bauarus apud Ha-
gā Hollandia & ibidem tumultus
apud fratres Dominicanos. Scripse-
rat is Philippum Burgundionem
hæredem filium sororis Margareta

præterita Iacoba filia fratris Wilhelmi.

Fine Nouembr. Glocestrius & Iacoba ex Calesia per fines Atrebatum cum suo exercitu absque ullo maleficio in Hannoniam transeunt, admissiq; sunt absque ullo obstaculo in omnibus opidis Hannoniæ præterquam Hallis, quod à Brabanto stetit quemadmodum plerique Nobiles, ut Conuersanus, Angiensis, Ioannes Iumontius, Engelbertus Angianus cum suis omnibus Toparchiis, clientelis, & castellis. Iacoba ut vires suas augeat, omnes exules Hollandiæ Hannoniæque ad se accersit. Cognito Philippus Glocestrij aduentu in Hannoniam, Flandris Atrebatibusque & Brabantis grandes imperat copias, magna Angli

damna

damna circumcirca intulerūt, idem vicissim fecere nostri. Inter hæc descendit Dux ex Burgundia in Flādriam, Brabāto se adiungit crescitq; eorum exercitus ultra 30000. pugnantorum, obsessa Breuia Hannoniæ, quæ ab ardente milite cupiditate prædæ principio Martij cōtra Ducum volūtatem capta, direptaq; & incensa est, Angli Ciuesq; multi interfecti. Famam Glocestrius spargit Philippum suam fidem fregisse, quæ se obstrinxerat Lutetiæ in fœdere Anglico sanciendo, respondet Dux, illū mentiri, prouocatq; ad singulare certamen, accipit conditionē Glocestrius, locumq; statuit apud Fanum Audomari, reuersusque Calesiam transmittit in Angliā, nec ad diem reuenit duelli obstante Betfordio.

An. 1425.

Post discessum Glocestrij, Brabantii auxilio Burgundi bellum acre faciunt opidis Hannonia, quae cunque partes sequerentur Jacoba. multa loca direpta, vastati agri, caesi aut capti incola, Mons castrorum, Regia Hannoniae obsessa. Cum matre Iacoba & Legatis Ducis Brabantii colloquia varia habitata, plures conuentus acti, ut Insulis, Duaci, Aldernarda. Conuenit tandem, ut tota Hannonia redeat in potestatem Ducis Brabantiae, condonatis omnibus offensis. Iacoba autem in Burgundi manu sit, donec per Pontificem Martinum controuersia de matrimonio Glocestrij sit decisa, Montenses postquam commeatus inopia laborare cepissent, minantur se Jacobam Duci Ioanni tradituros,

tuos, nisi pacem hanc probet, capiunt eius ministros & familiares Bardulphum & Colardum à Porta fratres, Aegidium à Porta & Joannem à Busco & alios quamplurimos. Idibus Iunijs 1425. ex Monte Castrorum Iacoba Gandauum à Principe Aransiacensi deducta, ut honesto cultu in Aula Ducis eo loci se contineat ad usque sententiam Martini Pontificis Hannoniae administratio Brabantio reddita dimissis praesidiis & exercitu, ueniamque data rebellionis. Ad Kalend. Septembris Iacoba animosa uirilisque animi femina auxilio Theodorici Merwedi sumpto virili habitu de noctu cum paucis Gandauo fugit, nec cursum intermittit, donec Antwerpiam indeque perueniat in Hollandiam.

Philippus graviter permotus à Brabantio accipit procurationem Hannonia, Hollandia, & Zelandia, atque euestigio Jacobam sequitur. Dordraci, Roterodami, Leida, Delfis, Amsterdami, Hagæ, Harlemi locisque nonnullis aliis liberaliter excipitur.

An. 1425.

Lutetia Concilio Berfordius convocato irritum curat indicari duellum inter Philippum & Glocestrium, condictum talem caussam duello nihil egere, transmittensq; in Angliam fratrem graviter increpat de duello inimicitisq; cum Burgundione susceptis, totumque negotium illius certaminis impedit. Philippus c. c. milia nummum petit à Flandris pro sumptibus bellicis: centum illi milia tradita, ea lege ut pacem & mer-

mercaturam Anglicam Flandri sibi retineant, quod missis in Angliam Legatis curatum est. Bellum cœptum inter Philippum & Jacobam, in quo Cabeliauci altera Hollandorum factio Philippo, Houcciverò Jacobæ potenter adfuerunt. Schonhoia, Gouda, Oudewater, Viana, Monfordia, Kermerlandi, Alcmarij cum ditione Ecclesie Traiect. à Jacobæ quoque partibus steterunt. à quibus nec alienus erat Rodolphus Diephold Traiect. Episcopus. mittit præterea Glocestrius tria circiter milia Anglorum Jacobæ suppetias. Horum dux erat Dominus à Filwater, appellant in Scaldiam, seu Scaudiam (vulgò Scauwen) Zelandia Insulam. Burgundio Procurator Hollandia & Ze-

landiæ, haud segniter suas adunat copias, illisq̄ue occurrit inter Quamaïam & Brauwershauium, iuxta Zirixeam. Pugnatum haud procul ab illo portu f̄dibus Ianuarij 1425. & Burgundio victoria potitur. Ceciderunt ex Nobilibus Equitibus Hollandiæ, qui pro Jacoba venerant, Costus Hamsteda, Joannes Renessius, Ioannes Hoempyl, Andreas van Walrus, Nicolaus Zuti, ex Hannonia Colardus, Arbarodus præpositus Malbodiensis, Stephanus Gemblodianus Dominus à Catto, & Ægidius à Porta. Multi à Philippo Baltheo Equestri donati ob insignem hîc nauatam operam ex quibus inuenio Franconem Borsalium eundem Dominum Aggeris S. Martini, Henricum Veriensem

ensem toparchã, Ioannem à Flandria Dominum de Praet & Woestina, Ioannem Egmondanum, Ioan. Halwinum, Ioan. Wittonem Oorscampi & Heyle Dominum. His ita gestis, Philippus dispositis per Hollandiam præsijs in Flandriam reuertit, nouum delectum habet, augetq̄; exercitum reuersurus adulto Vere in Hollandiam.

Quarto Aprilis Jacoba Bava-^{An. 1427.}ra fortis & animosa mulier auxiliantibus Schonouis, Goudanis, Oudewatriis, Kermerlandis & clientibus Ecclesiæ Traiecten. obsidet per spatium 17. hebdomadarum opidum Harlem, nihilq̄ue tutum nihilq̄ue inconcussum in circuitu relinquit, pagos multos incendit, multos item circum Delphos corruptis

maris aggeribus & septis demergit. Praefectus praesidij apud Harlem erat Rolandus Wtkerkanus fortis eques cum filio Domini Jfenbergensis & aliquanto numero militum. Ioan. autem Wtkerkanus cum Flandris Hollandis Zelandisque circiter octingentis Rolando patri opem laturus, priusquam Dux esset paratus in Hollandiam praecedit atque Leidam usque peruenit, sed quum inde Harlem petit, Jacoba omnia obsidione occurrit illi ad Alphen vicum super Rhenum, ubi circumuentus hostium insidiis loco iniquo pugnare cogitur pridie Kal. Maias, amissisque ex suis circiter 500. ipse aegrè cum paucis euadit. Creati Equites à Jacoba, quae pugna intererat, Ioan. à Wassenacr, Ioan. à Longoraco,

Nota.

raco, Henricus Craneburgensis, Euerard. nothus Hollandiae, *Theo^{*De eodem est supra.} doricus à Merweda, Gerardus Poelgeest, & Arnoldus Gandensis. Iacoba victrix Goudam se recepit. & suos mittit ad Hornas in finibus Frisiorum, ut id opidi capiât, ubi praesidio erant Ioan. Villarius, & Ioannes nothus Fani-Pauli cum 500. selectis pugnatoribus, qui summa virtute erumpentes cum hostibus feliciter dimicant. multa alia facta parua praelia, quae longum sit narrare, sed vincentibus ferè Burgundis exercitatisimis ad arma, habentibusq; satis bellicorum tormentorum, quibus carebant Hollandi, tum quoque plura loca Frisiae & Hollandiae ultrò in Philippi venere potestatem.

Nota.

Mouet Philippus in Hollandiam, opidumq; Septimontium terra mariq;e potenter obsidet. Loci Dominus (nomen non lego) fortissimo præfuit præsidio ac partes Iacobæ acerrimè defendit contra vicina opida, quæ Burgundioni se subdiderāt. Productum obsidium in tres totos menses & amplius. tandem coacti inopia ciues secessionem à Præfecto suo faciunt, & cum Philippo paciscuntur XI. Aprilis, deduntq;e illi opidum vita fortunisque saluis. principio Aprilis naues omnes armaq;e illorum Duci tradita, captiui ex Burgundis Moyencurius, Herclius, & alij redditi, Seuenbergensis Insulas Flandriæ captiuus mittitur. Exercitum Philippi pestilentia tentare cæpit, Nobilesq; viros Hymber-

Nota.

bercurium & Mauritium à Fano Leodogarij cum nonnullis alijs absumpsit. Seuenbergius questus grauius de conditionibus nonnullis sibi malè seruatis patria extorris ad inopiam deuenit, in qua vitam finiuit.

Betfordius inter Glocestrium & Burgundum inducias componit sperans se Pacem breui facturum.

Martinus Episcopus urbis Romæ, quem Papam vocamus, iudicat matrimonium Glocestrij cum Iacobæ Bauara contractum nullius esse momenti, sed adulterium esse, ita ut si mors fortè Brabanti intercedat, Nota. haud tamen licere Glocestrio Iacobam habere uxorem. eo Glocestrius audito nūcio Leonoram Gobatriam matrimonio sibi iungit, quamuis Natalibus longè sibi imparcm, quæ

*Iacobam comitata fuerat ex Anglia
sua in Belgicam.*

6. Aprilis.

*15. kalend. Maias 1426. moritur
Bruxellæ Ioan. Dux Brabantiae piè
quidem ac modis omnibus Christianè.
Sepulturæ datus est apud Fuonã
in Aede Ioan. Euangelistæ sacra, iuxta
patris Antonij tumulum annum
agens ætatis XXI V. Ita altero abiudicato,
altero defuncto ambos amittit
Bauaram maritos.*

*Scandonuerium in Cameracensibus,
quod erat Ludouici fratris nostri
Iacobæ, datum Ioanni Luceburgensi.
Erat nothus ille Philippo inuisus
propter partes quas tuebatur
Iacobæ.*

*Eodem anno Kermerij & alij
quidam magna coacta manu munitiones
multas prosternunt, ut Hemskerck,*

*kerck, Brederodũ, Assendelft, Heilegersbergam,
Cralingam, Spãgam, simul ijdem Kermerij
in Waterlandia Monachodam, Edam,
Purmerendam, Medemblick, & Enchuyssam
opidula capiunt, Hornas obsident,
sed capere non valent, suumque
Tribunum Gulielmum Naghelibi
amittunt interfectum ab erumpentibus
opidanis.*

*Post decessum Ducis Brabantiae ^{An. 1427.}
Procuracionem Hannonie arripit
Dux Philippus, ducit dehinc ex portu
Slusa exercitum in Hollandiam,
ut rebellionem defectionemque
quorundam compescat, qui in eius prius
iurauerant verba. Obsidet opidum
Amerfordiam tum situ tum defensoribus
munitissimum. Cinctũ erat
dumis densissimis fossisque perenni*

aqua stagnantibus. Hic se Philippus magno exposuit periculo. Transiit aquam & fossam, pugnavitque sua manu in propugnatores, sed coactus est receptui canere & obsidionem solvere. Edificavit Amstelrodami grandem nauem, quam Catum dixere. Eam in Emmafluuio locat contra Traiectenses Jacobæ fœderatos. Delphis & Roterodami, quod & ipsi lubrica agerent. fide, ac Jacobæ se redere tentarent, securi multos percussit. Kermerlandos, Wosturos & Teslandos, seu Texandros subiugat. in Dordracenses quoque nonnullos capitali supplicio animaduertit. Delphis quidam Mosellani Joannem Egmondanum Scultetam Delfensem cum ciuibus quinque

que interfecerunt, quam eadem viri ex illis duodecim capite luerunt. Commissa & apud Wieringam pugna naualis inter Gulielmum Brederodium Iacobæ Ducem, & Harlemenses, Hornenses, Amsterodamos, aliosque Burgundioni fœderatos. quo pralio victus & captus est Brederodius cum multis sue factionis, ex quibus sexaginta decollati, sed Brederodius gratiam obtinuit.

In Hollandia omnia Philippi erant præter Sconhouiam, Oudewatriam, & Goudam ubi se Iacobæ consobrina eius continebat, contra ea opida Philippus Joannem Villarium, Adamaum, & Leonellum Bornouillam cum præsidis

satis magnis relinquit, seq; in Flandriam recipit.

An. 1428.

Ex portu Slusensi magnis Philippus copijs petit Hollandiam statimque Goudam & in illa Iacobam obsidet, Goudani timore perterriti consilium dant Jacobæ ut cum Philippo plenam ac solidam faciat pacem. Igitur 8. Julij Iacobæ Philippum verum agnoscit suum heredem, ut à morte eius in Hannoniam, Hollandiam, Zelandiam & Frisiam succedat, ipsumque horum Principatum Præsidentem ac Procuratorem creat. Promittit insuper se nulli nupturam, nisi de consensu Philippi & ciuitatum suorum Principatum. Sibi pro victu ac dignitate sua redditus & vectigalia amplaretinet, possidendaque accipit Comita-

Aliàs 4. Maii.

mita-

mitatum Oostervandiae, Zuytbevelandiam, Terram Brilensem, Vorensem & quadam alia, compositis item rebus cum Episcopo Traiect. Franconem Borsalium ex Nobilitate Zeladica Philippus pro se constituit Præsidentem Hollandiae Zelandiae & Frisiae, atque in Flandriam exercitum reduxit.

Mense Iulio Jacoba Bauara ^{An. 1433.} clam nubet Franconi Borsaliensi. Pactum erat ne inconsulto Philippo nuberet. hinc offensus Philippus Franconem capit ac Rupelmonda custodit. Rumor erat decollatum iri, Iacobæ valde sollicita, intercedentibus amicis, virum liberat, sed Philippo Hannoniam, Hollandiam, Zelandiam & Frisiam trāsribit. Oostervandiam cum alijs supra memora-

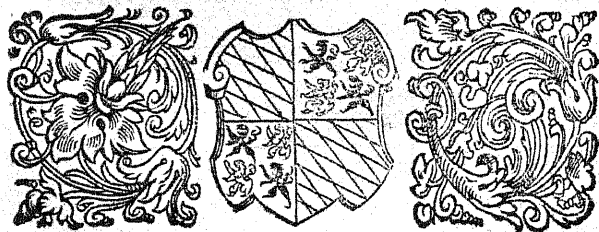
*tis Borsaliensi Philippus assignat,
qui Jacobam sibi retinet uxorem
cum omnibus vectigalibus Hollan-
diæ & Zelandiæ.*

An. 1436.

*8. Idus Octobr. finem viuendi fe-
cit Iacoba Bauara absque ullis libe-
ris, adiitq; Philippus proximus eius
heres omnes ipsius ditiones, sepulta
est apud Hagam. Comitis in Hol-
landiæ.*

Ia-

Iacoba Bauariæ.

De Philippo Comite.

CAPVT XXIX.

Muius laudatissimi Principis miro artificio expressam effigiem vidi Bruxellæ in magnificentissimis illis ædibus Nafauianis. Barland. Califfa obfessa.

*Populi sunt Flandriæ, Urbes Gandauis & Brugæ nominantur, hæc diues, illa maxima est & populosa: in hac videre licet plerisque locis augustissima ædificia, in illa cælum nitet purius, hæc mercatorum, illa cærum habet & literas,

PHILIPPVS accepto à nepte Comitatu Hollandia, cum esset ob quasdam res infenso in regem Anglorum animo, Califfam in Flædrorum finibus sitam urbem tanta armatorum manu obsedisse dicitur, ut soli aurigæ, qui bellica instrumenta aliâq; ad militiam necessaria eò aduexerant, sufficere potuerint, ad urbem expugnandam. Caterum, antequam Califfa tentari cœpta, obsidio soluta est discessu *Gædauorum & Bruggensium, pro

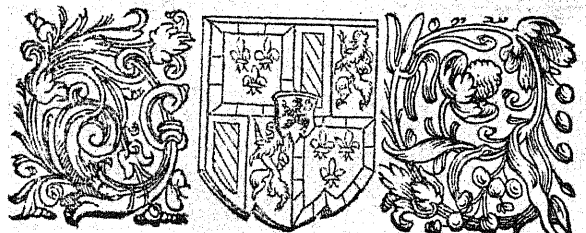
quo-

quorum ardore ira q; nimis pigre Philippus omnia faciebat. Idem Princeps nō multo post in Haga-Comitis primus Aurei velleris habuit Comitiam filium suū, cui *Dauidi nomen, gementibus atq; inuitis Traiectensibus, Antistitem Urbis fecit. Hoc etiam adnitente Ludouicus Delphinus Gallie Principatum est adeptus. Et Philippus, cum per hæc aliâq; virtutis opera quatuor & triginta annis Comes Hollandia fuisset, Brugis morbo graui affectus, vita decessit.

Prima Comitiam Velleris aurei. Dauid Episcopus Traiectensium. *Erat hic Dauid northus Philippi.

Philippus Brugis mortuus.

Philippus Burgundiæ cognomen-
to bonus.

De

De Carolo Philippi
filio.

CAPVT XXX.

HVIC successit filius Caro-
lus, rerum gestarum ma-
gnitudine patre superior, &
ut ille consilio prudentior, ita
hic animo magnificentior. qui
cum esset Hollandiæ Comi-
tatu in inauguratus, non ma-
gno post tempore ingenti con-
flato exercitu in Leodiorum
agrum profectus, ob conie-
ctum in vincula Ludouicum
Borbonium ipsorum Antisti-
tem pernecessarium suum, eo-
rum Urbem acri bello expu-
r iiij.

Leodium ex-
pugnatum &
cuerium.

gnauit, expugnatâ diripuit,
direptamq³ euertit. Post Leo-
dij excidium hic Princeps
militari virtute nullo supe-
riorum Comitum inferior a-
lia multa bella gessit mira ce-
leritate semper atque ardo-
re; quo apud posteros est conse-
quutus, ut Carolus iam non
hominis sed bellicæ fortitudi-
nis nomen habeatur. Apud

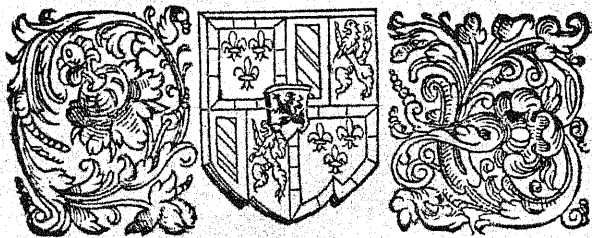
Laus Caroli.

Carolus apud
Nantium con-
foditur.

Nantium, quod extremo tem-
pore obsidione cinxerat, tri-
bus confossus vulneribus per-
ijt. Quo duce extincto in ipso
atatis & rerum prosperè ge-
starum flore, diuturnus apud
omnes totamq³ Hollandiam
luctus

luctus fuit. sed nec Principis
sui amantissimæ gentes, cadis
nuntio fidem primum habuê-
re, quòd ut fortissimum du-
cem, sic inuictum credide-
rant.

Carolus Burgundiæ.

De

De Maria Caroli filia.

CAPVT XXXI.

MARIAM Caroli, (de quo modo locuti sumus) filiam unicam, forma excellenti virginem, cum nobilissimi Principes * Fridericus Imperator & Ludouicus Gallorum Rex certatim, hic Carolo, ille Maximiliano filio uxorem peterent, conuocati sunt Louaniū Patrie Primores, qui auditis que postulabatur censerunt ex patris Caroli voluntate, Maximiliano Friderici Imp. filio Mariam dandam in matrimonium, quod

*Fridericus &c. De hoc Principe illud memorabile, quod annos quatuor & L. pacatissimam Germaniam habuit, vir prudētissimus tota vitā nihil tam studuit, quam fortē exortos inter suos ciues tumultus sedare.

Gallus Mariæ
bellum indi-
xit.

Atrebatum.

Auēnæ captæ
Scineenſis.

ad eò iniquo animo tulisse Gal-
lus dicitur, ut statim omni-
bus quibus præerat Maria
bellum indixerit. Per id tem-
pus Atrebatum hostiliter
adortus est, admissusq; in eam
urbem, cæsis primoribus, diri-
puit primum bona ciuium,
deinde sine discrimine etiam
iussit occidi omnes, qui Ma-
riæ fauerent. vastauit inde
quicquid agri opido circum-
iacet. in Hannonijs Auen-
nas vi captas incendit, missis
Parisios ijs quibus ducibus
incolæ restiterant. ij postea
non nisi ingenti pecunia sese
redemerunt. Eodem tempo-

re

re cum Gallus eꝯ mari pre-
meret, ab Hollandis Amstel-
redamorum ductu prosperè
pugnatum est, capta nauis à
Genuensibus, cuius magnitu-
dinem nostri homines admi-
rabantur.

Nauis Genu-
ensium.

Maria Charlesia.

De

De Maximiliano Austrio
Imperatore.

CAP. XXXII.

*MAXIMILIANVS Caroli
Ducis filia in matrimonium
Gandavi recepta factus Hol-
landia Comes ditionis sue
Principes omnes literis ac nū-
cijs hortatus est, vt ad bellum
Gallo, qui vsque in eam diem
Maria prouincias magnis
cladibus affecerat, inferendum
arma secum induerent. ad
quam expeditionem cum non
pauci nobiles viri opinione
celerius aduenissent in * Mo-
rinorum agrum egressus cum*

Gallus bello
petitus.
*Morinum,
vrbs Gallia
Belgica adia-
cens Oceano
contra An-
gliam nostra
memoria ca-
pta atque di-
repta ab An-
glicis.
Maximilianus
victoria,

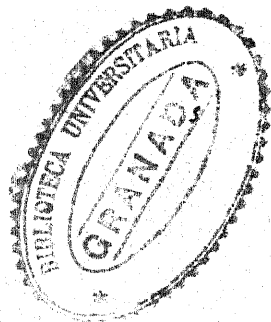
Gallis acie confligit. Fuit ea pugna Gallorum Ducibus infelix, bona militum parte caesa. mouit inde Maximilianus in Tornacenses, quos tam arcta cinxit obsidione, ut statim petentes pacem sese dederint. recepti hac conditione, ut si unquam aliàs Flandris rebellassent, publicarentur eorū reditus omnes, quos quotannis ex Flandrico agro recipiebant. Anno proximo in Hollandiam reuersus Maximilianus constituit Vicecomitem alium eius provinciae, cum ipse rebus magis arduis implicitus adesse non posset,

Tornacenses
obsessi.

Vicecomes
Hollandiae
relictus a Ma-
ximiliano.
*Vicecomitē.
In hoc etiam
vocabulo v-
surpando cō-
suetudinem
sequuntur iu-
rius.

*set. Hactum ab eo adhuc Comite gesta, quae postea gesserit Imperator adeo multa sunt & varia, ut separatim volumen requirant. Illud solum adijciam, huius morte * Principis nihil accidere potuisse luctuosius rebus humanis, & utinā sine sanguine huic successorem inueniat orbis.*

Maximilianus
mors.
* Decessit hic
Princeps longē
optimus
ac liberalissimus.
Anno virginē
parvus
1550. Mensis
Ianuarii.

Maximilianus Austrius.

De

De Philippo Maximiliani
filio.

CAP. XXXIII.

PHILIPPVS per aetatem ad-
 ministratiōni maturus, ul-
 trò cedente Maximiliano pa-
 tre, gubernacula Hollandiae
 suscepit. Nostra memoria hic
 Princeps cum magno pedi-
 tum, & equitum globo ingres-
 sus Geldriam, ut eam ter-
 ram olim à maioribus suba-
 ctam repeteret, omnia terro-
 re cōpleuit. pleraq; opida per-
 cussa metu ad primum statim
 potentissimi Ducis aduentum
 sese dedidere. In his prin-

Philippi ad-
 uentus in
 Geldriam.

s ij

Philippus in
Hispaniâ bis
profectus.

Eiusdem obi-
tus in Hispa-
niis.

*De hac tri-
umphali in
Hispaniam
professione,
deq; felici hu-
ius Principis
in patriam re-
ditu exstat Pa-
negyricus

Gratulotius
Desiderij Era-
smi Rotero-

dami: quo vi-
ro neq; facun-
diorem, neq;

doctiorē Or-
bis habet, siue
quis Theolo-

giæ mysteria,
siue politici-
onis dictionis

lautitias re-
quirit. Hic
Philippū ad-

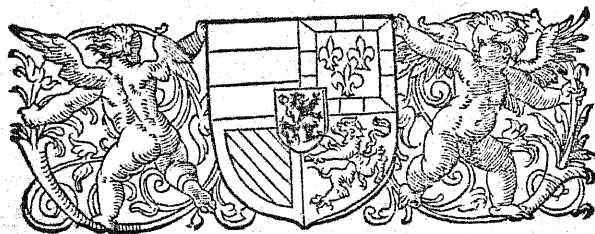
huciuuenum
laudat, obic-
taq; virtutis

immagine co-
hortatur ad
honestā.

*cipijs videbatur breui Gel-
driam, uniuersam domitu-
rus, nisi repente mutatis (ut
fieri solet) rebus in * Hispani-
am profectus fuisset, ut Ca-
stellano Regno inaugurare-
tur. Fuit ea Philippo maxi-
mè pacata magnificaq; profe-
ctio, ut altera illa nobis planè
non tristsis solū, verū et-
iam luctuosa. Nam tunc in
Hispanijs decessit adhuc iuue-
nis, & amplissimis imperijs
destinatus.*

Phi-

Philippus II. Austrius.

Ad Carolum illustrissimum Romano-
rum & Hispaniarum Regem
Philippi filium.

PERDUXIMVS, iuvante
Deo, Catalogum Hollan-
diæ Principum ad Celsitudi-
nem tuã Illustrissime Carole,
de qua iam pridem tui ciues
nihil expectant mediocre. Om-
nibus certissima spes est, te
aliquando magnũ illum Phi-
lippum pietate, Carolum (qui
ob rerum gestarum magnitu-
dinem Bellator à quibusdam
dictus, & quem tu nomine
refers) bellica virtute, auum
Maximilianum clementia,
Phi-

Philippus se-
nior Pius, Ca-
rolus belli-
cosus.

Maximilia-
nus clemens.
Philippus iu-
nior comis &
facilis.

Philippum patrem comitate,
facilitateq; superaturum. In
hanc autem amplissimam
spem tui amantissimos, tuisq;
obsequijs impensissimè deditos
ciues adduxit cum natura
tua bonitas, tum exacta sub
incorruptissimis magistris pue-
ritia tua. ex qua iam egressus
maiorum tuorum indolem
apertè representas. Bis igitur
beatus futurus, quisquis erit
ille, qui te senem, quem ego
nunc iuuenem alloquor, à re-
bus gestis laudabit, efferet à
pietate in Divos; moderatione
in summa fortuna indulgentia;
modestia in tanto rerum

Magistri pue-
ritiæ Caroli.

Virtutes prin-
cipis Pietas,
Moderatio,
Modestia, Co-
mitas, Sapien-
tia.

*omnium successu; comitate in
tanto florentissimi Regni fa-
stigio; denique à sapientia, per
quam Principes imperant
& discernunt iustitiam.*

D. Ca-

D. Carolus Quintus Au-
gustus.

Hollandia.

QVAM nunc Hollandiam dicimus, olim Holtlandia nominata est à copiis lignorum, ut habent annales quidam. Huius regionis herbis & salictis maximè confitus est ager. Frumentum, quo utuntur, nauigiis aliunde inuehitur. Homines hic industrij, negotio, si simplices, & ad omnem humanitatem benignitatemque propensissimi. Alios videas ad parandam vel rerum, vel linguarum cognitionem diuersa Christiani orbis adire gymnasia. Hollandis verò magis honoratur egregia morum integritas, quamquam nec ipsa negligunt studia præcipuè
lite-

literarū meliorū, quas aliquanto felicius quàm ceteri discunt, si modo à teneris annis præceptoribus tradantur. In vasorum nitore, mensarum lautitia, mantilium atque mapparum candore, munditia denique rerū omniū superant alias nationes. mulierū genus pulcrū & lacteū, aut negotiatur ut viri, aut lanificio, lactificiōve dat operam, Hollandia & piscosis interluitur amnibus, & pascuis abundat vberimis, neque regio esse creditur alia in orbe, quæ simili spatio tot habeat opida, mediocriter quidem magna, sed apprimè polita & concinna. Pagos quoque regio sumptu passim ædificatos videas. Dolendum hanc tam nobilem, tam floren-

tem prouinciam Lutheranae factioni tantopere fauere. Dicam nunc de opidis huius regionis.

Traiectum.

HANc urbē attribuunt Hollandiæ, alij Frisiæ, siue in Hollandico solo, siue in Frisia sita, haud dubiè nobilissima est, & priuatarum ædium pulchritudine, & clero. Habet enim celeberrima Canonorum Collegia, in quibus principem tenet locum, quod est diui Martini. Habet & antistitem, qui in sacris latissimè imperat. Hic tam diues ac potens, vt siquando sit, necesse quadraginta hominum milia ad bellum possit armare. Ex hac vrbe Rom. Pontificem Ha-

Hadrianū eius nominis sextum nostra vidit ætas. Quæ felicitas nulli vnquam contigit aliarum quæ sunt in orbe nostro. A Traiecto non longè distita est Dauëtria, quod opidum plures annos floruit schola bonarum literarum.

Dordracum.

VRBS est validè munita, negotiationi idonea, vndique cincta mari, opibus & celebritate inter alias longè princeps.

Herlemum.

HANc urbem inuenio conditam à quodam illustri viro, cui nomen inditum fuerit Lem, germanica lingua, vrbs hinc dici cœpta Herlèsstat Germanicè, nos eadem ratione Her

lemum dicimus Latinè. Forum hic maximum, pulchræ domus, templum egregium, vrbs sita est loco peramœno. Statim egressis mœnia, occurrit nemus, in quo varias auium linguas audire licet, in quo timidi-damæ, cerui-que fugaces, lepores, cuniculi, denique ferarum omne genus.

Leyda.

PVLCHERRIMUM Hollandiæ opidorum. Ædificia habet & concinna & frequentia. Vicorum hic est perpetua quædam mundicies, vt aliis quibusdam terris plus luti accœni inuenias in domibus, quàm hic in plateis.

Delfum & Haga.

De

DE huius opidi conditione, puto me dixisse nonnihil in opusculo de Comitibus. Incolarum opes amplæ sunt, multa in diuos pietas. Ceruisiam conficiunt optimam, quæ plurima ad Zelandos vicinam gentem importatur. Hinc paruo miliario distat Haga-Comitis, ita enim nominatur, pagus & magnitudine, & cultu, & incolarum frequentia nõ paucis anteferendus. Hic concilium est ad quod totius Hollandiæ, atq; item Zelandiæ populi concurrunt in rebus ambiguis.

Amstelredamum.

HOC cæteris quæ nominavi, recētius opidum, genus hominum incolit pecuniæ studio-

sius. Quocirca in remotissimis etiã terris negotiantur, habentque toto ferè anno externum domi suæ mercatorem. Præstat hoc illis commoditas portus. Sunt alia quædam non pœnitenda Hollandiæ opida, Goricum, Gouda, Alcmaria, Roterodamum, eximij illius viri Erasmi Roterodami vrbs nutricula.

Zelandia.

DE Zelandiæ meæ situ extat per quàm eruditi viri Gerardi Nouiomagiveteris amici nostri epistola non inelegans. Dicit ille totam Zelandiam 16. insulis ac totidem opidis constare, fertilem esse regionis agrum, multoq; diligentius coli, quam
Hol-

Hollandicũ. Quod hic nascitur triticum multò & purius & candidius esse Hollandico. Mores esse indiscretos cum Hollandis, lingua citatiore nostrates esse. Portuum commoditate, mercimoniorum copia, & nauium numero Gerardus Hollandiæ præfert Zelandiam. Coquitur hac insula sal candidissimus. Habet Zelandia tres insignes insulas Walachriam, in qua Veria & Middelburgum opida mercimoniis florent. Scaldiam, vbi Ziricea est opulentum, & non inconcinnum opidum. Zuytbeuelandiam, in qua duæ sunt vrbeculæ, Goufa, Ruemiersuuala. Est hæc omnium Zelandiæ insularum amœnissima. Syluas

habet locis aliquot, hortos quoque, in quibus est, quicquid natura produxit herbarum esculentarum. Pomaria passim amplissima. Hic mensibus vernis omnium auium genus subsilire, circumuolare, colludere, delitari videas, hic vel studere, vel obambulare, vel cum amiculo confabulari, vel cibum capere, vel cum sodalibus lusitare summa est voluptas. Gouseti opidulo, quod dixi, vicina est patria mea Barlandia, locus adeo & fertilitate ac rerum copia, & aedificiis & litoris amoenitate praestans, ut non immerito de hac dicere possim, quod de Baiis Horatius dixit, Nullus in vrbe locus Baiis praelucet amoenis. Item. poeta Martialis

tialis: Ut mille laudem Flacce versibus Baias. Laudabo dignè non tamen satis Baias. Totus locus pratis irriguis paruisque cinctus est nemusculis. Dignam studiis, dignam musis sedem diceres.

s. ij

ILLVSTRI VERI
ENSIVM PRINCIPI A

dolpho S. D. Hadrianus

Barlandus.

NVLLO pacto fuisset ausus
literis meis obstrepere tuæ
Celsitudini, Adolphe Princeps
clarissime, nisi superioribus die-
bus vir doctissimus Ioānes Bor-
salus, instituti istic à maioribus
tuis Collegij Decanus, tam mul-
ta scripisset mihi de tua huma-
nitate atque in omnes bonarum
literarum studiosos beneuolen-
tia. Itaque perlecta eius opido
quàm eleganti ac erudita episto-
la, statim cœpi cogitare de euul-
gando sub titulo nominis tui o-
pusculo quodam meo de *Rebus*
gestis

gestis Caroli Burgundi, qui ante
Nantium Lotharingæ Urbem
confossus interiit. quando enim
& literas amas & literatos, non
dubium est mihi, quin has qua-
les-quaes vigilias meas boni sis
consulturos, atque eo studio le-
cturus egregij Principis egregia
facinora, quo soles (vt accepi)
tuos de iisdem rebus audire lo-
quentes, & imitari quoque & fa-
cere ea, quibus maiorum tuo-
rum gloriam illustratum iri pu-
tares. Accipiet igitur Celsitudo
tua libellum meum, hoc est, Ca-
rolum ætate prouectum Adol-
phus ætate florens, de quo Ze-
landia mea (cur enim nō sit mea,
quæ recens natum prima excep-
pit?) omnia expectat, quibus

adiutus Carolus exteris nationibus formidabilis, suis autem vixit longè carissimus. Hunc autem rerum gestarum tanti Principis velut gustum si sensero nō displicuisse tuæ celsitudini, mox ad alia maiora, quæ sub signis gessit, conscribēda accingemur. Vale. Louanij ad Idus Ianuarias, Anno 1519.

CARO-

CAROLVS DVX
BVRGVNDIÆ.

De Natiuitate Caroli, & parentibus eius.

NATVS est Carolus Digij, opido Burgundia, anno partus Virginei IIII. & XXX. supra quadringentesimum & M. IV. Idus Nouembr. Patrem habuit Philippum, de quo proximè dixi, virum longè optimum: Matrem verò Isabellam, qua marito suo prater Carolum, duos alios filios genuerat, quorum vnus adhuc infans, alter iam puera scens extinctus est.

De studiis eius in pueritia.

CAROLVS annos natus ferme duodecim, optimis moribus & liberalibus disciplinis traditur instituendus, ut qui in spē successionis tot provinciarum aleretur, eoq; breui peruenit meditando, exercendoq; ut natu grandior, & Latine loqueretur, & scriptores veteres, etiam citra interpretē intelligeret. Quod certè tam rarum est in principibus nostris, ut plurimum etiam placere nobis & cristas erigere possimus de qualicunq; ad summas eius virtutes, accessione doctrina. Imbutus est

&

& Musicis, olim apud antiquos honestissimo studio, quod hodieq; suam retinet laudem apud quasdam nationes. Doctos viros plurimum amavit. Et occasione data prouexit, maior haud dubiè futurus ingeniorum Mæcenas, ni bellicis districtus curis, mentem omnem & cogitationem ad arma conuertisset. Ego in commentariis rerum Hollandicarum inuenio, religionem adeò curæ fuisse adhuc penè imberbi, ut preces horarias quæ canonice vocantur, legerit, nec unquam omiserit nisi multum occupatus. His filij

progressibus, in tantum est gavisus pater Philippus, ut sapius dixerit, plurimum se omnium bonorum largitori Christo debere, quod talem esset illius benignitate successorem relicturus.

De diffidio inter eum & patrem.

CAROLVS iam primas adolescentiæ metas ingressus, accepit à patre comitatum Cadralegij & quedam alia loca, è quibus annuum reciperet prouentum. Accidit non multò post ut Joannes

nes

nes quidam Coesteynius à consilijs Philippo patri cogitare cœperit, quomodo Carolum principis filium, veneno necaret, erat enim hic illi inuisus. Ut verò rescivit Carolus, ilico ad patrem venit, & non sine lachrymis, exponens quod agrè esset, iussu parentis Cæsteynium apprehendit, apprehensum & nefarij sceleris convictum, supplicio admouit. Ex hac tam iusta & salutari animadversione Carolo inexpiabilis conflata est invidia apud eos, sine quorum consilio, neque priuatim, neque publicè quic-

quam agebatur. Itaq; his conantibus factum, ut breui pater à filio alienatus, primum omnibus bonis eum exuerit, mox etiam vetuerit edicto, ne quis illustrium virorum, aut illi conuineret, aut prodeuntem honoris causa sequeretur. Hoc in statu cum res patris Philippi repperisset Antonius nothus, è Gallia tum reuersus cum exercitu, post habitis rebus omnibus, nihil non tentauit, nihil non fecit quod ad fratrem Carolum patri reconciliandum pertineret. Philippus autem rogatus à multis & magnis principi-

cipibus, ut nihil commeritum filium in gratiam reciperet, secum cogitans unicum esse illum heredem suum, ad se ex Hollandia quo is durante patris ira profugerat, reuocatum, amplexus in pristinam dignitatem restituit.

De prima eius expeditione.

PRIMAM expeditionem ultro suscepit in Ludouicum, Regem Gallorum, quem ad Montem-Henrici magno pralio deuicit. Is locus distat ab urbe Parisiorum septem Gallicis miliaribus. Carolus in ea pugna periclitatus est, nempe in collo graui vulnere

accepto. Rex autem Ludovicus abiectis armis trepidus in arcem quandam se recepit. Deinde Parisium regiam urbem ingressus, plures dies intra muros se continuit. Interim ad Carolum victorem saepius missi legati, qui pacem peterent, qui omnia victum regem facturum dicerent, quae victor Carolus petuisset. Igitur his legibus tandem pax impetratur, ut omnes eas terras Burgundionum Principi Gallus redderet, quas antea vi tenuisset, his adiecta tres ciuitatulae, inter quas Pyrona. Carolus victor Bruxellam

lam reuersus ingenti patris Philippi, deinde totius gaudio ciuitatis est exceptus, in eo enim congressu omnia spe, votisque maiora contigerant.

De morte vxoris eius Ysabella.

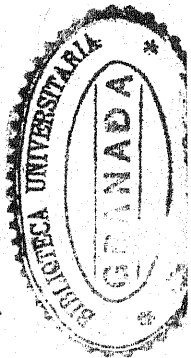
QVVM adhuc in Gallis Carolus abesset, vxor Isabella mariti sui longè amantissima, Gorici opidulo Hollandia, in morbum incidit, contractum (ut quidam putant) nimio Caroli desiderio. Igitur conuocati peritissimi medici suaserunt, ut relictâ Hollandia, Gandauum ueheretur, fore sperantes, ut filiola (quae in eadem Urbe. per id tempus

educabatur) iucūdisimo conspectu recreata, breui conualesceret. ubi verò Antuerpiam peruentum, mulieri ad eò morbus inualescere cœpit, ut in D. Michaelis Cœnobiū deportata, paucis post diebus exspirarit. Sepulta inibi magnificè antè aram maximam. Fuit hac mulier Christo deditissima. Struunt alie magnificas aedes in quibus omnideliciarum genere fruantur, Isabella pauperibus impendit omnia. Legitur sapius paucis comitibus, inopum circuisse tuguria, quibus illorum subleuanda egestati occultè pecuniam

niam intulerit, eximio prorsus atq; omni auo memorabili exemplo.

De euerfione opidi Dionantensis.

ANNO salutis humanæ M. quadringentesimo sexagesimo sexto, Dionantenses (horum opidum Dionantum visitur ad Mosæ ripas) adiuti Leodinorū viribus latè Brabantiam, Hannoniam, Namurcum, fœdis populationibus deuastabant. Multa interim contemptim loquentes de Philippo Principe, cui per id tempus aduersa valetudine impedito non licebat

patrios tuerisines. Carolus igitur filius iniuriam non ferens ex Arthesia (ubi tum erat magnis implicitus negotijs) Bruxellam redijt, atq; ibi cōscripto statim exercitu profectus in Dionāteses, eorum urbem valide munitam cepit, captamque euertit. Iuxta Dionantum & Bouiniam ad Mosam Pouluagium opidulum, tunc etiam deletum & solo aequatum est. Visuntur hodie domus aliquot reliquiae euersae urbeculae, visitur & puteus insignis. Eodē temporis spatio erat Leodinos quoque magno armorum ap-
 para-

paratu inuasurus, nisi vicinae urbis euersione perterriti illi, supplices veniam petissent, quibus pro ingenita sibi clementia Carolus noxam condonauit, acceptis ab eisdem quinquaginta obsidibus, qui Louanium profecti, tantisper ibi manerent, quoad Philippo patri (cui fuerat illata iniuria) omni ex parte satisfactum esset.

De morte patris eius.

NON multo post Philippus pater, a legato in Angliam Antonio notho suo, qui ab Rege Eduardo quarto

peteret, uti sororem suā Margaretam, Carolo daret uxorem, Brugis eodem anno agrotare cœpit. A proceribus qui tum aderant illic, fore sperantibus ut brevi reualesceret, Carolo filio quid temporis Gandavi erat, nihil significatum proximo triduo. Verum postea magis magisque inualescēte morbo, quum non procul abesse à morte videretur, accersitur filius, qui nocte dieq; continuato itinere profectus, iam quidem grauius affectum, sed tamen spirantem adhuc patrem inuenit, mansitq; cum eo. Defun-

Etum

Etum verò tam pijs est lachrymis prosequutus, ut astantibus ipse lachrymas excusserit. Astantium quoq; procerum & scēminarum illustrium ad principis casum tanta est orta commiseratio, ut præ nimio dolore parum animi compotes, alij clamorem extollerent, alij propemodum exanimati conciderent. Postquam verò mors optimi principis fama ac nuncijs vulgata est, maximus repēte luctus omnium occupauit animos. qui Burgundicæ ditionis fuerunt. Annus, quo tam inclytus periit princeps, fuit (si commentarij

quos sequimur, rectè colligunt
millesimus quadringentesi-
mus L X V I I. humana salutis.

Corpus eius insepultum ali-
quamdiu seruaturn est in ea-
dem urbe. Deceuerat enim
filius illud primo quoque tem-
pore in Burgundiam sepelien-
dum auerere. Quod postea
factum esse suo loco dicetur. I-
sabella mater cum paucis an-
nis charissimo coniugi super-
uixisset, mortem obiit Arris,
non longe ab opido sancti O-
domari. Cuius etiam cor-
pus in Burgundiam est auer-
tum.

Quo-

Quomodo Flandriæ & Bra-
bantia principatum
acceperit.

POST summum patris diem,
Carolus cum ornatissimo pro-
cerum suorum agmine Gada-
uum properat. Quod ubi esset
intellectum, occurritur ei ab ur-
bis primoribus, qui nouo et
optatissimo principi aduentum
gratulati, eundem introducunt,
estque tunc impunitas concessa
plus octingentis maleficis, qui
cum principe Gandauis sunt in-
gressi. Exceptis igitur omni spe-
ctaculorum genere, et uoci-
bus undiquaque aggratu-
lantium, ciuium, principatui

u iij

Flandria inauguratur. Sed Pompam illam, sed gaudia illa atque tripudia inopinatus luctus inquinauit. Nam tumultus inaugurationem sequutus est, petentibus Gandauis omnia priuilegia sibi restitui, quæ Philippus pater illis ademerat. Estq; populi furor eo grassatus, ut ibi Carolus fuerit coactus facere, quæ illi uellent. Sub hac profectus Teneramundam, missis Gandauum legatis, omnia rescidit, quæ paulo ante illis metu potius quam uoluntate concesserat. Venit postea Louanum, primam Brabantia urbem,

bem, ubi cum simili solennitate eius regionis principatum suscepit, tanto omnium gaudio, ut beatos sese clamarint, quibus tot animi dotibus excellentissimus princeps contigisset. Louanio Bruxellâ profectus: in ea quoque urbe singulari fauore excipitur, ac festo die Margareta miro consensu ciuium in uerba noui principis iuratum est. Huc ad eum reuersis Gandauis, qui paulo ante per tumultum insurrexerant, ueniam petentibus ignotum est.

De composito per eum tumultu Mechliniæ.

EODEM ferè tempore Me-
 cblinia exortus tumultus,
 qui velut incendium alia atq;
 alia corripuens, eo serpsit, ut
 furore vulgi expulsis, qui rem-
 publicam administrabāt, præ-
 fecti domus solo æquata, bona-
 que eius direpta sint. Qua
 violentia princeps vehemen-
 ter commotus, incredibili ce-
 leritate eò contendit urbem
 deleturus, nisi orantibus mul-
 tis nobilib. viris, ut sane par-
 ceret multitudini, hac lege i-
 gnovisset admissum, ut quic-
 quid privatarū ædium antea
 vulgus per furorē euerterat,
 suo sumptu instauraret, nu-
 mera-

meratis triginta milibus au-
 reorum præfecto, cuius bona
 diripuerat. Illud etiam inue-
 nio, multa tum civibus adem-
 ta ob rebellionem privilegia.

De subactis Leodiensibus.

HIS peractis, Carolus iterū
 bello adortus Leodienses,
 multas eorum arces vi cepit,
 opidum sancti Trudonis (ita
 enim hodie vocatur) obsedit
 aliquot diebus. Cuius subacti
 muros dirui iussit, ut ita re-
 bellandi materiam in perpe-
 tuum eis adimeret. Postremò
 Leodienses quoque obsessi, vi-
 dentes non posse se viribus

Caroli resistere, omnes inermes cum singulis vestimentis egrediuntur, adq̄ ducis genua prouoluti, multis tandem precibus obtinere, ne urbs excidio dederetur, que imperata facere nō recusaret. Princeps verò utcunque placatus, domitam atq̄ subactam urbem non est ingressus, nisi quicquid intus erat armorum ad se deportatum, in sua potestate haberet.

De fecundis eius nūptiis.

DE FVNCTVS hoc bello princeps, uxorem duxit Margaretā sororē Eduardi quarti Anglorum regis. Hæ nuptiæ
Brugis,

Brugis, opido Flandria celebrata sunt tanto apparatu, ut nihil à condito euo sol viderit splēdidius. Primum omnium ad celebrādas nuptias domus à fundamentis extructa incredibili sumptu ac celeritate, cuius parietes, conclauia, atq̄ cubicula omnia tapetibus preciosissimis consternuntur. Tricliniū in quo princeps die nuptiarum conuiuio adhibiturus erat nobilissimos quosque, ita magnifice ornatum est ut cætera omnia quāquam preciosissima, nihil tamen fuerint conferenda cum his, que ibi visebantur. Erectus eo loco

fuit abacus, in quo pulcherri-
ma vasa omnis generis expo-
sita vidisses. Hic erant ex au-
ro purissimo emunctoria, can-
delabra, maluaia, pelues, va-
scula patoria, disci, salina, ce-
nophora, paropsides, gabata,
vox me citius defecerit,
quàm nomina tantum dixe-
rim eorum, que ad illius ma-
gnificentiam conuiuij absol-
uendam parata erant. Fo-
ris quoque nihil cessatum est.
Omnes vici, omnes domus
quà erat ventura sponsa, pul-
cherrimis auleis, plateis flori-
bus omnifariam, quos dabat
anni tempus, vestiuntur. Sunt

¶

¶ nobilissimi artifices vndi-
que accersiti, ad excogitan-
da ea, que ingredientium &
pratercuntium oculos detine-
re possent. Jam parata &
magno conquista erant ple-
raque omnia quum dies ap-
peteret nuptiarum. Brugas
igitur cum trecentis plus mi-
nus equitibus princeps egres-
sus, Damam venit. Huc e-
nim non multò ante ex patrio
solo appulerat sponsa, in hac
vrbecula celebrato nuptiali
fœdere, ilico Brugas reditum,
Margareta ciuium letis ex-
cepta vocibus, gratissima ni-
mirum atq; omnibus optatis-

suma adueniebat. Nunc praeterea edita toto opido spectacula omnis generis. Praeterea exhibitos ludos tota urbe regionatim, & quidem per doctissimos histriones. Taceo omnium penè Burgundicae ditionis opidorum gratulationes, insignium ingressus antistitum. Denique celeberrimam hominum frequentiam. Nuptiarum die in triclinio, ubi cum sponsa & illustrioribus viris discumbebat princeps, quatuordecim partim argenteis, partim aureis navibus, quarum singulae quatuor scaphulas habebant, cibus in mensam illatus est.

Quid

Quid missus dicam ferculorum? quos fuisse legimus numero circiter quadraginta.

Quibus verbis efferam vinum odoratissimum? quod convivis appositum est. Secunda mensa tragemata, ex saccaro, poma, nuces, lautitias omne genus habuere. Quae omnia dum fixi, suspensiq; praestupore conuiuia degustant, à pueris interea in Cupidinum speciem figuratis, longè suavisissimi ad mensas adolentur odores. Nihil ad hanc magnificentiam egregius alioqui Antonij & Cleopatrae apparatus. Nihil Heliogabili sexcenta stru-

thionum capita una cœna apposita. Ut semel finiam, quicquid de dubijs ac pollucibilibus loquitur cœnis antiquitas, hac Burgundia inferius est. Postquam verò exempta fames epulis, mensæq; remotæ, oculorum varia sunt exhibita oblectamenta, ex quibus prope innumeris, pauca referam. Illati sunt in triclinium pavones flammiuomi, in quibus tantum artificij, tantum opera insumptum est, ut à veris internosci vix potuerint. Introductus est Leo, cui eximia pulchritudine virgo insidebat, gestans manu insignia prin-

principis Caroli. Ad ostentandam magnificentiam magis quàm oblectandi gratia illatæ sunt argenteæ turres numero triginta, quibus arces totidem significabantur, quarum ea tempestate dominus ac possessor erat Carolus. Postremò introductum est animal (Dromedarium quidam putant fuisse) cuius dorso imposita sportula, unde omnis generis euolantis auicula, haud aliter cantu demulcebant omnium aures conuiuiarum, quàm vere nouo ramis arborum instrepitantes vario concentu pretereuntem detinent viatorẽ. Secun-

dum hæc funambuli, Pantho-
mimi, Arethalogi, saltatio-
nes, illustrium choreæ & femina-
rum, & quicquid præterea a-
nimi gratia potuit excogitari,
exhibebatur. Quod reliquum
erat temporis ante cœnam,
varijs est lusibus impensum.
Carolus autem, quum hæc nu-
ptia fierent, annum ætatis a-
gebat tricesimum quintum:
primo, secundo, ac item tertio
diebus proximè insequentibus
ludi sunt exhibiti, & cele-
brati magnificentissimo appa-
ratu in argumentum publicæ
letitiæ, quos Georgius Bade-
nus, Episcopus Metensis, Io-
annes

annes Burgundus Camera-
censium antistes, David Bur-
gundus Traiectinorum in
Hollandia præsul, Guido Tor-
nacensis Ecclesiæ summus pa-
stor, cum plerisque alijs multo
nobilissimis viris, Carolo prin-
cipi & sponsæ admirationem
vsque formosæ assidentes spe-
ctarunt.

De suscepto per eum principa-
tu Hollandiæ & Ze-
landiæ.

His celebratis nuptijs, cum
universo propemodum flo-
re procerum Burgundiæ in
Hollandiam venit, ubi rur-
sus ad singularum orbium

ingressum renouat a latitia, in-
stauratis triumphis, & pas-
sim editis magnificentia, splen-
doreque visendis ostentaculis,
apud Hagam-Comitis pri-
die feriarum diuæ Magda-
lena, principatui eius regionis
initiatur.

De vltima obsidione Leodij, &
eius euerfione.

SV B id tempus rebellatum
est à Leodiensibus, qui no-
cturno tempore ingressi Ton-
grinum (olim hac vrbs Octa-
uia dicta est) Ludouicum an-
tistitem suum, Caroli princi-
pis nepotem captum abduxe-
runt Leodium. Huius rei in-
digni-

dignitate permotus Carolus
vndique magno studio con-
tractis copijs, mouit in Leodi-
nos. Erat tunc temporis eorum
vrbs non solum magna & e-
gregie munita, verum etiam
florentissima & caput eius gē-
tis. Magnitudinis argumen-
tum fuit quòd in ea tum vise-
bantur templa numero tri-
ginta duo, nos vulgò dicimus
ecclesias parochiales. Ad hanc
igitur urbem castra Burgun-
dus, exercitumque parti-
tus, eam non vno loco cir-
cumfedit, postridie vt sperabat
expugnaturus, nisi pluuio cœ-
lo impeditus fuisset. Auxilia

ad eius expugnationem opidi
 misit Gallorum Ludouicus,
 qui & ipse magna ex parte
 gerendis rebus interfuit. Ca-
 rolus paucis diebus obsessum
 Leodium, valideq; interea ab
 incolis defensum, nouissimè vi-
 cepit, captum diripuit, dire-
 ptum euertit, multis prius ac
 varijs scuitia exemplis à mi-
 lite ipsius editis. Antonius Sa-
 bellicus in opere cui titulum
 prætulit Zapsodia historiarum
 author est, Burgundum sum-
 mo id bellum odio suscepisse.
 Nam expeditionis eius du-
 cibz ab eo mandatum est, vt
 vna manu exertū gladium,
 altera

altera gestarent facē arden-
 tem, iis nimirum rebus mise-
 ra genti exitium minitantes.
 Captam urbem Gallus cum
 Burgundo ingressus pectore
 non rectam, sed Andrea cru-
 cem habuisse dicitur, vt hoc
 factō innueret omnem eius
 belli gloriam ad Carolum per-
 tinere. Incidit autem hoc
 excidium inclyte urbis inter-
 tium Calend. Nouembres,
 anni dominicæ incarnatio-
 nis, millesimi, quadringentesi-
 mi, sexagesimi octauī.

De Aquisgrani incolis à Carolo
 veniam petentibus.

maduertit, qui urbe capta è sacris locis quippiam sustulissent. Egregius princeps hoc factò ostendit, nullum esse tam iustum bellum in quo non sit à diuorum templis atque aris temperandum.

De reditu profugorum Leodiensium ad suam urbem.

EODEM tempore Leodinis, qui Caroli victoris metu profugi incertis sedibus vagabantur permissum est, ut ad sua loca redirent instauraturi, si vellent ea quæ paulò antè militum rabies, deformauerat. Undique igitur in urbem

bem omni prope desertam humano cultu immigratur. Nec sine lachrymis immigratum præsertim quum incendio miserabili, propemodum solo æquata ædificia præterirent, in quibus aliquando latos dies inter sanguine coniunctos exegissent.

De seueritate eius in iure dicendo.

IUS dixit postea in omnibus suis prouincijs, haud minore seueritate quàm diligentia. nõ est passus vlla grauiora scelera impunè fieri. Nullus unquam principum in iure dicendo minus dedit amicitia,

pecunia, sanguini. Quibus rebus nimium solent quidam commoueri, neq; interim esse memores, iustitia primū munus esse, ius suum unicuique tribuere.

De Frisijs quædam, & motu sequuto expulsionem Eduardi Anglorum Regis qui focer Caroli.

PARVIS post annis Frisia orientales populi, quum Burgundionum ducis imperium detrectarent, missi sunt hinc inde legati per quos de pace & parendi cōditionibus ageretur, quamquam libertatis gens amantior, nullas nisi mul-

tō equissimas conditiones admissura videbatur. Carolus animaduersa gentis pertinacia, terribili armorum apparatu mox erat fines eorum ingressurus, nisi ad tempus dissimulandum ratus, aliò mentē cōuertisset. Circa eadem tempora maximus armorum motus in Britannijs extitit, pulso & eiecto nobilium coniuratione Eduardo rege, Caroli Burgundi focero. Neque resedit hic motus citra humanum cruorem. Ante Calisum & alia quadam loca ingenti edita cade. Cuius rei nobis est auctor Sabellicus, veteris ac re-

centis historia scrutator, meo iudicio non indiligens.

De stella comata visa Caroli temporibus.

ANNO dominici natalis, Millesimo, quadringentesimo, septuagesimo secundo, mense Januario sub festum diem Agnetis exorta est crinita stella, qua maximo horrore mortalium visa, fulsit per continuos tres menses. Multa hunc cometam sequuta bella, atque ingens hominum cades & pestilentia, qua pluribus locis atrociter scuijt.

De

De Arnoldo Geldriae Principe carcere educto, & Adolphi filij huius per Carolum apprehensione, & de bello Geldrio.

PER idem ferè tempus opem & studio Burgundi custodia dimissus est Arnoldus Geldriae Princeps, quem filius Adolphus septennium totum in vinculis detinuerat. Quam causam huic in parètem violentia pratenderit non tradit, quibus cura fuit nostratum principum res gestas conscribere. Illud reperio Adolphum postea accersitum ad Carolum principem uti de communib.

y

rebus inter se commentarentur. Sed quum impius ille multa eo congressu se digna Caroloq; indigna locutus esset, primò diebus aliquot servari iussus, mox Viluordiam (hoc Brabantie opidum) abducitur, ubi custodia traditus mansit usq; ad obitum Caroli. Duplex deinde fama est, quomodo accesserit Burgundo Geldria principatus. Quidam eum emisse scribunt à duce Iuliacensi, qui tum verus esse credebatur hæres eius terre. Alij tradunt Arnoldum paulo antequam vita decederet Adolpho filio infensum, exha-

exheredato eo principatum, cessisse Burgundionum, ducè Carolo, qui defuncto iam Arnolde misit ilico ad singula penè eius regionis opida legatos, qui monerentur, ut si rebus suis consultum vellent, Caroli imperiũ reciperent. Quod si facere recusarent, haud dubiè futurum, ut egregius princeps armis repeteret suam terram. Legatis superbè responsum neminè esse tota Geldria qui magnopere Caroli minas pertimesceret, si acie certare vellet, non de futuros qui patriam defenderent. Hac ubi renunciassent legati,

statim cum exercitu profectus in Geldriā Carolus, primum à Ruremundanis recipitur, atque his initiis perterriti vicini, ultrò deditione facta, in gratiam sunt accepti. Opidum Uēlo diebus aliquot obsessum est, ac novissimè, apertis principi portis, omnia sunt illi in manum tradita. Postea & Nouiomagum clarissimum Geldria opidum, viginti quinque diebus variè oppugnatum ad deditiōem compellitur. A cuius ciuibus ingēti letitia introductus Carolus totius Geldria principatum suscepit. In eadem

urbe

urbe ad se adductos mortui Arnoldi ex filio nepotes, primum est osculatus, deinde è conspectu summos iussit auerhi Gandauum ad uxorem suam Margaretam sic reperio apud quosdam. Alij dicunt pueros illos non Gandauum missos, sed unà cum principe auēctos esse in Brabantiam, ubi sint plures annos honorifice habiti, Nouiomagi principatu Geldria (ut dixi) suscepto, à ceteris quoque eius terra opidis Burgundus recipitur, ac postremò comitatui (ut vocant) Sutphania, solennibus etiā caremonijs ini-

y ij

tiatur. Æstas qua subacta est à Caroli armis Geldria, fuit citrà omnem hominum memoriam calida, diuersis locis & homines & bruta animalia intolerandis periere caloribus.

De congressu duorum principum potentissimorum Friderici Imperatoris, & Caroli ducis.

ANNI huius autumno Fridericus Imperator pulcherrimo comitatu, in quo multigregij præfules, multi insignes duces, ac illustres erant, optimates, venit Treuiros (est hæc ciuitas ad Mosellam fluum sita)

sita) ut cū Carolo Burgundionū principe de multis ac varijs rebus coràm loqueretur. Carolus verò ut venisse audiuit Imperatorem, compositis in Geldria rebus, eò confestim est profectus, longè pulcherri- ma comitante pompa. Inuenio principi non longè disto à Treuiris obuiam itum ab Imperatore, tum urbem tubis, alijsq; id genus circumsonantibus instrumētis pariter ingressi, diebus aliquot unà fuerunt. Interim Carolus, nihil non opum, nihil non splendoris effudit, ad decorandum Imperatoris aduentum. Conuiuium,

cui per eos dies Imperator est à Carolo adhibitus eiusmodi fuit, ut propemodum nuptias illas (de quibus alio loco diximus) apparatus, & magnificentia aquauerit. De hoc FridERICI imperatoris, & ducis Caroli congressu extat, & circumfertur pulcherrima epistola, eximiè docti viri Rodolphi Agricola.

De parlamento Mechliniæ per Carolum ducem instituto, & sepultura parentum eius.

R*EVERSUS ab Imperatore Carolus, Mechliniæ Curiam instituit, qua non erat alia*

alia in orbē Christiano celebrior futura, si feliciter inchoatum à Carolo principe concilium insequentibus duces pari cura fouere, ornare, atq; ampliare studuissent. Hac curia prelatata ceteris, constituta erat causarum omnis generis iusta ac legitima disceptatrix, omni adempta prouocandi potestate litigantibus. Cōsiliarij numerum tricesimum explebant, omnes viri docti, perspicaces, circumspecti, acri iudicio, iusti & sobrii. Dixisses Arcopagitarum concilium illud esse, ea grauitate, doctrina, prudentiaq; lites dirimebant, suum

cuique reddentes. Ad locum audiendis controuersijs destinatum equites ibant, aliter enim non licebat. Curiam ingressis, paratum erat sacrum. In hoc precabatur sacerdos, uti optimus Deus eiusmodi suis mentē daret, ut eo die concilio prodesse alijs & possēt & uellent. Sacro factō, locū tractandis reipublice negotijs constitutum ingrediebantur. Unde post horas aliquot sub meridiem egressus eos excipiebat. Iterum sacrificus alterum facturus sacrum, in quo Deum precaretur, ut eius diei concilia, commodo esse uellet reipublice.

blica. Ad hęc honoris ademptionem his fuerat interminatus Carolus, si quid per concordiam praterissent, quod ad reipublice commodū pertinere uideretur. Adeo nihil hic princeps, nisi de publico cogitabat. His itaq; sic ordinatis, ad parentum suorum sepulturam animum adiecit. Vtriusque igitur patris matrisque corpus, longis itineribus in Burgūdiam deportatum, sepelitur in Carthusiensium monasterio, quod extra Digium urbem uisitur, non in celebre. Singulis pene opidis, quae erat iter faciendum, celebrata

exequiæ nullo adhibito honoribus modo.

De obsidione Nouesij, vulgò Nutia dicitur.

PER id tēpus Ruperus Beyeren Coloniensium Archiepiscopus, multum est apud Carolum Burgundum cognatum suum questus, magno conatu obstare Colonienses, & opida circumiecta, quo minus ipse debitos sibi annuos prouentus ex locis illis reciperet.

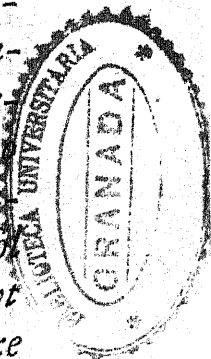
Quo audito Burgundus, ut Rupero (alij habent Roberto) præter cognationis vinculum, etiam charissimo subueniret, conscripto ingenti equitum

tum ac peditum exercitu, fines ditionis suæ egressus, ad bellum Coloniensium, & finitimis inferendū properat. Nouesium Colonia vicinum (dicitur vulgò Nutia) ceptum est obsideri medijs Julij caloribus. Aduexerat secum princeps immense molis bombardas, quibus non uno loco disiecta murorum parte multum & urbis ædificijs damni illatum, & magna incolarum facta strages. Lego urbē multa vi oppugnatam aliquanto etiam maiore presidio à ciuibus defensam. Erat presidij præfectus Hermannus

quidam Comitiss Hessenij frater, cuius virtute opidum incolumemansit, inter maximos terrores. Nam ut cetera obsidionis mala prateriam, ab his etiam qui intus erant fame & rerum omnium tanta inopia laboratum est, ut equi, instrumenta militiae, pluribus victui fuerint. Apud quosdam inuenio, paucis diebus in alimoniam ciuium absumptos cccc. equos. Hic nihil dico de pralijs que durante obsidione inter obsessos & Burgundum fuere. Ex multis enim duntaxat insignia consector. Asidebant nostri homines

Novo.

Novesium, quum imperator Fridericus Agrippinam venisset, ut cum Burgundo vel confugeret, vel obsidione Novesium liberaret. Hoc audit Carolus, tatum absuit, ut fuggam circumspererit, aut de soluenda obsidione cogitarit, ut instructos suos etiam produxerit, avidus certaminis. Verum continuit sese intra septem Fridericus imperator, vel non ausus dimicare, vel quia speraret futurum, ut imperatoris adventu perterritus Burgundus, inde subito discederet. Quum nil tale post dies aliquot evenisset, videreturque dux in

incepto bello perseveraturus, est inter eum ac imperatorum militem satis atrociter pugnatum, vicitque Burgundus tanto gloria maiore, quanto bellicosorem fuderat hostem. Et hanc victoriam potius virtuti quam fortuna debuit, nam & aciem peritissimè instruxerat, & promptissimè omnes pugnaverant. Non est post eum diem Romanus princeps ausus cum Carolo manum conferere. Itaque de pace agi ceptum per summi pontificis Legatum Alexandrum antistitem Foroiuliensem, qui noctes diesque principes hortari, ut ar-

ma

ma exueret, Burgundus Nonesio discederet, quoad de rematurius cognosceretur, essetque Pontificis maximi ea cognitio. His utrinque acceptis, pax sancita est, quam excepit Gallicum bellum.

De bello aduersus Regem Gallorum.

NAM Ludouicus Rex Gallorum Arthesiam & Picardiam ingressus, plurima Caroli ducis opida vi capta diripuit. Quo successu elatus, de Atrebatu etiā oppugnando cogitauit. Verum huc tempestiue missum presidium, Galli conatus irritos fecit. Prius

z

tamen quam Ludouicus ex his locis militem abduceret, pugnatum lego inter eum, ac duces, quos miserat Carolus ad tuendum Atrebatum. Vicit Gallus, qui ut erat numero militum superior, ita cum longius abesset Carolus, multo etiam plus animi secum attulerat.

De aduentu Eduardi Regis Angliæ ad Carolum ducem,
& de induciis cum Gallo.

SUB hanc pugnam, ab No-
uesij longa obsidione do-
mum

num reuerso Carolo nunciatur, appulisse Calisiam Eduardum Anglorum regem, cui eius tam laboriosi itineris causa fuit, ut cum Carolo, qui rursus ingentem contraxerat exercitum, suas copias iungeret. Ita enim prius inter eos conuenerat. Unà igitur Galliam ingressi, tantum terroris Ludouico incusserunt, ut is repente conuocatis regni primoribus, eos veluti in re trepida anxius consuluerit, quo pacto esset infestissimo hosti resistendum. Placuitque cum legatos mitti, qui pa-

L ij.

cem peterent. Auditi legati, non pacem, sed nouem annorum inducias impetrarunt. Hic tam insperatus rei exitus, ut incredibili Gallum letitia affecit, ita Anglorum princeps malè habuit, quibus immodica vastanda Gallie cupiditas inceserat.

De bello gesto in Lothor-
ringia.

EDVARDVS undecim hebdomadib. in Caroli prouincijs cōmoratus, ad suos transmisit mense Septembri, quo tempore, & Carolus Namurcum venit: unde cum ingenti militum numero ante exitum

tum eius mensis in Lothoringiam, ob fœdera sibi non seruata, profectus, impetu primo urbeculas aliquot vi cepit, captas, presidio muniuit. Quo successu ducis perterritus Renatus eius terra princeps, annos natus circiter viginti, cū aliquot nobilioribus uiris in Galliam fugit, ne uiuus in hostium potestatem ueniret. Fuga principis adeo fracti sunt omnium animi, ut effusus Caroli exercitus, paucis diebus loca plurima occuparit. Nouissimè obsessum Nantium longè munitissimum opidum, tenuit obsidio illa nouem

hebdomadas. Vrbs interea multum strenuè defensa, tandem fame domatur. Itaq; facta deditioe, ciues vita donati, præter duos tresve, qui ultimo sunt affecti supplicio. Animaduersionis huius causa non traditur à scriptoribus. Urbem deditam Carolus presidio firmavit, atq; inde digressus, totam Lothoringiam brevi ad obsequium redegit. Fuit hæc ultima eius victoria. Vulgò creditum est, omni fauore numinis destitutum eum, postea nunquam feliciter pugnasse cum hoste, quòd eodem tempore multo grauissimis exacti-

ctioni-

etionibus clerum onerasset, quanquam expedit nonnunquam quosdam ad frugalitatem vocare, modo satis iuste ad id faciendum rationes accesserint.

De bello eius contra Heluetios.

SV BACTIS Lothoringis non diu in ocio fuit Carolus, sed bellicam gloriam augendi cupidior, transtulit inde bellum in Heluetios, quòd hi populi non multo ante Sabaudiam (ubi præerat neptis eius) tumultuosè ingressi omnia terroris ac prædæ compleuerant. Itaque primum sunt missi

ab Heluetijs legati, quos princeps Carolus vix auditos iussit confestim abscedere, atq; ipse eodem tempore sequutus in vrbe Gransonia, quã nonnulli dicunt, ab eo tum expugnata, plures Heluetios in crucem sustulit. Quo factò còmotà & irritata gens pugnatior, contractò exercitu hostem Burgundum adoritur certa spe aut occidendi eius aut fugandi. Heluetiorum impetu degrauatus Caroli miles primo auertitur, inde fusus fugatusq; multà cum cade dissipatur. Fuisse in eo pralio captus princeps, nisi relictis suis

loco

loco discessisset fugièti similis. Sunt, qui scribant hic perisse opes Caroli ducis, tantum vasorum aureorum argenteorumq; ac vestium omnis generis ab hoste deportatum, amissus & omnis bellicus apparatus.

Deijsdem.

EXPRIMI verbis non potest quantum ex hac inimicæ gentis victoria dolorem animo conceperit victus Burgundio, qui vincere semper antea consueuerat. Vir altro spiritu ac nimium quietis impatiens, neque die, neque noctu somnium capere potuit. Itaq; repa-

rato exercitu, iterum Heluetios adoritur, cum quibus infelicissimè nuper dimicauerat. Hic quoque vicit ac superior fuit Heluetius, quippe qui numero militum, prestabat. Pars multò maxima Burgundionum aut capta aut caesa, nullus fere clari nominis fuit ex nostris, qui non illic ceciderit præter ipsum ducem, qui re perditæ ac profligatæ cum paucis fugæ comitibus, fugæ seruatus est. Joannis Baptiste dies fuit quo Heluetij & Burgundiones tanta animorum pertinacia conflixerunt: qui huius proximus dies illuxit facile decla-

declarauit, quàm tetra sit ibi loci editæ cades, numerata enim sunt à quibusdam, xxxvj. M. occisorum.

De recuperato Nantio per Renatum, & eiusdem vrbis obsidione per Carolum ducem.

HAc clade suorum consternatus Carolus in maximū luctum ac mærorem incidit, nunc secum reputans quantum hominum proximis duobus prælijs, sua temeritate orco demisset, nunc existimans nihil esse turpius, quàm vincium ducem, qui toties ipse fortissimos populos ad ob-

sequium redegisset. Caterum Caroli malis & tam nobili Heluetiorum victoria erecti plures populi consotiatis viribus ut unum hominem extinguant, ad arma concurrunt, ac ductu Renati principis Lothoringie, Nantium ubi à Carolo presidium fuerat relictum, obsidione cingunt, nec multis interpositis diebus idè opidū prius expugnant, quàm Burgundus eo cum suis copijs accurrere potuit. Expectabat enim ex Brabantia, & finitimis locis novum exercitum, quo accepto properans in Lothoringiam, Nantium iterum

rum

rum obsedit. His locis ab hoste (quod minimè futurum vereretur) circumclusus, tanta rerum omnium inopia laboravit, ut in eius exercitu plures fame sint extincti. Itaq; indignantium militum voces passim exaudite, satius fuisse dictitantium, in patria manere, ubi coniugibus suis ac liberis assidentes, nulla interim neque cibi neque potus inopia premerentur. Abductos se in ea loca quib. aut procul a patrie conspectu moriendum sit, aut quod morte miserius est ac tristius in servitute vivendum. Haec militum querela non du-

bium est, quin principem suorum amantissimum commoverint, verum in eo statum erat, ut mederi tantis malis non potuerit.

De prælio ante Nantium & cæde Caroli ducis.

HAVD multò post Lotharingus ad pugnam evocat Burgundum, qui una parte copiarum in obsidione relicta, statim venit ad locum certamini constitutum, acie dimicaturus cum paucis aduersus tam multos. Hic suos perterritos hortatus dicitur ut alacres irent & gloriam à maioribus acceptam posteris relin-

que-

querent, adeò non esse formidandum hostem Helvetium, qui pauore Burgundici agminis haud sua virtute bis feliciter antea dimicasset, numero militum vincere Helvetium, sed non raro modicis copijs præpotentes fusos esse exercitus. In hanc sententiam ubi pauca nequicquã dixisset, canentibus signis Renati miles cum tanto fremitu & clamore in hostem procurrit, ut statim turbatum eum locosum mouerit. Neque difficile admodum erat; pugnant enim cum recentibus & integris, debiles macie

confecti. Primum igitur facta fuga, deinde innumeri caesi ac primo impetu obruti ex nostris. Quis tam beata rerum ac verborum copia instructus ut cladem eius multiplicem, deuictorum fœdissimam fugam, cadem nunc singulorum, nunc uniuersorum meritò deploret? Vidisses alios qua breuissima patebat via trepidos fugere, alios per precipitia nunc saxi aspera, nunc obducta sentibus, loca petere, que hostibus ignota putarent. Fatigata siti propemodum enecti & saucia passim corpora iacebant. E proximis ve-

rò

rò locis, virorum clamor & fœminarum ululatus audiebantur. Hac pugna Carolus ipse qui eo die & saepe alias maiore animo quàm consilio dimicauerat, tribus plagis media iacentium strage confossus, interijt pridie Epiphania. Hic finis fuit principis omnium qui ea tempestate fuerunt bellicosissimi. Annus ille, quo dux tam nobilis ante Nantium cecidit, fuit humana salutis M. CCCC. LXXVI. ita colligit Sabellicus. Alij duos adyiciunt, rursus alij quinque subtrahunt annos. Varietatem hanc demiror in

A

re adhuc recenti, cum Sabellico vulgus consentit, consentiunt natu grandes, quorum memoria res accidit.

De Caroli sepultura, & sermone
qui de eo iam mortuo
fuerit.

A B illa pugna exacto iam
triduo, Caroli corpus certis-
simis signis agnitum sepeli-
tur Nantij in eade S. Georgij.
Quum sepeliretur intuenti-
bus qui ex clade illa supere-
rāt, abort & lacryma, non erāt
enim ignari qualem patria
ducem amisisset. Obuersaba-
tur oculis multa viri virtus,
hærebatur fixus in pectorib. ad-
stan-

*stantium vultus militem in
præliū educentis. Occurrebat
quo animo vrbes oppugnare,
muros conscendere, hostem lo-
co summonere consueuisset.
Ceterum proximo septennio
quod est viri eadem insequen-
tum, omnibus locis multus &
varius de illo iactatus est ser-
mo, affirmantibus quibusdam
viuere eum Bruxella opidu-
lo Sueuia. Alijs contradicen-
tibus, non interemptum an-
te Nantium, sed captum &
abductum in Gallias, ibi in
conspectu Regis Ludouici gla-
dio admotum periisse. Spes de
Caroli vita qua postea va-*

nissima comperta est, in causa fuit ut paucissimis locis celebrata sint eius exequia.

De tristitia & læticia in morte eius.

MORTE principis huius, plurimi tristati, quidam lætati sunt. Oderant ij impendio pugnacem. Oderant ob assidua bella pecunia exactorem. Defuncto tamen eo, in Brabantia & Flandria exorti & sequuti maiores motus fecere, ut reuiuiscere Carolum omnes cupierint. Ad eò stolidum vulgus nonnihil mutatis rebus ea probat, que antea damnauit.

De

De filia & eius vxore.

FILIAM reliquit heredem Mariam, excellenti forma virginem. Quæ illi ex Isabella, coniuge secunda (tres enim duxerat) suscepta, nupsit postea, Maximiliano, Frederici Imperatoris filio. Ultima eius vxor Margareta defuncto marito, pluribus annis superuixit. Certè multorum bono; suis enim facultatibus interrim præclara fouit ingenia, studuitq; modis omnibus partim culpa temporum, partim principum negligentia ac vitio iacentes literas præcipuè sacras excitare. Nulli unquã

A iij

attribuit sacerdotiū, nisi prius
 & eruditionem, & vitam
 inspexisset. Quod utinam &
 hodie facerent principes, non
 tam multos passim videremus
 idiotas in ecclesia Dei, quos
 fortasse præstaret defricandis
 principum matulis, quàm
 hominum conscientijs præf-
 se. *Mechlinia*, sepulta est hæc
 nobilissima fœmina, in ceno-
 bio *Minoritanorum*. Ex
 qua *Carolus* nihil liberorum
 tulit. Vnde miror, quidnam
Raphaeli Volaterrano in mē-
 tem venire potuerit, ut re-
 ferret in literas *Mariam*
 (de qua diximus) huius filiam
 Mar-

Margaretæ fuisse. Non de-
 buit, meo iudicio, vir tātus, et
 is fatalis, in rebus nostratibus
 conscribēdis, potius hominum
 sermonibus, quàm libris credere.

De præliorum assumptione.

HACTENVS de gestis *Caro-*
li ducis. Nunc summam
 exponam quæ de ingenio &
 moribus eius habeo comperta.
 Prælia multa sic assumpsit, ut
 militem sæpius nihil tale co-
 gitantem, iusserit acceptis ar-
 mis in hostē ire, pluuio interdū
 cælo, & grauissimis tēpestatib.
 quū minimè educturus puta-
 retur. Et, quod mirū videri potest
 nec prouectior quidem ad cor

serēdas cum hoste manus cunctatior factus, quo sapius victor abiisset, hoc magis incertum pugna euentum experiri dum opinabatur. Nullo unquam pralio vicit, quo non statim sit fugientem hostem insequutus: Adeò nihil spatij datum ab eo perterritis.

De probitate & disciplina eius
in milites.

INTER milites suos, neq; morum, neq; fortunarum, sed virium respectu aliū alij præferebat, & erat in his tractandis nunc seuerus, nunc facilis. Haud enim omni loco ac tempore, sed quum non procul

ab-

abesset hostis, coercere eos & comprimere solebat. Ita factum, ut nunciato in pralium exeundi tēpore semper eos & paratos & intentos haberet.

De coertione militum eius, & amore in eosdem.

DESERTOREM ac furacem militem acerrime puniebat, cætera plerunque dissimulans. Quendam patibulo suffixit, qui anicula gallinam subtraxerat. Amabat etiam suos vsque adeo, ut nullo non benevolentia officio prosequeretur. Aduersa valetudine laborantes, & saucios medicis committebat fidelissimis.

Quomodo non sit passus militem luxuria diffluere.

IN hoc *Cæsarem illum dictatorem aut Africanum Scipionem, aut Metellum praclarum ducem referebat, quòd in suo exercitu nihil eorū passus est esse, quibus corrupti & effœminati militū animi à studio rei militaris auerteretur. Aberant enim adipata obsonia & bellaria. Exulabat commessatio: Exulabant reliqua omnia ad luxuriam pertinentia. Vulgari cibo contenti, procul à fame seruabantur, adq̃ obeunda militaria officia hoc pacto expeditiores ibant.*

Quan-

Quantus fuerit æmulus Alexandri Magni.

CAROLVS rebus gerendis natus, iam inde ab obitu patris sui Philippi, tantum se præbuit Alexandri Magni æmulum, ut penè ille ipse sit factus. Nihil audire libentius, nihil maiore animi voluptate solebat legere, quàm authores qui de Alexandro quippiam scripsissent. Unde factum est, ut omnia illius egregia & laudabilia facinora, memoria mandauerit, oblataq̃ occasione, nunquam non studuerit imitari.

De consilio eius præferoci.

VNu merat in quo merito
culpari potuit, precipit atū
consilium. Nam & bella qua-
dam suscepit, nullo prudenti-
um; quos secum habebat, in
consilium adhibito.

De celeritate eius in faciendo
itinere, & patientia in
labore.

HVNC tam precipiti, ac pra-
feroci consilio virū, in ca-
stris Hannibalem, in conscien-
dis itineribus Iulium, aut A-
lexandrum quendam dixisses.
Algoris enim, & solis iuxta
patiens fuit. Tot illi frigida
hyemes, ac torrida sub pelli-
bus acte estates. Itinera verò
tanta

tanta celeritate confecit, ut
sepius de suo adventu premif-
sos nuncios anteverterit, sepi-
us hostem de improvise oppres-
serit.

De odio eius in ebrios.

HOMINIS ebrij occurſu
adeò solebat offendi, ut
nunquam non auerterit vul-
tum: plerunque etiam omnia
mala imprecaretur illis, qui
per crapulam & animi &
corporis vires omnes extin-
guerent.

De statura eius.

STATURA fuit (ut accipi)
propemodum iusta, nigra il-

li facies, barba latissima, teretes atq; subtiles manus.

Quomodo eum à venatione defessum exceperit anicula quædam in Hollandia.

CONTIGIT in Hollandia, ut quodam die prætermorem sereno Carolum manè in venationem profectum hora circiter octaua, ex equitandi labore euaserit edendi ac bibendi cupiditas, idq; quū Henrico Naelduiceno Borealis Hollandiæ (ut vocant) Marescalco quem secum habebat, indicasset, monstrauit Naelduicenus villulam quandam
haud

haud longè disitam, quò ipse solitus erat ientandi causa sese recipere. Huc igitur ingressi, primum anui hospite ex more hominum salutem precantur; deinde Carolus fame prope modum enectus, quum arreptam que in promptu erat pernam porcinam discindere vellet, anus materfamilias: *Quæ* (inquit) *mi homo, impudentia est istæc tua, ut prior scindas præsentè domino meo? loquebatur enim de Dynasta suo Naelduiceno, què ad se diuertere consuetum, putabat aut omnium maximum, aut solum esse in orbe*

Principem. Carolus hic animaduersa simplici mulieris fidelitate, subrisit; Naelduicennus vero ut rem patefaceret, Quiesce (inquit) muliercula, ac sine hunc priorem scindere, qui & tuus & meus est Princeps Carolus Burgundia dux Illustrissimus. Quibus verbis ic̄ta pauēfacta q̄ mulier: Mi Princeps multo illustrissime (inquit) supplex oro ut mihi condones hanc noxam, quod rudis mulier tuam Celsitudinem incauto verbo laeserim. Cui Carolus; Bono (inquit) sis animo femina, tantum abest ut me offenderis, ut perspecta
nunc

nunc tua in dominū vestrum fide singulari, longēsis mihi carissima, cui etiam velim & in animo habeam benefacere, si quando posthac rediero.

AUCTOR.

HÆC de rebus gestis clarissimi Ducis per omnia semper docendi occupationum interualla, rerum studiosis collegi. Cetera, iuuāte Christo, dicentur in magno opere, quod paramus de tota vita huius Principis. Interea spero candidus lector hunc velut gustum futuri operis non aspernabitur.

Tetrastichon Auctoris ad Lectorem
de Carolo Burgundo.

Instruit hic acies, pugnat, premit & fugat hostē,
Diripit armata hic oppida capta manu.
Hic magnū intrepidus oppugnat Carolus orbē.
Ergo age dic Lector: Vixit, an appetuit?

F I N I S.

<i>Obitus.</i>	<i>Anni.</i>	<i>Nomina.</i>	<i>Coniuges.</i>	<i>Sepulchra.</i>
<i>10. Dñi. Imperij.</i> 903. Fridie No- nas O- ctobris.	40.	Didericus <i>A-</i> <i>quitania.</i>	Gena, <i>Puppini</i> <i>maris Regis</i> <i>Italia.</i>	<i>Egmunda.</i>
988 Frid. No- nas Maii.	85.	Didericus <i>secū-</i> <i>das Hollēdis.</i>	Hyla, <i>Ludouici</i> <i>Regis Frācia.</i>	<i>Egmunda.</i>
993. 16. Calēd. Octob.	5.	Arnoldus <i>Hollē-</i> <i>dia primus. fm</i> <i>lius Did. 2.</i>	Lutcharis, <i>The-</i> <i>ophanis Impe-</i> <i>rat. Byz. aria.</i>	<i>Egmunda.</i>
1039.	46.	Theodoricus <i>Tertius, Ar-</i> <i>nold. filius.</i>	Withildis, <i>Or-</i> <i>tonis Saxon.</i> <i>secūdi eius no-</i> <i>minis Impera.</i>	<i>Egmunda.</i>
1048. Ipsis Idib. Maii.	9.	Theodoricus <i>Quartus, ter-</i> <i>tij filius.</i>	Cælibem <i>duxit</i> <i>vitam.</i>	<i>Egmunda.</i>
1061. 14. Calēd. Iulias.	13.	Florentius <i>Fri-</i> <i>mus, tertij fil.</i>	Gertrudis, <i>Hei-</i> <i>mi ducis x. Sa-</i> <i>xonia.</i>	<i>Egmunda.</i>
1063. Nupit Roberto. Pulsus di- tione an, 1071.	1. <i>Vidua</i>	Gertrudis <i>Sa-</i> <i>xonia.</i>	Florentius <i>pri-</i> <i>mus, &</i> Robertus, <i>cogno-</i> <i>mento Friso.</i>	<i>Egmunda.</i>
	8.	Roberrus <i>Friso.</i>	Gertrudis, <i>Hermi x.</i>	<i>Cassala.</i>

<i>Obitus.</i>	<i>Anni.</i>	<i>Nomina.</i>	<i>Coniuges.</i>	<i>Sepulchra.</i>
<i>1075.</i> Quinto Cal. Mart.	4.	Gothiphædus, <i>cognomento</i> <i>Gibbus.</i>		<i>In Traiecto</i> <i>superiori.</i>
1092. 15. Calēd. Septemb.	17.	Theodoricus <i>Quintus, Flor.</i> <i>filius.</i>	Withildis, <i>Fri-</i> <i>derici Saxo-</i> <i>nia Ducis.</i>	<i>Egmunda.</i>
1123. Fridie No- nas Mart.	31.	Florentius <i>Secū-</i> <i>das, cognomē-</i> <i>to Pinguis.</i> <i>Quinti filius.</i>	Petronella, <i>The-</i> <i>odorici Saxo-</i> <i>nia.</i>	<i>Egmunda.</i>
1163. Ipsis No- nis Augu- sti.	40.	Theodoricus <i>Sextus, cogno-</i> <i>Niger, secūdi</i> <i>Florent. filius.</i>	Sophia, <i>Ottonis</i> <i>Palatini.</i>	<i>Egmunda.</i>
1190.	27.	Florētius 3. <i>Sex-</i> <i>ti Theod. filius</i>	Ada, <i>Hērici Re-</i> <i>gis Scotorum.</i>	<i>Antiochia.</i>
1203.	13.	Theodoricus <i>Septimus, ter-</i> <i>tij Flor. filius.</i>	Aleydis, <i>Theo-</i> <i>dorici Cluis.</i>	<i>Egmunda.</i>
1204.	1.	Ada, <i>septimi</i> <i>Theod. filia.</i>	Ludouicus, <i>Co-</i> <i>mes Lessensis.</i>	<i>Metelloburgi.</i>
1223.	19.	Guilielmus <i>pri-</i> <i>mus, Theodor.</i> <i>septimi frater,</i> <i>tertij Flor. fil.</i>	Aleydis, <i>Otto-</i> <i>nis Gelria: &</i> Maria, <i>Ethmū-</i> <i>di Ducis Lan-</i> <i>castri.</i>	<i>Rheniburgi.</i>
1235.	12.	Florentius <i>Quartus, Gui-</i> <i>lielmi filius.</i>	Machteldis, <i>Hē-</i> <i>rici, Ducis</i> <i>Brabantia.</i>	<i>Rheniburgi.</i>
1255. 5. Calēd. Februarii.	20.	Guilielmus <i>se-</i> <i>cūdus, Roma-</i> <i>vorum Rex,</i> <i>Quarti Flor.</i> <i>filius.</i>	Elisabeth, <i>Ducis</i> <i>Brunswicēsis.</i>	<i>Middelburgi.</i>

<i>Obitus.</i>	<i>Anni.</i>	<i>Nomina.</i>	<i>Coniuges.</i>	<i>Sepulchra.</i>
<i>Ad Dñi. Imperij.</i> 1296. 5. Calend. Iulii.	41.	Florētius <i>quintus secundus</i> <i>Guil. filius.</i>	Beatrix, <i>Guidonis Dampetri Com. Fland.</i>	Rheniburgi.
1300. 4. Calēd. Novemb.	4.	Ioannes <i>primus Hollandia,</i> <i>quintus Flo. fl.</i>	Elifabeth, <i>Eduardi primi, regis Anglia.</i>	Rheniburgi.
1305. 2. Id. Sep. rembris.	5.	Ioannes <i>secundus Hanonia,</i> <i>Guiselms Romanorum Regis ex favore nepos.</i>	Philippa, <i>Comitis Lutemburgs.</i>	Valencanis.
1337. 7. Idus Iulii.	32.	Guilielmus <i>tertius Hannoveria, cognomēdi Bonus, secūdi Ioan. filius.</i>	Ioanna, <i>Caroli Valefi Comitis.</i>	Valencanis.
1346. Oē. Cal. Oē. Octob.	9.	Guilielmus <i>quartus Hannoveria.</i>	*Ioanna, <i>Ioānis Brabantia.</i>	<i>In cōnobio Flori. cāpi, dicto Ducecloofster: inde Valencanis.</i>
Defuit p̄ esse Hol lādiē ann. 135 I. Obphre nesim in custodiā datus an. 1358.	5.	Margarita, <i>secundus Guiselmi filia.</i>	Ludouicus <i>Carolus.</i>	Valencanis.
	7.	Guilielmus <i>V. Bavaria.</i>	Machteldis, <i>Hērici Ducis Lancastri.</i>	Valencanis.

1404.

<i>Obitus.</i>	<i>Anni.</i>	<i>Nomina.</i>	<i>Coniuges.</i>	<i>Sepulchra.</i>
1404. Oē. Cal. Februar.	46.	Albertus <i>Baueris, Guiselmi quinti frater.</i>	Margarita, <i>Ducis Bryga in Polonia, & Margarita, Adolphi Ducis Clivia.</i>	Hagis.
1417. Prid. Cal. Iunii.	13.	Guilielmus <i>Baueris sextus, Alberti filius.</i>	Maria, <i>Caroli septimi Regis Francia, & Margarit, Philippus Burgundia.</i>	Valencanis.
1424. Postidie Non. Ian.	6.	Ioannes <i>Baueris Electus Leodienfis, Alberti filius.</i>	Elifabeth <i>Lucēburgēsis, Antonij Brabantia Ducis Gauda.</i>	Hagis.
<i>Resignavit anno</i> 1433.	10.	Iacoba <i>Baueris.</i>	1. Ioannes, <i>Delphus Fracia</i> 2. Ioannes III. <i>Dux Brabantia, conditor Academiae Louanensis.</i> 3. Hunfridus, <i>Dux Cloestria.</i> 4. Franco à Borzelen, <i>Comes ab Oosterman.</i>	Hagis.
1467. 17. Calēd. Iulii.	34.	Philippus <i>Burgundia, cognomento Bonus.</i>	1. Michaēlia, <i>Caroli vi. Gallia Burgundia Regis.</i>	B iij

<i>Obitus</i>	<i>Anni</i>	<i>Nomina.</i>	<i>Coniuges.</i>	<i>Sepulchra.</i>
10. Dñi. Imperij.				2. Bona, <i>Roberti Atrabatis, quam Annales nostri Vocant Laudam, Comitis Heu filia.</i> 3. Ifabella, <i>Ioannis Regis Portugallia.</i>
1477. Iphis No. Ianuarii.	10.	Carolus Belli-cosus.	1. Catharina, <i>Nancię. Caroli septimi Regis Gallia.</i> 2. Ifabella, <i>Caroli Ducis Borbonij.</i> 3. Margarita, <i>Richardı Ducis Eboraci.</i>	
1482. 6. Calend. Aprilis.	5.	Maria Charlesia.	Maximilianus <i>Brugis. Austrus, Frederici tertij Imperat. fil.</i>	
Resignavit Philippo sexto anno 1494.	12.	Maximilianus <i>Austrus.</i>	Maria Charlesia, <i>Neostadi, in Austria.</i> Maria <i>Blächia, Ducis Mediolani filia.</i>	
1506.	12.	Philippus <i>Austrus.</i>	Ioanna <i>Ferdinandi Regis Hispania. Granata, prope Burgos.</i>	
Tradidit Philippo, qui inauguratur anno 1549.	43.	Carolus <i>Austrus Imperator.</i>	Ifabella, <i>Emmanuelis Regis Portugal. Granata.</i>	

Obitus

<i>Obitus.</i>	<i>Anni</i>	<i>Nomina.</i>	<i>Coniuges.</i>	<i>Sepulchra.</i>
10. Dñi. Imperij.				1. Maria, <i>Ioannis Regis Portugallia.</i> 2. Maria <i>Anglia Regina, Henrici 8.</i> 3. Ifabella, <i>Henrici 2. Regis Gallia.</i> 4. Anna, <i>Maximiliani Imperatoris.</i>
		Philippus <i>Ca-tholicus.</i>		